

BIBLIOTECA HOSPITAL REAL
GRANADA

Sala:

A

Estante:

16

Numero:

481

22-7-20

3-2-101

1.

14-333

12 LXXXVII R

SA

TSF8965V.2

Del Cat. de la Compañia
IOANNIS AEGIDIII

R-5200

TRVLLENCH

de Iru de Granada - CSRA

VILLÆ - REALIS

*Compostella P. Dio
de Monrejo.*

REGNI VALENTIÆ S. T. D.

ET INSIGNIS COLLEGII

Corporis Christi Primarij, &
perpetui Collegæ.

TRACTATVS DE

IVRE PAROCHI

seu parochiali, & de Vicario perpetuo
ac temporali.

✻ (†) ✻

VALENTIÆ.

Apud Claudium Macè, iuxta Seminarium
Corpor. Christi, 1647.

Biblioteca Universitaria
GRANADA

JOHANNIS ABBATIS
TRIVULSII
VILLAE REALE
REGNI VALENTINAE
IN INSIGNIS COLLEGI
et operis Christi
papae Collegii
TRACTATUS
IVRE PAROCHIA
In quibuslibet de
re parochia
et (1774)
VALENTINAE
Apud Christianum
Crispini

APPROBATIO

*DOCT. IOSEPHI DO,
Præbyteri, Rectoris Parochialis
Ecclesie Sancti Martini
Valentino-
rum.*

EX commissione Peril-
lustris Dño Don Petri
Martinez Ruuio Pres-
byteri I. V. Doctoris,
Decanus, & Canonicus Eccle-
siæ Terulensis, ac pro Illustrissi-
mo, & Excellentissimo D. Don
Fratre Isidoro Aliaga Dei, &
Sanctæ Sedi Apostolicæ gratia,
Archiepiscopo Valentino, de

Confilio Status Regiæ Maiestatis, &c. Officialis, & Vicarij Generalis in præfenti Ciuitate, & Diœcesi Valentina.

Traçtatum de iure Parochi, à Ioanne Aegidio Trullench selectarũ virtutum candore cõspicuo, huius nostri sæculi Doctore egregio, claro Theologiæ moralis lumine, a primè elaboratum, vigili oculorum luce lustrauit, & totũ offendi orthodoxum, morumq; integritati consonum. Debitã ergo vestræ dominationis assequatur licentiã, vt lucem aspicere valeat, & proe lo in commune bonum mandari.

dari. Die xv. mensis Februarij,
ann. M DC XXXVII.

Doct. Iosephus Do.

Imprimatur.

Doct. Martinez
Vic. Gen.

Imprimatur.

Monllor Fisc.
Aduocat.

Das Buch der heiligen Schrift
und die DC XXXVII

VENERABILI;
ET
TREMENDO
EVCHARISTIÆ
MAXIMO
SACRAMENTO,
Dicat, Offert,
Sacrat.

YEMERABILL

ET

TR E M E N D O

AV CHAIBILL

MAKING

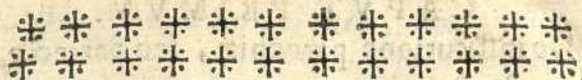
TO GRAMMINTO

Official Order

SECRET

1864

1864

TRACTATUS

DE IVRE PAROCHI, SEV
PAROCHIALI, ET DE
Vicario perpetuo, ac
temporali.

E Officio Parochi eius-
que oblatione multi scrip-
serunt, & inter recentio-
res Polevinus in suo Li-
bello de officio Parochi,
& copiosius Augustinus,

Barbosa in suo pastorali sollicitudinis, siue
de officio, & potestate Parochi; de iure
autem Parochi, seu in quo consistat ius Pa-
rochi, Parochū & parochiam constituens,
pauca concinnata, ordineq; digesta repe-
riuntur, ideoque amicorum persuasione
inductus aliqua ad hoc institutum perti-
nentia, ex varijs Doctoribus cole gi.

CAPVT PRIMVM.

De institutione parochiæ, seu parœciæ,
& parochorum, eorumque præ-
eminentia.

Antequam tamen explicemus, in quo
consistit ius parochiale, videndum est,
quid sit Parochus, parochia, á quo ea-
rum diuisio: & quanta sit Pa-
rochi dignitas.

S V M M A R I V M.

Parochi nominis origo, & æthimologia, num. 1.
Quid sit Parochus. ibid.

Parœciæ, seu parochiæ æthimologia, & definitio,
num. 2.

Parœcorum, & parœciarum institutio, & á quo, &
quando initium habuerit, num. 3.

Parœcus, quibus nominibus in iure donetur, n. 4.

Parœci præeminentia & dignitas, & an sit Præ-
latus, num. 5. 6. 7. 8. 9.

Beneficia curata non veniunt absolute nomine bene-
ficiorum, ideo horum debet fieri mentio in impe-
tratione, num. 5.

Rector in sua Ecclesia tantam habet potestatem,
quantam Prælati cum Capitulo in Ecclesia Col-
legiata, num. 6. An sit propriè Prælati, ibid.

In sua Ecclesia est velut in domo propria, vt

dicitur, Imperator, ac Rex, num. 7. In ea debet præcedere omnes alios, estque ibi præferendus Decano, & omnibus capitularibus Collegiata, venientibus ad suam Ecclesiam processionaliter, num. 8.

Rectores succedunt 72. discipulis: assumuntur ab Episcopis in partem sollicitudinis, num. 9.

Status Paræcorum in ordine est proximus statim Episcoporum, num. 9. Ipsi incumbunt opera hierarchica, post Episcopos, & sunt in statu perfectionis, ibid.

Rector venit nomine pastorum, num. 10. Non vero nomine dignitatis, ac proinde non committitur ei rescriptio, ibid.

Parochialis Cura tanto est prætiosior, quanto est periculosior, num. 11.

I **Q**Uoad primum dico, hoc nomen Parochus originẽ trahere à nomine Græca *πάροχος* parochos, hoc est parochus, id est præbens; olim enim Romæ viri deputati ad præbendum Legatis publice Romani missis cibum, & potum, & alia necessaria parochi dicebãtur: unde ad horum similitudinem presbyteri, qui ab Episcopis alicui Ecclesiæ præficiuntur, ad verbum diuinum, Sacramenta, &

alia spiritualia , sub ministranda fidelibus Parochi dicuntur. Alij verò , & proprius, vt Ioannes Filescus in suo tractatu de parœcia, cap. 1. existimât, parochū dici quasi paroecum από τῆς παροικεῖν hoc est ab acolendo, & iuxta habitando, vnde paroecus est, & dicitur , vt docent Filescus super Azor tom. 2. lib. 3. cap. 12. quæst. 1. & Barbola de offic. & potestat. Paroch. cap. 1. n. 3. accola, incola, seu habitator in loco , ac proinde non parochus, sed paroecus est dicendus. Est igitur paroecus, sed vt vulgo dicitur, parochus, presbyter Ecclesiæ paroeciali ab Episcopo deputatus ad verbum diuinum, sacramenta, & sepulturam fidelibus ministranda.

2 Quoad 2. dico, hoc nomen *Parochia*, originem ducere à Græco nomine παροικία , parichia, quod incolatus & viciniam significat. Sic 70. Interpretes Psalm. 119. Parichiam dixerunt, Latina verò translatio , incolatum , significat ergo parochia accolarum conuentus sacramque viciniã, vt docet Filescus sup. qui aduertit proprie,

priè, non parochiã, dicitur paroeciam dicendam esse. Coligitur etiã ex Aug. lib. 14. de ciuit. Dei, vbi sic ait: *Presbyter fuit qui dñi nomine restitutus in parœcia calamenfis Ecclesiæ.* Panor. tamen in *Rub. de Parochis num. 1.* ait, parochia dicitur partitio curæ: idem tenet Gonçalez ad *reg. 8. Cancell. gloss. 6. nu. 39.* quem sequitur Barbosa de *offic. & potest. Parochi, c. 1. num. 16.* nam populi cura partita fuit inter Ecclesias parochiales: Vnde secundum Panor. & Barbosam cum alijs *sup. n. 26. & 19.* Paroecia, seu paroecialis, aut parochialis Ecclesia est locus in quo elegit populus alicui Ecclesiæ deputatus certis limitibus constitutus. Sumitur autè aliquando paroecia largè, scilicet pro toto Episcopatu, seu tota Episcopi diocesi, vt patet *ex c. 1. de raptoribus, & alijs* quos citat Hostiensis in *Sum. tit. de Parochijs, num. 2. lit. B.* & latè Filescus *sup. vbi* probat, paroeciam promiscue pro Diocesi, & è contra antiquitus vsurpari. Etenim olim parochiæ distinctæ non erant, sed Episcopi omnes di-

cebantur totius Diœcesis animarum curam habere, & omnes illius decimas percipiebant, & inter se, & alios Clericos dispensabant, quas reliqui Clerici de manu Episcopi percipiebant, & curam exercebant, *cap. 1. vers. Has vero decimas, 17. q. 97. Gonçalez sup. num. 80. Barbosa loco cit. nu. 17.* quod durauit vsque ad Dionysium Papam, qui vt infra dicetur *num. 3.* & tenet Barbosa cum alijs *num. 18.* diuisit parochias & singulis suũ territorium designauit. Vocatur etiam parochia, vt probat Filescus *sup. cap. 2. ex varijs concilijs, titulus, plebs, possessio, territorium, Basilica, & Ecclesia;* communiter tamen, tam in iure, quàm à DD. sumitur paroecia, pro Ecclesia particulari, cui presbyter ab Episcopo est deputatus ad sacramenta, & alia spiritualia populo ministranda: sicque vni presbytero regenda, & curanda committitur, *cap. 1. & alijs, de parochijs & Clemen. dudum de sepult. Vide Azor sup. q. 1. §. secundo queritar.* Diœcesis autem idem est quod regio, vt docet Filesc. *c. 1. cit. in fine.*

3 Quoad 3. Ioānes Filefacus in suo tract. de origine Paroeciarum, cap. 4. in princ. existimat, paroecorum institutionem incitium habuisse á B. Petro, quis enim (ait) negabit B. Petrū Romæ aliquot instituisse Presbyteros, qui fideles fidei rudimenta docerent, Baptismum, & alia Sacramenta ministrarunt. Quod idem fecerunt (inquit) Anacletus I. Pontifex Romanus qui Clementi successit, epist. 3. Higinus post B. Petrum Novus Romanus Pontifex plures presbyteros in vnoquoque titulo, seu paroecia constituit, in quibus vnā cæteris præesse voluit, quem id circo Cardinalem id est principalem nominavit. At quod certius, & clarius constat, est paroeciarum constitutionem, & earum diuisionem ortum habuisse à Dionysio Pontifice Romano 25. seu 24. post B. Petrum, qui floruit secundum aliquos An. Dñi 266. & secundum alios An. 260. & secundum Filefactū An. Dñi 299. Ita docent Abb. Panor. rub. de Parochijs. Hostiens. sup. num. 1. & idem Filefacus supra cit. Nauar. infra, & Barbo-

sa de offi. & potest Parochi, cap. 1. num. 18.
 hic enim Pontifex singulas Ecclesias, sin-
 gulis Presbyteris designauit in parochias,
 vt vnusquisque ius proprium haberet, nec
 vnus alterius parochiæ terminos inuade-
 ret. Patet 13. q. 1. cap. Ecclesias, hanc autem
 parœciarum diuisionem renouauit Vrba-
 nus II. vt docet Nau. cap. placuit de pœnit.
dist. 36. num. 4. §. responderi, qui teste Na-
 uarro, sub anno circiter millesimo cente-
 simo floruit scilicet An. 1088. abierat e-
 nim aliqua ex parte in dissœtudinẽ Dio-
 nysij dispositio, ob idque renouatam ab
 Urbano II. de quo vide Nau. *sup. pag. 585.*
in meis. num. 4. cit. Vide etiam Fuscum *de*
visit. Ecclesiæ lib. 2. cap. 2. qui Hostiensi, &
 Panormit. consentit. Vide etiam Filescũ
sup. cap. 4. vbi refert, quando, & à quo, ini-
 tium habuerint Parœciæ in Gallia, Italia,
 Africa, Græcia, & Hispania, qui §. *in Hi-*
spania, refert, Dionysium Pontificẽ Rom.
epist. 2. ad Seuerum Episcopum, illum ipsum
 mouisse, vt Ecclesias parochianas per
 Cordubensem Prouinciam in Hispania

constitueret. Epistolam Dionysi tanti pastoris dignū inuenies in 1. tom. Concil. pag. 159. in meis, qui vt testatur Seuerinus Binus Collector Concil. floruit. An. Dñi 260. Idem Seuerinus pag. cit. existimat diuisionem parochiarum nō à Dionysio, sed ab Euaristo Papa ortum habuisse, qui floruit An. Dñi 112. Vide eundem Binium eodem tomo *ubi sup. vers. Titulos.*

4 Nota Parochum, sed Parœcum in iure vocari Rectorem illius Ecclesiæ populi, cui præficitur in cap. *sicut vnaquaque* 21. q. 3. Ita dicit Innoc. II. *Sicut in vnaquaque Ecclesia vnus Presbyter debet esse, ita ipsa quæ sponsa, l. eius vxor dicitur non potest diuidi inter plures Presbyteros, sed vnum tantummodo habeat Sacerdotem, qui eam caste, & sincere regat.* Et cap. vt quisq; 3 de vita & honestate Clerico. Concil. Martinense ita habet: *Vt quisque Presbyter qui plebem regit Clericum habeat, &c. & cap. 1. de Capell. Monach.* Urbanus III. disponit, quod in Ecclesijs vbi Monachi habitant, populus non per Monachum, sed per Capella-

pellanum ab Episcopo institutum regatur; ideoque DD *in rub. de Parochis*, communiter Presbyterū Ecclesiæ Paroecialis vocant populi Rectorem, & passim *in Clementina dudum de sepult.* Ita Góçalez *sup. 8. reg. Cancell. glossa 6. num. 38.* An autem Vicarius perpetuus vocari possit Rector, dicitur *infra cap. 15. dub. 3. vers. Sed quæres.* Vocati sunt etiam olim Presbyteri Cardinales, id est, principales; cum enim antiquitus Romæ in singulis titulis, seu Paroecijs plures reperirentur Presbyteri, ijs præficiebatur vnus, qui idcirco diceretur Presbyter Cardinalis, id est, principalis. Et nō tantum Romæ, sed etiam extra urbem Paroeci nominati sunt Presbyteri Cardinales, vt late probat Ioannes Filescus *de orig. Paroeciarum cap. 3. §. ex illo, & §. extra urbem.* vocantur etiā pluries in iure Presbyteri absolutè, vel cum addito Presbyter parochianus. Quartò vocantur plebani, *ex cap. cum olim de præsumpt.* Demum vocantur Curiones, siue Curati à cura, quam in suas oues exercere debent. Vide Filescum

facum *sup.* & Barboſam *de offic. & poieſt. Parochi, cap. 1. à num. 4. uſque ad n. 16.*

5 Quoad 4. dico: Eccleſiam parocchialem, eiſque Paroecum maximam habere præminentiam, ut ſentit Rota *decif. 1. num. 3. de offic. Archipreſbyteri in antiquis.* Prima ergo præminentia eſt, ut nomine beneficiorum, beneficia curata non veniant, *cap. cum in illis in princ. 16. de præben- dis, lib. 6.* & alijs de quibus Gonçalez *ſuper octauam regulam Cancell. gloſſ. 6. nu. 1. & 2.* hinc fit quod ſi in impetratione beneficij non fiat mentio, quod ſit curatum, gratia eſt ipſo iure nulla, ex Felino *ex cap. in noſtra corollario 10. de reſcriptis*, & alijs quos ipſe Gonçalez citat *ſup. num. 3. & 4.* Secunda præminentia eſt, quod Rector in ſua propria Eccleſia dicitur Prælatuſ, *ex cap. in apibus 7. quæſt. 1. in qua habet tantam poteſtatem, quantam habet Prælatuſ cum Capitulo in Eccleſia Collegiata, ut pulchre notauit Abbas in cap. 1. ſub num. 28. verſ. Si vero in Eccleſia de dolo*, pro quo allegat bonam gloſſam in *cap.*

cap. potuit 4. de locato & conducto, in verbo expelli, & cap. dilectis, de Capell. Monach. & cap. placuit 12. q. 2. cum cap. Abbatibus eadem quest. colligitur etiam ex cap. tua de Clerico egrotante; ita Gonçalez sup n. 100. idem tenet Filescus de origine Paroeciarum, cap. 4 §. quam plurimi, ubi sic ait. Verum qui sincere, & sine vlllo odio, atque malignitate de Parochorū dignitate sententiam tulerunt, illos Prælatorum nomine censendos esse existimarunt: quod (inquit) colligitur cap. cum ab Ecclesiarum de offic. ordin. & cap. cum tua, citato, & habet Archid in cap. animarū de constit. lib. 6. & refert. Paroecos non secus atque Episcopos in Concilijs, saltem provincialibus concedisse, ac nonnumquam subscripsisse proprio nomine, quod ex varijs Concilijs confirmat; ac proinde idem Filescus ibidem vocat Paroecum primi Clerum quia dignior in Clero est; is enim primus est Clero censendus est, cui est Ecclesia credita vna cum cæteris ministris, & plebe. In Synodo etiam Dertulens. expressè Parochi

chi Prælati nomine donantur. At in rigore Prælati non sunt : nam *Clemen dudum, de sepult. §. in Ecclesijs*, Rector, & Prælati separatim ponuntur. Ita docet *Azor to. 2° lib. 3. cap. 25. sub finem.*

7 Tertia præ eminentia est , quod Rector in sua Ecclesia, velut in domo propria dicitur Imperator , & Rex , *cap. duo 23. q. 4. Abb. in cap. venerabilem, sub nu. 19. de elect.* ita *Gonçalez sup. num. 102.*

8 Quarta est , quod Rector intrâ propriam Ecclesiam debet præcedere omnes aliâs maiores , & superiores , in dicendis Missis solemnibus, & alijs quibuscumque præ eminentijs concernentibus ipsius Rectoris officium. Ita fuit decisum , teste *Gonçalez sup. num. 105. in vna Calagurritana præ eminentiarû de Victoria 16. Nouemb. 1592. coram R. P. D. Pegna, vbi fuit resolutum , quod Rector in sua propria Ecclesia , inspecto iure communi , præferendus est Decano, & omnibus Capitularibus Collegiatæ ad eam Ecclesiam professionaliter certis diebus, ex antiqua cõ-*
sue-

suæ tuedine, accedētibus, in qua fuit etiam decissum, quod maior debet cedere minori, dum est in domo minoris.

9 Quinta est, quod Rectores in suis Ecclesijs Apostolorum vices tenent, vt cū alijs tenet Gonçalez *sup. num. 108.* qui *ms. 110.* refert, latam fuisse sententiam in fauorem Rectorum de Guipuzcoa, contra Archipresbyterū eiusdem prouinciæ prætendentem, debere præcedere Rectores dictos intra illorum proprias Ecclesias, tãquam caput dictæ prouinciæ. Verius tamen videtur Episcopos Apostolis, & Paroecos, seu Rectores septuaginta Christi discipulis succedere, vt benè probat Ioannes Filescus *in suo tract. de orig. Paroeciarum, cap. 4.* ex epist. 2. Anaclet. Papæ ad Episcopos Italiæ, & refertur *dist. 21. cap. 2.* & glossa Bedæ *in cap. 10. Luc.* Tum etiam in Conciliorum, & Episcoporum auctoritatibus; ex quibus colligit, Paroecos adduci ab Episcopos in partem sollicitudinis, vt 70. discipuli ab Apostolis, & addit ex Ioan. Gerson *in 3. part. de consilijs*

Euangelicis, & statu perfectionis, statū Cura-
torū in ordine, proximū statui esse Epis-
coporum: nam eadem opera hierarchica
parocis incumbunt, quæ & Episcopis,
etsi non tam in excellenti gradu: debent
enim subditos purgare arguendo, incre-
pando, illuminare docendo. & prædican-
do, perficere Sacramenta ministrando ten-
entur, & in casu sicut Episcopi ani-
mas pro ouibus ponere. Vnde & in mil-
sione 72. discipulorum, quibus Pa-
roeci succedunt, quasi eadem opera eis
mandauit Christus, quæ & Apostolis. Hæc
Gerson, qui fuit Paroecus dignissimus, &
Academix Parisiensis Cancellarius meri-
tissimus. Idem Gerson tract. de statibus
Ecclesiasticis, tit. de statu Curat. considerat.
1. ait: Status Curatorum esse de institu-
tione Christi, & Apostolorum suorum à
principio foundationis Ecclesiæ, asseritque
varijs in locis Paroecos Curatos veros esse
ac legitimos Hierarchas post Episcopos,
assequi statu perfectionis, ne dum acqui-
rendæ, sed exercendæ per actus Hierar-
chi.

chicos. Vide Ioan. Filelacum *ubi supra.*
 10 Sexta est, quod appellatione pastorū
 Parochus continetur: nam sicut pastor
 Curam ouium habet, vt doctissimē expli-
 cat Petrus de Soto *de institutione Sacerdo-*
tum: vnde de plebe sibi commissa rationē
 reddere tenētur, iuxta Apost. *ad Hebr. 13.*
 appellatur etiam pater, *cap. omnes qui 3. q. 5.*
cap. Sacerdos 6. q. 1. quare panem spiritua-
 lem, & materialem frangere tenetur. Vide
 Fuicum *de visit. lib. 2. c. 3. num. 16.*

11 Etenim parochialis Cura tanto est
 prætioſior, quanto periculofior, vt opti-
 mé notat Gonçalez *sup gloss. 6. num 9 &*
110. Non tamen beneficium parochiale
 dicitur dignitas: ac proinde Paroeco nō
 potest committi rescriptum iuxta *cap.*
statutum de rescriptis in 6. nam vt docet
 Azor *2. tom. lib. 3. cap. 13. quest. 2.* ad digni-
 tatem requiritur administratio, aut iu-
 risdictio in foro exteriori, pro quo
 citat Hostiensis Abbatum,
 & Felinum.

(†)

CA

CAPVT II.

In quibus ius Parochiale consistat.

S V M M A R I V M.

IUS Parochiale, seu Parœci ad duodecim capitula reducitur, & referuntur, num. 1.

Quanam pertineant ad essentiam Ecclesiæ Parochialis, num. 2.

Vicaria perpetua est propriè Ecclesiæ Parochialis, & eius Presbyter est vere Parœcus, num. 3.

Sepultura non probat Ecclesiã esse parochialem, n. 4.

Ecclesiæ non desinit esse parochialis, eo quod non percipiat decimas, num. 5. Nec sequitur Ecclesiæ percipit decimas, aut primitias, ergo est parochialis, nec è contra, num. 6. Non est leue argumentum esse parochialem recipere decimas, aut esse ibi reseruatam sanctissimum Sacramentum, num. 7.

Alleganti esse parochialem incumbit onus id probandi, num. 7.

Ecclesiæ vt sit parochialis, requirit auctoritatem Episcopi, & dotem pro Sacerdote, & vno ministro, num. 8.

Bene sequitur Ecclesiæ est parochialis, ergo est beneficium Curatum, non tamen est beneficium Curatum, ergo est Ecclesiæ parochialis, num. 9.

*Melius est exprimere esse parochialem, ibidem.
Cura animarū potest sumi largè, & strictè, ac propriè, num. 10. Alia est actualis, alia habitua-
lis sola, actualis facit beneficium curatum, n. 11.*

IVS parochiale Parœcū, & Parœciā
cōstituēs, ad eosq; pertinēs ad duo-
decim capita, vt ex Canonistis, & Theo-
logis colligitur, reduci potest. Primum
est, vt populus ipsi subiectus in ea baptis-
mum a suo Parœco suscipiat. Secundum,
vt quisque in ea semel in anno sacram fa-
ciat suorum confessionem peccatorum.
Tertium, vt Sanctissimum Christi cor-
pus quotānis in Paschate in sua Parœcia,
& à suo Parœco recipiat, *cap. omnis utrius-
que sexus, de pœnit. & remis.* Quartum, vt
debito tempore extremam vñtionem à
suo Parœco petat, *Clemen. unica, §. dudum
de sepult.* Quintum, vt Curam qui matri-
monio iunguntur, nuptiæ in ea solemni-
ter celebrentur, *cap. 3. de clandestina dissp̄-
satione, & cap. aliter, 30. quæst. 5. & cap. suā
de symonia.* Sextum, vt in ea mortui sepe-
liantur, *cap. placuit 13. quæst. 2. & Clement.
dudum*

dudum de sepult. § verum. Septimum, ut in ea diebus festis populus rem diuinam audiat, *cap. 3. de Parochijs.* Octauum, ut ei decimam fructuum partem populus quotannis soluat, *cap. quest. 16.* Nonum, ut ei similiter fructuum primicias pendat, & præstet populus, *cap. omnis de consecrat. dist. 1.* Decimum est, oblationes omnes, quæ populus intra parochiæ ambitum offert, & donat, ad propriam Paroeciam, & illius Paroecum spectant, *cap. quia Sacerdotes 10. quest. 1. & cap. sanctorum, & cap. seq.* Tum etiam prouentus qualitercūque prouenientes, ut docet Hostiensis in *rub. de Parochis, num. 2. post initium, ex cap. pastoralis de is que fiunt à Prælat. sine consensu Capituli.* Undecimum est, ius percipiendi canonicam portionē, quam vulgo quartam dicimus, *ex cap. 1. & 2. & cap. de ijs de sepult.* Duodecim est, quod paroecialis Ecclesia vnum tantum habeat Sacerdotē, qui eam regat, & gubernet, *cap. sicut unaquaque 21. quest. 2. & cap. Ecclesias, 12. c. 1.* Hæc sunt quæ Paroeciam constituunt, &

ad illam pertinent, & cum vni parochiæ vnus tantum Paroecus sit præficiendus, vt dictum est, & late constabit infra, euidenter sequitur, quod ea quæ cōstituunt Paroecum, & de iure ad illam pertinent, cōstituere etiam Paroecum, & ad illum pertinere. Vnde omnia quæ de paroecia dicuntur, de Paroeco etiam dicta cēsentur.

2 Nota tamen cum Gōçalez *gloss 6. sup. 8. reg. Cancell. a num. 34. vsque ad num. 58.* Etsi omnes illæ duodecim cōditiones ordinariè, & fere naturaliter in Ecclesia paroeciali inueniantur; nihilominus tamen omnes nō esse de illius essentia, quia possit absque aliquibus Ecclesia paroecialis consistere: nam vt ipse probat cum Gomezio *in reg. de idiomate, quæ est. 11. a nu. 4.* Fons Baptismalis, sepultura, ac decimarū exactio, quamuis maxime conducant ad Ecclesiam paroecialem, non tamen sunt de illius essentia, cum sine illis paroecialis Ecclesia consistere possit; volunt ergo Gomez, & Gonçalez *sup. num. 34.* cū multis, quos ipse, de essentia Ecclesiæ paroecialis

cialis solum esse quatuor. Primum est, potestas fori poenitentialis, hoc est potestas ligandi, & soluendi in foro poenitentiali, quæ non cadit nisi in Sacerdotem, *cap. in nouo, 21. dist. cap. omnis de poenit. & remis.* Ita tamen quod ex necessitate teneatur, hoc Sacramentum & alia ministrare, ut ex *Glossa in Clement. dudum, verbo impediunt de sepult. cum multis DD. tenet Gõçalez gloss. 6. cit. num. 36* quem sequitur *Barbota de offic. & potest. Parochi cap. 1. num. 27.* Secundum est, quod sit certa parochia, seu locus certis limitibus, & finibus constitutus, *cap. Ecclesias 12. quæst. 1. & in Concil. Trident. Sess. 24. de reform. cap. 13.* *Gonçalez gloss. cit. num. 37.* Tertium est, ut obtinens Ecclesiã parochialem exerceat Curam nomine suo, & non alieno, *ex cap. extirpanda, §. qui vero de præb. & DD. in Clementina unica de officio Vicarij*, quos refert & sequitur *Gonçalez sup. num. 40.* Quartum est, ut vnus tantum Presbyter, Rector, seu Paroecus paroeciali Ecclesiæ præficiatur; ita ut si duo ei præficiantur,

non sit Ecclesia paroecialis, vt late probat
 Gonçalez *sup. a num 42. vsque ad num. 47.*
 cum Gomezio *sup. in regula de idiomate,*
quæst 11 cit Felino in cap. ratione, num. 10.
vers. vt Scias de rescriptis, cap. in apibus 7.
quæst. 2. & cap. si ut vnaqueque 21. quæst. 2.
 de quo latius infra suo loco cū Gōçalez,
 vt videtur sentire Barbosa *vbi sup. nu. 27.*
 & 28. Nihilominus tamen, etiam si illæ
 duodecim conditiones, seu qualitates nō
 sint omnes de essentia paroecialis Eccle-
 siæ; quia tamen ordinariè omnes illæ in
 paroeciali Ecclesia reperiuntur, ideo ope-
 re pretium duxi de singulis aliqua breui-
 ter attingere.

3 Ex dictis sequitur, Vicariam perpe-
 tuam esse vere, & propriè Ecclesiã paro-
 chialem, & Presbyterum illi præfectum
 esse vere Paroecum, & habere beneficiũ
 parochiale, & Curatum; quia in tali Ec-
 clesia reperiuntur saltem quatuor illa es-
 sentialia, *num. 2.* assignata essentialiter re-
 quisita ad consistentiam Ecclesiæ paroec-
 ialis, vt clarius & latius constabit infra

cap. 15. dub. 3. vbi de ijs specialiter agemus, vide de his Azor 2. tom. lib 3. cap. 6. q. 5. Gonzalez sup. reg. 8. Cancellar. gloss. 5. §. 3. num. 19. & seqq. & Barbosa vbi supra a num. 54.

4 Sequitur 2. Ecclesiam non probari, esse parochialem, eo quod ibi aliqui sepeliantur, aut habeant illic sepulturam; quia hoc nō est vnum ex quatuor essentialiter requisitis: & ex alio capite quilibet potest eligere sepulturam in loco sibi benè viso, vt infra dicetur *cap. 9. dub. 5.* Præsumeretur tamen parochialis, si constaret nō facta electione sepulturæ, nec ibi habere sepulchra maiorum, in ea Ecclesia corpora sepulta fuere tamquam in parochiali. *Barbosa vbi sup. num. 29. & 30. cum Gonzalez gloss. 6. num. 53.*

5 Sequitur 3. Ecclesiam parochialem non desinere esse parochialem, etiam si talis Ecclesia decimas, aut primicias non percipiat, modo illa quatuor essentialia in ea reperiantur: nec è contra, hæc Ecclesia percipit decimas & primicias; ergo

est parochialis, *Gonçalez sup. num 56. & Barbosa sup. num. 31. & 32.* nam Ecclesia, etiam si non sit parochialis, potest percipere decimas ex aliquo titulo, ut ex privilegio, præscriptione, & consuetudine, ut dixi in *Decalogo lib. 3. cap. 3. dub. 9. & cum Couarr. & alijs Barbosa sup. & confirmari potest; quia multæ Vicariæ perpetuæ, quæ, ut dictum est, sunt vere Ecclesiæ parochiales, non eas percipiunt, sed tantū salarium, seu congruam iuxta Pij V. dispositionem, ut constabit *infra cap. 15. dub. 4.* Non tamen est levis præsumptio, quod sit Ecclesia parochialis.*

6 Sequitur 4. Non bene sequi, ista Ecclesia non percipit decimas, & primicias; ergo non est parochialis: si alias tamen habeat quatuor cōditiones essentielles supradictas; quia Vicaria perpetua est vere parochialis, & quamplurimæ nullas decimas, aut primicias percipiunt, sed tantum stipendium, seu congruam, iuxta Pij V. dispositionē, ut dicitur *infra cap. 15. dub. 4.* Nec sequitur: hæc Ecclesia percipit decimas,

cimas, & primicias; ergo est parochialis; nam hæc possunt acquiri alicui Ecclesiæ ex aliquo titulo quam ex iure, vt præuilegio, præscriptione, aut consuetudine, vt dixi in Decalogo *lib.3.cap.3.dub.9.* ita Gõçalez *sup. num.56.* & cum Couar. & alijs Barbofa *loco cit. num.31. & 32.*

7 Non tamen esset leuis præsumptio, & si non concludens, quod in aliqua Ecclesia retineretur Sanctissimum Sacramentum, nisi id esset ex priuilegio, vt in regularibus *cap.tribus, §. tanta, de cõsecrat. dist.2.* Item si aliqua Ecclesia perciperet decimas, & primicias, vel in illa diebus festis, Christi fideles Missam audirent, vel alia Sacramenta, excepta Eucharistia, & pœnitēcia, perciperēt. Non tamen hæc concluderent necessario, cum hæc omnia possint adesse ex aliquo accidenti, vt bene Gonçalez *dict. gloss.6. num.56.* & cum eo Barbofa *sup. num.24.* In dubio autem, an Ecclesia sit parochialis, onus probandi incumbit hoc asserenti, eo quod beneficia præsumuntur simplicia, & nō curata,

Garcia de benef. p. 1. cap. 6. num. 8. & cum eo & alijs Barbosa sup. num. 37.

8 Nota requiri auctoritatē Episcopi, vt Ecclesia constituatur parochialis, designando fines, & plebem constituendo, cap. nullus 16. quæst. 7. eamque debet dotare sufficienter, vt possit commode saltem vnus presbyter cum alio ministro sustentari, cap. pie 16. quæst. 7. de quo vide Azor p. 2. lib. 3. cap. 11. quæst. 14. & cap. 12. quæst. 15. & cum alijs Barbosa de offic. & potest Paroch. cap. 1. num. 38. 39. 40. 41. 42.

9 Sequitur etiam, dato quod vna Ecclesia sit parochialis, consequenter sequi, esse beneficium curatum, & habere Curam animarum in foro interiori; nam hoc est vnum & præcipuum ex requisitis ad constitutionem parochiæ, vt dictum est num. 1. & 2. Non tamen sequitur, est beneficium curatum; ergo est parochialis Ecclesia; nam potest contingere quod sit aliqua Ecclesia Curata, & ad eam de nouo veniant homines, ad illuc habitandum, quæ licet postea dici possit curata, non
tamen

ramen parochialis, si non habeat certum territorium: ita cum alijs Barboſa *ſup. n. 35.* ubi aduertit, propterea melius eſſe expri- mere, quod ſit Eccleſia parochialis, quam quod ſit beneficiũ curatum, & hinc eſſe, quod in iure Canonico, & in Concil. Tri- dent. paſſim ſit mentio de Eccleſijs paro- chialibus, abſque expreſſione qualitatis Curæ.

10 Nota, Curam animarum poſſe ſumi ſtriçte, & proprie pro Cura in foro inte- riori pœnitentiæ, & in adminiſtrandis Sacramētis; alio modo largè, ſeu impro- prie, pro vt comprehendit Curam anima- rum in foro exteriori, & contentioſo, ſeu iudiciali circa morum correctionem, & ſic omne beneficium habens iuriſdictionē viſitandi, excommunicandi, abſoluendi, & faciēdi alia ad correctionem morum per- tinentia, etiam ſic dicitur habere Curam animarum, *ex cap. ſeu Clement. dudum, de ſepult.* proprie tamen non dicitur benefi- cium parochiale, nam ad huius eſſentiam requiritur Cura animarum in foro pœni- ten-
ten.

rentiæ ; & patet licet beneficium parochiale, idem sit cū beneficio Curam animarum habente propriè, & strictè sumpto; tamen si largè, & impropriè sumatur, plurimum differunt, quo sensu dixi *sup. num. 8.* istud latius patere quam illud, vide *Gonçalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 6. a nu. 61.* & cum alijs *Barbosa sup. num. 47.*

II Aduerte etiam Curam pœnitentialem, seu animarū strictè, & propriè sumptam, aliam esse actualem; aliam vero habitualem, de quibus *Azor pars. 2. lib. 3. c. 12.* Actualis Cura est illa, quam quis actualiter, & actu per se gerere tenetur in populum ex necessitate officij, ratione parochialis beneficij curati, in quo est Canonicè intitulatus, & institutus: Habitualis vero est, quæ penes aliquem est, ratione alicuius beneficij in fieri, sed non in factu, quia executionem potestatis non habet. vel defectu tituli spiritualis iam extincti per vnionem accessorie factam, vel quia privilegio, seu consuetudine leuatus fuerit onere exercendi actu; ex his
sola

sola actualis cura, seu iurisdicção, facit be-
 neficium curatum, nullo vero modo habi-
 tualis: vnde de parochiali habitu, idem
 iudicatur, ac si esset beneficium simplex,
 vt cum multis Barboſa *ſup. num. 48. 49. 50.*
51. & 52. ex quo patet, quando Papa vnic
 aliquod beneficium parochiale alicui cõ-
 munitati, vel de nouo erigitur Vicaria per-
 petua á principali, seu Matrìci ſeparata,
 & diſmembrata, Curam animarum habi-
 tualem tãtum remanere in Rectore prin-
 cipali, actualem vero tranſlatã eſſe in Vi-
 carium perpetuum, quod adeo verum eſt,
 vt ſi principalis, ſupreſo Vicario, velit ſe
 ingerere in Cura animarum nullo modo
 poſſit, vt in terminis docet Abbas *in cap.*
extirpandæ, §. qui vero, num. 15. de præb.
Azor ſup. cap. 6. quæſt. 2. & cum alijs Bar-
 boſa *ſup. a num. 53.* & dicemus *infra c. 15.*
dub 3. Quando vero Rectori principali
 datur Vicarius temporalis in partem ſoli-
 citudinis, & laboris tunc certum eſt, Cu-
 ram habitualem & actualem adhuc mane-
 re apud Rectorem principale, quia apud
 illum

illum adhuc manet titulus, institutio, beneficium parochiale, & illius plenum ius; in Vicario autem temporali, solū merum Curæ exercitium. Vide Barbosam *ubi supra à num. 59.*

C A P V T III.

De prima conditione, seu iure parochialem Ecclesiam constituyente, quod est ius ministrandi Baptismum.

S V M M A R I V M.

Sacramentorum administratio (Ordine, & Confirmatione exceptis) ad solos Parochos spectat, num. 1. Potest autem alteri Sacerdoti dare licentiam ministrandi ea Sacramenta quæ ipse potest ministrare, non autem pœnitentiam, nisi Sacerdoti approbato, *ibid.*

Parochus tenetur Sacramentum quod administrat populo declarare, num. 1.

De officio Parochi remissive, num. 1.

Minister Baptismi, triplex, num. 2. Ex officio est solus Sacerdos, sub quo intelligitur Episcopus, cui primo, & per se de iure competit baptizare, num. 3. Alij vero Sacerdotes secundo, *ibid.*

Soli

Soli Episcopi, & Parochi possunt licitè baptizare, num. 4. Ideo alienus Sacerdos (sine licentia proprii baptizans, peccat mortaliter (non tamen fiet irregularis &c.) excipe extremam necessitatē, si proprius haberi non possit, aut licentiam neget, num. 5.

Vagabundi baptizandi sunt in Parœcia ubi inveniuntur, num. 6.

Baptizare potest quilibet Sacerdos etiam regularis, ex commissione, seu licentia Episcopi, vel Parochi, num. 7.

Ordinarius potest suam facultatem delegare, n. 7.

Baptizandus est quisque in sua parochia, secundum dispositionem Synodalem Valent. num. 8.

Baptizare possunt solemniter Diaconi ex commissione Episcopi, vel Parochi, ex iuxta causa, non autem alij inferiores Cleri, nisi de licētia Papæ, num. 9.

Clericus Diacono inferior (secus si sit mere laicus) solemniter baptizans, fit irregularis, num. 9.

Baptismi minister in necessitate est quilibet homo; siue Clericus, siue laicus, siue vir, siue fœmina, siue fidelis, siue infidelis, hæreticus, aut schismaticus, num. 10. **Præferendus est tamen dignior, Baptismus tamen semper tenet,** num. 11. **Nec incurrit irregularitatem nonsolemniter baptizans,** ibid.

Ius propriū Parochi est solēniter baptizare, nu. 12.

I SACRAMENTORUM administrationē
 (Ordine, et Confirmatione ex-
 ceptis) ad Paroeciales Ecclesiæ Presby-
 teros, Paroecos, seu Rectores de iure per-
 tinere cōmonis è Canonistarum, et Theo-
 logorum sententia, et docet Abb. et Ho-
 stiens. et alijs in *rub. de Parochis*, colligitur
 apertè ex *cap. omnis utriusque sexus, de pœ-
 nit. & remis. Clemet. 1. de privilegijs, Cle-
 ment. dudum de sepult. facit cap. Ecclesias
 13. quæst. 1. & cap. sicut unaquæque 21. q. 3.*
 et apertè Trident. *Sess. 23. cap. 1. ubi sic
 ait: Cum præcepto diuino mandatum sit om-
 nibus, quibus animarum Cura commissa est,
 oues suas agnoscere, pro ijs sacrificium of-
 ferre, verbique diuini prædicatione, Sacra-
 mentorum administratione, ac bonorū om-
 nium operum exemplo pascere, et Sess. 24.
 cap. 7. de reform. mandat, vt Parochus suo
 populo vim Sacramentorum quæ admini-
 strat, lingua vernacula declaret, et eadem
 Sess. cap. 13. in fine præcipit Episcopis, vt
 diuidant in diuissas Parochias, peculiarè-
 que Parochum assignent, qui oues cog-
 nos-*

noscere valeant, & à quo solo Sacramēta suscipiant, vbi diligenter perpende illa verba, à quo solo: nam de iure Sacramentorum administratio ad solum Paroecum spectat: ideoque alij ea, absque Parochi licentia administrantes peccant, vt in singulis explicabitur, vt docet Posseuinus *de officio curati, cap. 5. num. 50.* Potest autem Paroecus iure suo dare alteri etiam simplici Sacerdoti, licentiam administrandi omnia Sacramenta, quæ ministrare potest ipse Paroecus, excepta pœnitentia, quod ei Episcopus prohibere non debet, vt tenet Posseuinus *sup. & cum Barbosa de offic. & potest. Parochi, cap. 17. num. 37.* competit enim Parochis iure ordinario, & communi ratione sui officij. Dixi, *excepta pœnitentia*: nam approbare confessarios, solius est Episcopi, ex *Trid. Sess. 23. de reformat. cap. 15.* poterat tamen Paroecus, supposita Episcopi approbatione, cōcedere confessario licentiam audiēdi suas oues, vt latè dixi in *Exposit. Bullæ in 2. & 3. addit. lib. 1. §. 7. cap. 2. dub.* & in

materia pœnitentiæ, vbi de eius ministro. De obligatione Parochi ministrandi Sacramenta, quia non est huius instituti. Vide inter recentiores Posselinum *de officio curati*, & Barbossa *de offic. & potest. Paroch. part. 2. vbi cap. 17. a num. 13.* agit, quomodo ea ministrare teneatur tēpore pestis, de quo etiam aliqua tetigi in *Decalogo lib. 1 cap. dub.* Videamus igitur nunc quomodo baptismi ministratio ad solum Paroecum pertineat.

2 Nota ex Cathecismo Pij V. iusu Concilij Tridentini edito *cap. 2. §. 23.* triplicem posse constitui ministrum baptismi, alium ex officio, alium ex commissione, alium vero ex necessitate; & dixi vbi de ministro baptismi in materia de Sacramento.

3 Dico igitur primo: Baptismi minister ex officio est Sacerdos; habetur expresse in Concil. Florentino in instructione armenorum, & in Constit. *de cōsecrat. dist. 4.* insinuat etiam in *cap. perlevis, §. ad Diaconum, dist. 25.* & in *cap. Diaconus,*

nus, dist. 93. idque satis usus Ecclesie cō-
 firmat, rationem reddit S. Thom 3. *part.*
q. 67. art. 2. quia cum Sacerdos sit institu-
 tus ad Eucharistiam consecrandam, ratio
 postulat, ut detur ei potestas ad ministrā-
 da omnia illa, per quæ quis potest fieri
 particeps Eucharistiae; per baptismum
 enim accipit fidelis ius ad Eucharistiam,
 ita etiam Cathecismus sup. Nomine au-
 tem Sacerdotis intelligitur etiam Epif-
 copus, ut bene notat D. Thom. *sup. ad 2.*
 quia in omni rep. quod potest inferior, à
 fortiori potest superior, idque confirma-
 ri potest *ex cap. Diaconus cit.* quod adeo
 existimat verum. Connich 3. *part. q. 67.*
dub. 1. num. 7. ut soli Episcopo, primo, &
 per se de iure competat baptizare eos
 omnes, qui in sua Dicecesi commorantur:
 nam adscribere aliquē in membrum ali-
 cuius communitatis, communicando ei
 omnia privilegia, pertinet ad caput ip-
 sius, qui in ea habet supremum ius, quale
 habet Romanus Pontifex in tota Eccle-
 sia, & Episcopus in sua Dicecesi. Et addit

Conninch *sup. num. 8.* Secundo loco, & ex cõmissione Episcopi spectare ad alios Sacerdotes, conferre baptismum: probat ex Tertul. *lib. de baptismo, cap. 17.* & D. Hieron. *contra Luciferanos*; sunt enim alij Sacerdotes Episcopo subiecti, & eius coadiutores: hanc autem doctrinam intelligerem, vt ex officio per se primo conueniat Episcopo baptizare: tum etiã Sacerdoti ex officio per se secundo, vt insinuat Cathecil. *sup. num. 23. vt pag. 198.* & Reginald. *lib. 27. cap. 6. num. 1.* Bonacina *de Sacram. disp. 2. quest. 2. puncto 2. n. 2.* & cum eo Barbosa *de offic. & potest. Parochi, cap. 17. num. 1.* vbi ait, hoc inferioribus presbyteris per communicationem Episcoporum conuenire: nam Florentinum vbi *sup.* absolute docet Presbytero competere ex officio baptizare.

4 Dico secundo: Etiam si omnis Sacerdos ex officio possit baptizare, non tamen omnis Sacerdos potest licite conferre baptismum, sed hoc ius solis Episcopis, & Parochis competit: ita Syluest. *quest.*

quæst. 3. num. 1. Armilla eodem verbo, nu. 93. & DD. communiter, deducitur apertè ex cap. interdiciamus 16, quæst. 1. idque cõfirmat communis Ecclesiæ vsus, & consuetudo; quia nemo præter Episcopum, aut Paroecum, aut de eorum licentia (excipie extremam necessitatem, de qua statim) baptismum confert: nam vs bene aduertit Suarez 3. part. q. 67. art. 1. disp. 23. sect. 2. & 5. quilibet Sacerdos respectu Sacramenti baprismi habet sufficientem potestatem, vt illud valide, & digne ministret, requiritur tamen, vt ministrans Sacerdos ab Ecclesia, habeat iurisdictionem, vt licite ministret in personam, cui est ministrandum, quæ iurisdictione propria est eorum, qui curam animarum gerunt, tanquam coadiutorum Summi Pontificis, cui in D. Petro dictum est à Christo Domino, *Pasce oues meas*: vnde ad eos tanquam ad Pastores pertinet mandatũ Domini datum. Matth. vltim. de pasceendis ouibus, verbi diuini prædicatione, & Sacramentorum administratione, ac nomi-

natim baptismi per illud: *Ite, & docete omnes gentes baptizantes eos, &c* Per baptismum enim recipiuntur homines in Ecclesia, & fiunt eius membra; decet ergo ut potestas, & ius admittendi homines ad Ecclesiam sit penes pastores illius, ut bene probat Suarez *sup. disp. 23. sect. 2.* & cum eo Reginald. *sup. num. 38.* ob idque à iure sunt diuissæ Parochiæ, & unicuique assignatus certus numerus populi, & in vnaquaque Paroecia est fons baptismalis constitutus ad baptizandos illius Paroeciæ infantes, ut patet *Clemen. unica de baptismo.*

§ Ex quo sequitur alienum Sacerdotem peccare mortaliter, si contendit ministrare baptismum sine licentia proprii Paroeci volentis illud ministrare, & expresse reuocantis alienum illud ministrare: nam ius alienum inuadit, & pastorale munus sibi usurpat cum notabili pastoris iniuria, quod præcedit etiam in extrema necessitate pueri baptizandi: quia hæc non tollit Paroeco proprium

ius,

ius; nec dat licentiam inuertēdi ordinem iustitiæ, nec est sufficiens causa, vt alius quam proprius Paroecus possit ad baptismum dandum se ingerere: nam quando proprius Paroecus præsens est, aut facile haberi potest, non est reuera necessarium alterius ministerium ad illius munus exequēdam. Quod si Paroecus in hoc, cæderet iuri suo, vel ipse non posset facile haberi urgente necessitate, alius Sacerdos etiam solemniter licite baptizare posset: quia tunc non fieret proprio Paroeco iniuria, nec circa Sacramentum committeretur irreuerentia, vt bene probat Suarez *supra disput. 31. sect. 4.* Vide Ioan. Filelacum *in suo tract. de orig. Paroeciarum, cap. 7. pag. 658. in meis.* Attamen etsi grauius peccet Sacerdos baptizās sine proprii Paroeci licentia, non tamen fit irregularis; quia non habetur in iure: nec incurrit excōmunionē, aut aliam cēsūrā, ob eandē rationem: nam in *Clem. 3. de priuile.*

circa hoc nulla est imposita censura, vt notat Suarez *dicta sect. 4.* Conninch *3. part. q. 67. art. 1. dub. 1. num. 11.* Reginal. *sup. num. 39. cum Nauar. cap. 27. num. 102.* Bonacina *de Sacram. disp. 2. q. 2. punct. 5. n. 10.* & cū alijs Barbosa *de offic. & potest. Parochi cap. 17. n. 11. & 12.* ex quo sit gra- uiter peccare parētes, si prole m suā Pa- roeco alieno, absque proprij licentia baptizandum offerant, vt bene Layman *in Theologia Morali lib. 5. tract. 2. cap. 7. num. 2.* & cum eo Barbosa *sup. n. 1.* Quis- que igitur à suo Paroeco, & in propria parécia cui subest, est baptizandus, eo quod vnus Sacerdos alterius parochiæ terminos, plebē, & ius, nō possit vsurpa- re, *cap. placuit 7. quæst. 1. cap. sicut, 9. q. 2. cap. nullus, cap. Episcopus, cap. Episcopi, cap. non inuitati 13 q. 1. cap. nullus ae Parochijs,* nisi aliud consuetudine introductū fue- rit, modo id fiat de licentia ordinarij, & sine præiudicio iuriū, & emolumen- torum Parochi, vt censuit sacra congre- gatio Rit. in Oriolen. 16. Decemb. 1605.

vt refert Barboſſa *ubi ſup. num. 7.* in no-
ſtra autem Diœceſi Valentina inoleuit
mos, vt omnes intra ambitũ ciuitatis cõ-
tinentes poſſint in Metropolitana Ec-
cleſia baptizari: dũmodo Vicarius per-
petuus illius intra 24. horarum ſpatium
certiorem fieri ad Parochum proprium
de tali baptiſmo, vt habetur in Synodo
Diœceſis, Ann. 1631. Decret. 1.

6 Nota, vagabundos, & peregrinos,
quod ad hunc effectum ſortiri Pareciam
eo in loco, in quo pro eo tẽpore commo-
rantur, vt à ſimili dictum eſt, quoad Sa-
cramentum pœnitentiæ, & cõmunionis:
Vide Conuinch *ſupra num. 11. cit.* § No-
ta quarto, & ea quæ dixi: vide Sacramẽ-
tis.

7 Dico tertio: Ex cõmiſſione Epif-
copi in ſua Diœceſi poteſt quilibet Sa-
cerdos, etiam regularis baptizare, quod
certiſſimum eſt; nam ipſe per ſe, vel
alium poteſt ſuam poteſtatẽ exercere in
tota ſua Diœceſi: patet *ex cap. cum Epif-
copus de offic. ord. in 6.* ſimiliter ex Pa-
roeci

rœci commissione, seu licentia expressa,
 aut rationabiliter præscripta, potest qui-
 libet Sacerdos, etiam regularis in sua Pa-
 roecia baptizare. Ita DD. communiter, *ex*
cap. interdicimus 16. quest. 1 quia Parœci
 potestas quoad suas oues est ordinaria : à
 iure enim cōmuni constituti sunt Parœci,
 diuissæ Parœciæ, & singulis singuli
 Presbyteri designati, vt dictum est *cap. 1.*
 Tum etiam facultates, functiones, mu-
 nera, & iura Parœci in iure sunt ex-
 pressa, vt probabimus de singulis agē-
 tes : ac ordinarius eo quod est ordina-
 rius potest suam facultatē delegare, vt
 colligunt DD. *ex dict. cap. cum Epis-*
copus, de offic. ordin. in 6. & regul. iu-
ris : quod quis facit per se, potest, &
 per alium iud. Sanchez *lib. 3. de ma-*
urimonio, disput. 31. numer. 1. & 6.
 vbi ait, posse Parœcum proprietarium
 eum scilicet, qui habet beneficium Pa-
 roeciale collatum, delegare suam fa-
 cultatem cum posse subdelegandi. Fa-
 cit etiam *cap. omnis utriusque sexus, de*
 pœ.

pœnitent. & remess. ubi conceditur Paroeco, ut possit dare ouibus suis licentiam, ut ab alio Sacerdote communionem accipiāt, & quod ab alio possint absolui, quod vltimum limitauit Trident. *Sess. 23. cap. 13.* Dummodo alius Sacerdos sit ab Episcopo approbatus ad confessiones audiendas. Facit etiam expresse Clement. 1. *de priuileg.*

8 Aduertendum tamen in Synodo Valentino, de Anno 1631. Decreto primo, Statutum esse, ut infantes in proprijs Paroecijs baptizentur, nec posse in aliena baptizari, etiam de licentia proprij Paroeci, absque licentia Ordinarij: salua tamen consuetudine Metropolitanæ Ecclesiæ, *de qua sup. hoc cap. num. 5.*

9 Ex cōmissione etiam Episcopi, vel Paroeci (non autem ex officio) possunt solemniter baptizare Diaconi, non vero inferiores Clerici, ita Sotus *in 4. dist. 4. quæst. unica, artic. 1. colum. 3.* Reginald. *lib. 27. cap. 6. num. 40.* & late Conninch.

3. part. quæst. 67. artic. 1. dub. 1. num. 12. & 13 & dub. 3. per totum, Bonacina de Sacramen. disp. 2. quæst. 2. puncto 5. num. 3. & cū alijs Barbosa de offic. & potest. Epis. part. 2. c. 17. num. 10. vide Suarez tom. 1. de Sacramen. disp. 26. sect. 2. & ea quæ dixi lib. 2. de Sacramen. vbi de ministro baptismi colligitur ex cap. Diaconus dist. 93. & cap. constat baptismum de consecr. dist. 4. vbi prohibetur Diaconis ex officio baptizare: conceditur tamen eis, ex Presbyteri, seu Paroeci cōmissione; quod aperte indicant illa verba Gelasis in d. c. Diaconos; Diaconos absque Episcopi, vel Presbyteri licentia baptizare non audeant: ac si dicat, posse de eorū licentia, pro qua faciunt illa verba quæ dicuntur in ordinatione Diaconi: Diaconum enim oportet ministrare ad altare, baptizare, & prædicare: quod intelligi ex Episcopi, vel Parochi cōmissione, præter quam cōmissionem, requiritur etiam iusta causa: nimirum necessitas, quæ non debet esse extrema: quia tunc laici etiam baptizare

tizare (non tamen solemniter) possunt; sed sufficit aliqua notabilis , vt docet Conninch *sup. dub. 1. cit. nu. 14.* v. g. si vel ob multitudinem baptizādorū vel ob infirmitatem , aliasue graues , ac necessarias occupationes , non posse Paroecus satisfacere omnibus petentibus baptismum , nec baptismus sine aliquo incommodo potest diu differri : ita etiā Sotus *sup. §. prior conclusio* , vbi ait , iam exoleuisse consuetudinem cōmittendi Diacono munus baptizandi solemniter , etiamsi adhuc fieri posset , vbi esset magna baptizandorum multitudo , & paucitas Presbyterorum , vt in terris remotioribus ab habitatione Christianorū , aut accessu difficilioribus. Clerico autē qui sit Diacono inferior , non licet solum inter baptizare , quia iura citata id solum concedūt Diacono , imo explicato , vt docent Reginald. *sup. num. 40. cit.* & Conninch *dict. dub. 1. nu. 15.* Est enim hoc officium proprium Sacerdoti , & Diacono , imo dictō. De licentia autem Papæ potest cōmitti
infe.

inferiori Clerico, vt tenet Cōninch *sup. dub. 3. num. 24.* quia solēnitas baptismi est de iure Ecclesiastico introducta, ac per consequens potest in ea Papa dispensare, ac proinde Clericus Diacono inferior, citra Papæ licentiam baptizans solēniter, fieret irregularis: similiter, & Diaconus, sine Pároeci, vel Episcopi cōmissione: ex tit. de Clerico ministrante in ordine, qui non habet: quia vterque baptizat in ordine qui non habet. At merè laicus si solēniter baptizaret, peccaret quidem mortaliter, non tamen fieret irregularis, vt probabiliter tenet Henriquez *de baptismo, cap. 29. num. 1.* & Filiucius *tom 1. tract. 2. cap. 4. num. 85.* quia ius in titulo dicit de Clerico ministrante in ordine qui non habet, vbi videtur loqui ad minus de Clerico, quamuis contrarium tenent Nauar. *c. 27. num. 247.* & Cōninch *diēt. dub. 3. n. 24. in fine.*

10 Dico quarto: Minister necessitatis baptismi est quilibet homo, siue Clericus, siue laicus: siue masculus, siue
fami,

fœmina, quamvis censura aliqua innotata; existat: siue fidelis, siue infidelis sit, hæreticus, schismaticus, paganus, vel Iudæus; dummodo legitimam materiam, cum debita intentione applicent, ita cõmuniter DD. cū D. Thom. 3. part. q. 67. art. 3. & habetur expresse in Conci. Florent. in decreto de armenis, his verbis: *Minister huius Sacramenti est Sacerdos*, cui ex officio competit baptizare; in casu autem necessitatis, non solū Sacerdos, vel Diaconus, sed etiam laicus, & mulier; imo, & paganus, & hæreticus baptizare potest, dummodo formã seruet Ecclesiæ, & faciat quod facere intendit Ecclesia. Ratio est, summa necessitas baptismi, sicut enim Christus Dominus, qui vult omnes saluos fieri, voluit vt aqua, quæ cõmunissima est, esset materia baptismi; ita etiam vt quilibet esset minister, ne aliquis remedio salutis careret.

II Attamen, etsi validus sit baptis-
mus à quocumque conferatur, vt tenet
com;

communis DD. cum S. Thom. *sup art. 4.* seruandus tamen est in hac re ordo, vt digniores præferantur: nempe Paroecus alijs Sacerdotibus, Sacerdos Diacono, Diaconus Subdiacono, & alijs Clericis, Clericus laico, vir mulieri, fidelis infideli, præcisus non præcisso, idest, excōmunicato, suspenso, interdicto, vel degradato: quale peccatū sit talem ordinem inuertere: Vide inter recentiores Reginald. *lib. 27. cap. 6. num. 44.* Conninch *3. part. q. 67. artic. dub. 2.* & Henriquez *lib. 2. de baptismo. cap. 28.* & Bonacina *tom. 1. disp. 2. quæst. 2. punct. 5. num. 10.* Breuiter tamen dico præferre infidelem fidelem, saltem ratione scandali videtur peccatum mortale. A fortiori si hæreticus præferatur: similiter si præferatur excōmunicatus, præsertim si sit denunciatus, quamuis non excommunicatus sit laicus, vt cōtra Henriquez *sup. num. 3.* tenet Conninch *loco cit. 17.* Inter fideles autem non excōmunicatos omittere Secerdotem volentem baptizare, etiam est peccatum mortale,

tale, vt cum multis tenet Bonacina *vbi sup. num 10. in fine.* Videtur etiam mortale, absente Sacerdote, ommittere Diaconum volentem baptizare, vt docet Conninch *vbi sup.* Ratio horum est, quia dictum ordinem subuertere, videtur res gravis: in alijs autem illum non seruare, solum videtur peccatum veniale; quia non videtur res gravis ita citati. Vide etiam quæ dixi *lib. 2. de Sacram. vbi de ministro baptismi.* Hoc tamen aduerte quotiescumque baptismus non confertur solemniter, qualiscumque huius ordinis fiat inuersio non incurri irregularitatem; quia tale ministerium non est actus ordinis, nec vsurpatur alienus ordo: ita Conninch *sup. dub. 3 cit. nu. 23.* cum Nauar. *cap. 27. num 242.* & Candelabrum Aureum *quæst. 38. de baptismo:* cætera de ministro baptismi; vide apud DD. citatos in propria materia pro nostro instituto sufficiunt dicta; cætera vide apud DD. citatos, & in materia baptismi in meis, vbi de hoc latè.

12 Constat ergo ex dictis : Primū ius Paroeciæ, & Paroeco competens est, vt ad solum Paroecum pertineat suis ouibus Sacramentum Baptismi ministrare; ita tamen, vt si alius Sacerdos, absque Paroeci licentia saltem tacita, & interpretatiua, illud ministret, peccet mortaliter, eo quod alienum vsurpat officium.

CAPVT III.

De secundo iure Paroeci, quod est ministratio pœnitentiæ.

S V M M A R I V M.

Proprium ius Paroeci est, vt ipsius oues cum eo saltem semel in anno confiteantur, vel cum alio, de licentia tamen illius. num. 1. & 3. Ali- ter confessio erit inualida. num. 1. & 2. Quod procedit de iure communi.

Parochiani possunt ex priuilegio etiam tempore Paschalis cum alieno confiteri. num. 4.

Regulares ab Ordinario approbati, possunt vti suis priuilegijs, circa confessionem etiam inuitis Pa- rochis. num. 1.

*Pœnitenti afferenti se habere licentiam à proprio
 confitendi cum alieno credendam, &c. num. 5.
 Similiter, si afferat se confessum esse, cum ha-
 bente legitime licentiam. ibid. Limita, vt ibi.
 De ministro pœnitentia remissive. num. 5.*

SECUNDA conditio, qualitas, seu
 ius ad Paroecum spectans est, vt
 populus Paroeco subiectus, semel in
 anno eidem Paroeco suorum peccato-
 rum sacram faciat confessionem: vnde
 habet ius Paroecus, vt ipsius oves, cum
 eo saltem semel in anno confiteantur,
 vel cum alio de licentia tamen ipsius Pa-
 roeci. Probatur primo *ex cap. placuit, de
 pœnitent. dist. 6.* vbi Urbanus Secundus
 statuit, vt deinceps nulli Sacerdoti liceat
 quemlibet cõmissum alteri Sacerdoti ad
 pœnitentiã suscipere, sine eius consensu,
 cui prius se commissit, idest, cuius paro-
 chianus est, vt explicat ibi Glossa *in verbo
 commissit*: ab alio enim ligari, vel solui
 non potest, vt habetur *in cap. quod au-
 tem de pœnitent. & remis.* Ante Urba-
 num licebat quidem cuiilibet Christiano

eligere quilibet Sacerdotem, vt Navar.
 notat *in cap. placuit, num. 1.* & significat
 illud verbum textus, *deinceps*, quod præ-
 terita non comprehendit, sed futura:
 Barbosa *in varijs, vbi de dictionibus, di-*
ctione 84. nam etsi Paroeciarum diuisio
 iam antea fuerat facta per Dionis. Papam
in cap. Eccles. 13. quest. 1 vt dictum est sup.
num. 3. vbi etiam cautum fuit, ne quis
 iudicaret nisi suum subditum, non fuit
 quoad hoc vsu recepta, vel abiit in dis-
 suetudinem: ideoque ait Navar. *sup. n. 4.*
§. responderi, fuisse renovatam ab Urbano
 Secundo, quare potest Urbanum iam non
 licet cuiilibet Sacerdoti cōfiteri, sed pro-
 prio est de iure facienda confessio: aliter
 enim inualida est, nisi licentiam á Paroe-
 co, vel eius superiori obtineat, vt latè
 Navar. *in dict. cap. placuit,* & communi-
 ter DD.

2 Secundò probatur *ex cap. omnis*
utriusque sexus de pœnitent. & remis. vbi
 Innoc. III. in Concilio generali Lateran.
 præcipit, vt omnis utriusque sexus fide-
 lis,

lis, postquam ad annos discretionis per-
uenerit omnia sua peccata, saltem semel
in anno fideliter confiteatur proprio Sa-
cerdoti: & infra Si quis autem alieno Sa-
cerdoti voluerit iusta de causa sua confi-
teri peccata, licentiam prius postulet, &
obtineat à proprio Sacerdote, cum aliter
ipse non possit soluere, vel ligare, vbi
Pontifex duo disponit, & quod confes-
sio sit facienda proprio, & quod facta
alieno sine proprijs licentia sit inualida.

3 Terriò probatur ex Extrauag. 2.
in communibus de treguis, & pace, vbi Six-
tus Quartus ad concordiam reducendo
Religiosos, & Episcopos, ac Paroecos,
inter alia ponit hanc clausulam. Quod
etiam ipsi Mendicantes desistant prædi-
care; quod parochiani nõ sint obligati,
saltem in Paschate proprio confiteri Sa-
cerdoti; quia de iure tenetur parochia-
nus saltem in paschate proprio confiteri
Sacerdoti.

4 Ex quibus patet de iure commu-
ni, confessio nõ esse faciendam proprio

Paroeco, & Paroeci habere ius, vt sui cū eo confiteantur. Dixi de iure communi, nō ex priuilegio Papæ, possunt paroeciani etiam tempore Paschali præcepti cū alieno confiteri, tale priuilegium habent Mendicantes, & alij Religiosi, ita vt per confessionem eis factam satisfaciāt præcepto, etiamsi proprij licentia non adsit, vt definiuit Benedictus Vndecimus, *extrauagant. 1. de priuil. Ioan. XXII. extrauag. vas electionis de hæreticis*, & nouissime Clemen. VIII. in sua Bolla Ann. 1592. 22. Decembris, vt refert Conninch. *disp. 8. de ministro pœnit. dub. 9. num. 66.* Nec Sixtus Quartus in supra dicta *extrauag. de tregua, & pace*, sustulit Mendicantium, & Religiosorum priuilegia circa hanc rem: nam Pontifex solum statuit spectato iure cōmuni, & seclusis omnibus priuilegijs, omnes fideles teneri confiteri cum suis Paroecis: possunt ergo Regulares per sua priuilegia confessiones secularium audire, etiam Paroecis contradicentibus, vt concessit Alex.

III. vt refertur in cōpendio priuilegio-
rum, verb. *absolutio quoad seculares* 2. §. 1.
& alij Pontifices, vt referunt Rodrig. 10. 1.
q. 60. art. 4. Miranda in *Manuali prelatorum*,
tom. 1. q. 44. art. 14. concl. 2. Fr. Ioan. à
Cruce de *statu Religioforum*, lib. 2. cap. 6.
dub. 1. concl. 3 Fagundez *præcepto* 2. lib. 1.
cap. 5. qui omnes, & cum ijs Barbofa de
offic. & potest. Parochi, cap. 19. num. 22. ad-
dunt, hoc procedere, etiam si Episcopi in
licētijs regularibus cōcessis dicant, quod
Parocho renuente, eis non vtuntur; quia
ipsi Ordinarij nō possunt in hac re, priui-
legia à Papa cōcessa tollere, aut limitare;
hæc autem intellige, modo regulares ap-
probati sint ab Ordinario ad audiēdas cō-
fessiones læcularium, iuxta Trid. *Sess. 23.*
n. 13. qua approbatione supposita, nec pos-
sunt impediri à parocho, nec vocati à læ-
cularibus infirmis, eorum confessiones
excipiant, prout etiam à Sacra Con-
gregatione Cardinalium refert declara-
tum Barbofa *sup. num. 23.* modo tamen ab
Ordinario approbati sint, & postea quā

infirmorum confessiones audierint, statim Paroecum, seu Curatum certio- rem faciant, vt declaratum est in vna Seno- gallico. 22. *Januarij 1616.* hæc autẽ cer- tioratio in Hispania non est in vlu. Satis- faciunt etiam Paroecia in huic præcepto si confiteantur cum approbato à suo Or- dinario secundũ dispositionem Triden. *Sess 23. cap. 15.* & cõmuniter DD. in ma- teria pœnit. & probat communis consue- tudo vsu recepta.

5 Cetera de ministro pœnitentiæ non faciunt ad nostrum institutum. Vi- de DD. in hac materia, sufficit nobis pro- balle de iure communi confessionẽ esse faciendam proprio, aut alteri, de pro- prij licentia, quomodo, & quibus pro- prius Paroecus, aut etiam Vicarius per- petuus dare possit hanc licentiam: dictũ est à nobis in *Exposit. Cruciatæ lib. 1. §. 7. dub. 3. à num. 10. vbi etiam num. 12. expli- catum est, quid iuris circa hoc habeat Vicarius tẽporalis, seu Vicariatus à Re- ctore principali delegatus, quando scili- cet,*

cet , & quomodo possit suam facultatem , & commissionem alteri delegare : vide de ijs Barboſam *de offic. & potest. Parochi*, cap. 19. a num. 24. vsque 38. aliter nota hunc delegatum teneri credere , poenitenti dicenti se habere licentiã à proprio Paroeco , vt illi ministret Sacramentum poenitentiaë, vt docent Abb. in *Clemen. 1. de priuil. num. 1.* Syluest. *confessor. 1. quest. 17.* & cum alijs Barboſa, *sup. num. 30.* sicut tenetur Paroecus credere parochiano asserenti, se confessum esse cum habente legitime licentiã eum absoluendi , nisi Paroecus haberet signa probabilia mendacis poenitentis. Bonacina *de Sacramen. disp. 5. quest. 5. sect. 2. puncto 4. num. 36.* Sãchez *lib. 3. de matrim. disp. 37. num. 1. vers. Secundo.* Attamen nõ debet Paroecus credere poenitentẽ impleuisse præceptum annuæ confessionis, nisi id probat per schedulam , aut alias legitimè, vt dixi in *Decalogo lib. 3. c. 4. dub. 2.* Syl. *sup. Ioan. Valero in suis differentijs, differentia 5. in fine,* & Barboſa

sup. num. 32. ubi num. 33. addit, non esse credendum in foro externo, confessorio asserenti se absoluisse à censuris: sed de hoc vide in nostra Expositione Bull. Cruciatæ, lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 9. num. 3. vide dub. 10. num. 10. & dub. 11. num. 3. vide de omnibus his, in hoc cap. dictis, in nostra materia de pœnit. ubi de ministro eius.

CAPVT V.

De testio iure Paroeci, quod est ministratio Sacræ Eucharistiæ.

SVMMARIVM.

Minister consecrationis Sacræ Eucharistiæ est solus Sacerdos, quamuis sit excommunicatus. &c. num. 2.

Minister Sacræ Eucharistiæ, ex officio, debet esse Sacerdos; in necessitate, & ex commissione Sacerdotis si habere potest, poterit Diaconus etiam corpus ministrare. num. 3. Non autem licet inferiori Diacono, nec sibi, nec alij eam, etiam in necessitate ministrare. ibid. Sacram Eucharistiam ministrare, solum licet Pastoribus
Escole

Ecclesiæ, vt Pontifici, Episcopis, & Parochis. num. 4. & 6. Vnde illam ministrans sine horum licentia (idem de accipiente ab illis) saltem interpretatiua, peccat mortaliter. ibidem. Non tamen fiet irregularis si sit Sacerdos, benè si non sit Sacerdos, modo sit Clericus. num. 5.

De licentia proprii post simplex Sacerdos etiam regularis, ministrare Sacram Eucharistiam. n. 7.

Sufficit licentia tacita, præsumpta, seu interpretatiua. n. 8. Quid de extremo necessitate. ibid.

Sacram Eucharistiam sumens de manu alterius, quam proprii Pastoris, nõ satisfacit communioni Paschali, nisi sit Peregrinus, aut habeant licentiam Parochi, quam prohibuit Parochis concedere tempore Paschalis D. D. Martinus Ayala Archiepiscopus Valent. num. 9. Quid si adsit iusta causa eam concedendi. ibid.

Parochianus nõ satisfacit præcepto, Sacræ Eucharistiæ, accipiens illã à Parocho Ecclesiæ Cathedralis num. 10.

Archipresbyter Cathedralis non potest ministrare Sacramenta alienis ouibus ad illum venientibus. num. 10.

Religiosi, ministrantes laicis Sacram Eucharistiam præsumptuose, incurrunt excommunicationem. n. 11. Quid si laicis sit in articulo mortis. ibid.

Et Parochus denegat Religiosis licentiã. n. 12.

Reli-

Religiosi habent priuilegiū ministrandi in suis domibus Sacram Eucharistiam laicis, excepto die Paschatis. num. 12. Quid intelligatur per diem Paschatis. ibid. Quare hodie in die Paschatis Religiosi ministrant Sacram Eucharistiam. n. 13.

Religiosi an possint ministrare Sacram Eucharistiā suis familiaribus, seu famulis, aut Tertiarijs per sua priuilegia. num. 14.

Quid de Religiosis in partibus Indiarum existentibus. num. 15.

1 **A**D intelligentiam nota, ministrum Eucharistiæ posse dupliciter considerari. Primò, quantum ad confectionem ipsius Sacramenti, qui sic dicitur minister consecrationis. Secundò, quantum ad dispensationem, seu distributionem ipsius Sacramenti, qui dicitur minister dispensationis, seu distributionis.

2 Dico igitur primò: Minister cōsecrationis est solus Sacerdos, vt tenet Catholica fides, estque definitum in Cōcilio Niceno *Can. 14.* Concil. Lateran. sub Innocen. Tertio, *cap. 1.* Florent. in litteris de Armenis. Trident. *Seff. 22. c. 1.*

& communiter DD. cum S. Thom. 3. p. q. 82. art. 1. ex Belarmin. lib. 4. de Euchar. cap. 16. Suarez 3 part. diff. 61. sect. 3. Henriq. lib. 8. cap. 44. Christus enim solis Sacerdotibus Apostolis, scilicet, & eorum in sacerdotio successoribus dedit potestatem suum sanctissimum corpus consecrandi, ut ex illis verbis Luc. 22. *Hoc facite in meam commemorationem*: colligunt sanctos Patres, & DD. supposito ergo caractere Sacerdotali quilibet Sacerdos, siue hæreticus, siue schismaticus, siue excommunicatus, siue degradatus, si habet legitimam intentionem, & applicet debitam materiam, & legitimam formam, valide consecrat, ut DD. tenent communiter cum S. Thom. 3. part. quest. 82. artic. 7. & 8. Retinent enim characterem Sacerdotalem, & consecrandi potestatem quando ergo *in cap. accedens, dist. 50. de degradatis*, & multis alijs decretis 1. quest. 1. Dicitur consecrationes hæreticorum esse irritas, intelligendum est, vel quoad debitum usum, quia sunt suspensi

ex cap. ordinationes, 9. q. 1. vel quoad ipsas ordinationes, quæ non sunt facti debito, & essentiali ritu, per sepe enim habent prauam intentionē, non adhibēt debitam materiam, &c. quo pacto cōcedimus esse irritas, de quo Suarez plura sup. diff. 61. sect. 3. de intentione requisita in consecrāte, agunt DD. in materia Sacramentorū in genere, & in hac materia, & Deo dante, dicemus in tract. de Sacram. lib. 1. cap. dub. & lib. 4. cap. 6. dub. 1.

3 Quoad ministrū dispensationis est etiam distinguendum, aut competit ei ex officio, & lege ordinaria, in omni scilicet euentu tam in calu necessitatis, quā extra illam, aut solum in necessitate: minister ergo ex officio debet esse Sacerdos, vt communiter DD. cū S. Thom. 3. p. quæst. 82. art. 3. aut enim in conficiendo, ita, & in ministrādo Sacerdos Christi personam sustinet, qui hoc Sacramentum in Cœna confecit, & distribuit. Vide Trid. Sess. 13. cap. 8. patet etiam *ex c. peruenit, de consecr. dist. 2.* In necessitate autē ex Sa-
cer-

cerdotis cōmissione, & Ecclesiæ dispensatione, poterit Diaconus, non solum sanguinē, sed etiā Christi corpus ministrare, vt probat late Cōninch in 3. p. q. 82. art. 3. n. 18. & 19, in Concil. enim 4. Cartaginēsi Can. 18. dicitur, vt Diaconus præsente Presbytero Eucharistiam corporis Christi, si necessitas cogat, erogat. Duo ergo requiruntur, vt possit Diaconus Eucharistiam ministrare. Primum, vt necessitas adsit, vt habetur in Cōcil. cit. vnde si adesset alius Sacerdos, nō posset tunc Diaconus, quia cessat necessitas, requiritur etiam cōmissio, & licentia proprii Sacerdotis (de quō statim) quod intellige, si facile haberi potest: aliter enim vrgētē necessitate, posset hoc Sacramentū distribuere sine vlla expressa cōmissione: quia Sacerdos in hoc casu cēsetur ei cōmississe, cū ad id teneatur, vt expresse docet Gelasius Papa *epist. 1. cap. 10.* vide Conninch *sup. num. 21.* inferior autem Diacono, vt Subdiaconus, aut laicus, nec sibi, nec alijs etiam in necessitate possunt Eucharistiā ministrare,

vt cum alijs tenent Bonacina *de Sacram.*
tom. 1. disp. 4. quæst. 5. puncto 1. nu. 6. vers.
Sed contrarium : Etsi oppositum non iu-
 dicent improbable Conninch. *sup. nu. 23.*
 & Suarez *disp. 72. sect. 3. ad fin.* sed prior
 sententia tanquam verior tenenda : quia
 non est Eucharistia tantæ necessitatis, vt
 eius dispensatio, etiã in necessitate Sub-
 diaconis censeatur commissa, imo hoc
 tempore ob Sacerdotum copiam, & mul-
 titudinem, non videtur in vsu, vt Diacono
 Eucharistiam ministret, etsi olim san-
 guinem ministrauerint : nũc vero solum
 Cardinalis Diaconus illum Papæ celebrã-
 ti subministrat : ita citati.

4 Dico secundò : Etsi cuius Sacer-
 doti rationem ordinis competat aliqua
 ratione distributio huius Sacramenti, nõ
 potest tamen licite qui vis cuiuslibet Eu-
 charistiam ministrare, sed hoc soli Pa-
 roeco, & Pastori (excipe Papam in tota
 Ecclesia, & Episcopum in suo Episcopa-
 tu) competit de iure communi : sicque
 liberum non est, suscipere á quolibet Sa-
 cer-

cerdote Sacram Eucharistiam, sed á pa-
 store, vel ab alio Sacerdote de pastoris
 licentia, & in hoc consistit ius Paroeci, &
 Paroeciæ. Probatur ex Concilio primo
 Cartagin. cap. 7. & ex Milevitano cap. 18.
 & ex c. omnis utriusque sexus, de poenit. &
 remis. ibi enim Innocentius Tertius, post-
 quam præcipit, vt quisque fidelis saltem
 in Pascha à suo proprio Sacerdote abso-
 lutionem à peccatis recipiat: addit; sus-
 cipiens reuerēter ad minus in Pascha Eu-
 charistiæ Sacramentū, nisi forte de pro-
 prij Sacerdotis consilio ob aliquam ra-
 tionabilem causam ad tempus ab huius-
 modi perceptione duxerit abstinendum.
 Ex quo colligunt DD. administrationē
 Eucharistiæ competere iure ordinario
 proprio Sacerdoti, vel alteri de pastoris
 licentia. Requiritur enim ad illud mini-
 strandum iurisdictio, vt docet Conninch
 3. part. quest. 82. art. 3. num. 28. & cū Ro-
 drig. Nauar. Reginald. dixi in Expositio.
 Bullæ lib. 7. §. 3. dub. 8. num. 2. & cum alijs
 doctis Filliuc. tom. 1. tract. 4. c. 9. n. 259.

Bonacina *to. 1. disp. 4. q. 5. punct. 1. n. 6. in fine*, & Suarez videndus *disp. 72. sect. 2. ac Barbosa de offic. & potest. Parochi, cap. 20. num. 2.* & dixi latius in materia Sacramenti Eucharistiæ, vbi de ministro, & statuit Concilio Cartaginensi citatum: Et ratio est, quia ministratio Sacramentorum, & gregem Christi pascere munus est, nō cuiuscumque, sed propriij Pastoris; & paululum præcipuum est Sacrosancta Eucharistia, ac proinde, qui sine licentia saltem tacita, aut privilegio, siue in Parochate, siue extra, etiam in articulo mortis Sacram Eucharistiam ministrat, peccat mortaliter; vt docet Navar. *cap. 21. num. 52.* & cum eo Conninch *sup. num. 28.* Reginald. *lib. 29. quest. 5. nu. 90.* & cum alijs Barbosa *vbi sup.* quia in re graui alienum officium vsurpat, similiter peccet, vt docet idē Navar. qui sciēter à nō suo Paroeco, vel alio de Paroeci licētia, vel privilegio hoc Sacramentū suscipit: quia non est ei liberū à quo eūq; sed à suo Pastore suscipere. Navar. *c. 21. n. 52.*

5 Nota tamen, etsi grauius peccet sine licentia proprii administrans Eucharistiam alienis ouibus, nō tamen incurrit censuram aliquā (dummodo non sit Religiosus de quo postea) si ministrans est Sacerdos; quia nō habetur in iure. Quod si nō sit Sacerdos dummodo saltem sit Clericus, fiet irregularis: quia distributio Eucharistiæ, quando fit propria auctoritate, est ordinis Sacerdotalis, & cōsequenter nō Sacerdos eam distribuēs, exercet ordinem quē non habet. Dixi, dūmodo sit Clericus: nam si est merē laicus, non fiet irregularis, vt á simili dictū de baptizāte laico solemnitē, *cap. 3. n. 9. cū Henriq. lib. de baptismo, cap. 29. n. 1.* quia titulus dicit de Clerico ministrante in ordine quē non habet: & quāuis præcise distributio Eucharistiæ, nō sit actus ordinis Sacerdotalis, est tamen ei annexa ex Ecclesiæ institutione, quod sufficit, vt Clericus eam ministrās, nō Sacerdos, fiat irregularis, vt bene docet Hériq. *lib. 2. c. 29. n. 1. & lib. 14. c. 6. n. 1. & Sayr. in thesau. lib. 7. c. 10. n. 6.*

6 Ex quo patet de iure communi, nullum Sacerdotem sæcularem, siue regularem etiam in suis Monasterijs, posse fidelibus laicis Sacram Eucharistiam ministrare etiam in articulo mortis, sine proprij licentia expressa, aut saltem tacita, vt docet Nauar. sup. Vnde nec Beneficiarius in sua Parochia, absque sui Paroeci licentia, potest illam distribuere: ius enim absolute loquitur. Merito ergo Dominus meus Don Ioan. à Ribera Patriarcha Antiochen. & Archiep. Valent. in vltim. Synodo Decreto 9. sub excommunicationis pœna prohibuit absolute omnibus, ne datur Sacra Eucharistia in priuatis domorum Otorijs, cum in illis aliàs licite Missa celebratur. Idem prohibuit Cardin. Abauria. Archiepis. Panormi. in suo Synodo, teste Diana.

7 Dixi semper, absque licentia proprij Pastoris: nam de ipsius licentia, certum est licere etiam regularibus Sacerdotibus Sacram Eucharistiam distribuere, vt cõmuniter docent DD. *ex cap. omni-*

nis utriusque sexus. Potest ergo illam cōcedere Papa in tota Ecclesia, Episcopus in sua Dicecesi, & Parœcus in sua Parœcia, in qua habet ordinariam potestatem. Vide Navar. *cap. 21. num. 52. cit.* Potest autem Parœcus hanc licentiam delegare simplici Sacerdoti, etiamsi is non sit ab Episcopo approbatus ad Sacramenta ministranda, ut late Reginald. *sup. n. 92.* cum Suarez *3. part. disp. 72. sect. 2. §. duo vero*: & confirmat ipsa consuetudo: nam in delegato quoad hunc effectum solum requiritur ordo Sacerdotalis: quia Trident. *Sess. 23. cap. 15.* solum loquitur de approbatione, quoad Sacramentum poenitentiae.

8 Aduertit tamen primo Navar. *cap. 21. num. 52. cit.* & bene quidem videri excusatum à prædicto peccato mortali, eum qui Sacramentum Eucharistiae acciperet, aut ministraret, quando ex circūstātia personæ: vel tēporis, vel alicuius causæ iustæ credi potest, iudicio boni viri, Parœcum fore contentum, si rem intellexerit. Ra-

tio est, quia ad distributionem Eucharistiae non requiritur iurisdicatio tanquam ad eius substantiam, sicut requiritur ad poenitentiae Sacramentum valide ministrandum; sed solum ad debitum ordinem, & modum seruandum in gubernatione populi Christiani, quare ad licitam Eucharistiae distributionem sufficit probabilis spes, praesumptio, aut ratihabitio de futuro, seu futurus pastoris consensus, ita Reginald. *sup. num. 91. § aduerte secundo*, Filliuc. *tom. 1. tract. 4. cap. 9. num. 260.* & dixi in *Bulla, lib. 1. §. 3. dub. 8. num. 7.* & in materia Eucharistiae, ubi de eius ministro, idem Nauar. *sup. cit.* tenet, deficiente Paroeco, & urgente necessitate articulo mortis adhuc non posse fideles accipere Eucharistiam à simplici Sacerdote saeculari, seu regulari, sine licentia saltem tacita Pastoris. Contrarium tamen existimo probabile, ut tenet Reginald. *num. 93. sup.* cum Suarez *in fine sect. cit.* Talis enim praesumitur pia matris Ecclesiae intentio: nam cum in hoc casu concedat Sacramen-

ti poenitentiae administrationem simplici Sacerdoti, à fortiori Eucharistiae, nimirum ut suis fidelibus subueniat, non tantum in extrema necessitate spirituali, sed etiam in graui, qualis est sumptio Sacrae Eucharistiae in mortis articulo: in alijs vero necessitatibus ad hoc, ut de manu simplicis Sacerdotis licite Eucharistia accipiatur, requiritur praesumpta rationabiliter Paroeci voluntas, vel certe Episcopi, vel Summi Pontificis, si de praua Paroeci voluntate constaret, ut docet Suarez, & Reginald. *sup.* Quod si Paroecus det licentiam sibi subdito, ut à quocumque Sacerdote possit Sacram communionem sumere, posset illam etiam à Religioso recipere; quia respectu illius ceteretur specialis, Barbosa *de offic. & potest. Parochi, cap. 20. num. 7.* vide Sanchez *lib. 3. de matrim. disp. 23. num. 17.* & Mirandam. *in manu. Prælat. tom. 1. quæst. 42. art. 1.* & Hieron. Roder. *in comp. qq. regular. resol. 109. num. 5.* Hoc autem intellige excepta comunione Paschali, ut *infran seq.*

concessa autem facultate alicui ministrandi Sacramentum confessionis, non censetur concessa ministrandi Sacram Eucharistiam. *Filliuc. tom. 1. tract. 4. cap. 9. num. 263.* quia sunt duæ actiones separabiles & distinctæ.

9 Aduerte secundò: Sumentē Eucharistiam de manu alterius, quam proprii Sacerdotis, absque ipsius licentia, nō satisfacere præcepto Ecclesiastico de annuali communione, habetur expresse *in cap. omnis utriusque sexus*: idque cōprobat communis fidelium consuetudo, qui tunc temporis Eucharistiam accipiunt in propria parochia, velut alibi sumant, a Paroeco licentiam postulant: vnde qui in Parochia sine proprii licentia in aliena communicat, tenetur quam primum poterit in propria communicare. Limita tamen nisi sit viator; nam sui si in aliena repertus comode ad suā redire nequeat, ibi poterit huic præcepto satisfacere, vt bene *Azor 1. tom. lib. 7. cap. 30. quæst. 8.* & *Reginald. sup. num. 94. ex Caiet. verbo abso.*

absolutio à peccatis, qui refert, se legisse Eugenium Quartum concessisse, seu declarasse viue vocis oraculo, viatores vbi se inuenerint in Paschate censendos tanquam imolatum adeptos, quoad Sacramenta Eucharistiæ, & poenitentiaë, vnde quoad hæc duo non indiget, tunc proprij Paroeci licentia. Vide in nostrū Dialog. lib. 3. cap. 5. nu. 12. & lib. 3. de Sacramentis, vbi de ministro Eucharistiæ. Idem Reginald. sup. num. 94. §. *ultima propositio*, tenet, si Paroecus liberum relinquat suis subditis, vt in Paschate, vbi voluerint Sacram Eucharistiam sumant, posse tunc etiam ad satisfaciendum præcepto Eucharistiæ eam accipere de Religiosorum manibus, idem tenet Sorbo in *comp. priuilegior. mend. verbo cōmunicare*, §. 27. non obstante Clemētina 1. de priuileg. de qua statim asserunt namque, sufficere in licentia exprimere Sacramentum, quamuis non exprimatur persona. Attamen cū materia hæc sit exorbitans à iure communi, non videtur tam ample interpretanda,

da, cum dispensationes, quæ sunt contra
ius cõmune, non ample, sed stricte sint in-
terpretandæ, vt diximus *lib. 1. de Exposit.*
Bulle, dub. 4. Proœmiali: Vnde merito D.
D. Martinus Ayala Archiep. Valent. in *Sy-
nodo Prouinciali, Sess. 2. c. 20.* prohibuit Pa-
roecis sub mulcta duarũ librarum, ne tẽ-
pore Paschalis licentiam concedant suis
ouibus sumendi Eucharistiam extra pro-
priam Paroeciũ, nisi ex consensu ordinarij.
Attamen si iuxta adsit causa, absitq; abu-
sus, & contẽptus, & maxime si ordinarius
adiri commode nequeat, licite Paroecus
eam concederet: quia hoc ei à iure cõ-
muni est concessum *ex dict. cap. omnis*, &
cessante abusu, videtur cessare etiã pro-
hibitio Synodalis, quæ forte ob abusum
fuit facta, Adde, quia in dispensatione, seu
vt proprie loquamur in interpretatione
ieiuniorum, & laborandi in die festo
communiter, non ad Episcopum, etiamsi
facile adiri possit, (nisi pro foro externo)
sed ad Paroecum concurrunt fideles, vt
dixi in Decalogo *lib. 3. cap. 1. dub. 10. n. 13.*

10 Oblerua tertió: Quosdã quos refert Sáchez *lib. 3. de matrim. disp. 27. n. 1.* & Barbosa *de offic. & potest. Parochi, cap. 20. n. 12.* inter quos est Gutier. *in qq. Can. lib. 1. c. 27. n. 24.* & Bonac. *tom. 1. disp. 4. q. 7. puncto 2. nu. 11.* & si in fine oppositum sentire videatur, existimare parochianos satisfacere præcepta Ecclesiæ, si Eucharistiam sumant in Ecclesia Cathedrali suæ Dioecesis, à Paroeco, seu Archipresbytero illius, nam putant Archipresbyterum, seu Paroecum prædictum posse audire confessiones, consequenter administrare omnia Sacramenta etiam Eucharistiam omnibus fidelibus illius Dioecesis absque licentia proprii. Verius tamē, & tenendum est, ut praxis confirmat talem Paroecum, non posse alienis ouibus, absque proprii licentia Eucharistiam, aut alia Sacramenta ministrare: nisi esset alicubi Presbyter deputatus, ad quã possent omnes de Dioecesi gratia recipiendi Sacramenta confluere, quod raro cõtingit; nam in consuetudine positum est, solum

habere

habere potestatem in sua Parochia, vt dixi in Decalogo *lib. 3. cap. 5. num. 12.* cum Sanchez vbi sup. & Bonacina loco citato, vide ibi, & *lib. 8. de Sacramentis*, vbi de assistentia Parochi in matrimonio.

II Quartò aduerte in *Clement. 1. de priuileg.* latam esse excommunicationem Pontifici reseruatam contra Religiosos, qui sine licentia Paroecialis Presbyteri administrant Eucharistiam Clericis, vel laicis, quam non incurreret, si alijs Religiosis eam daret: quia textus solum loquitur de Clericis, vel laicis: ita Coninch *3. part. quest. 82. art. 3. num. 29.* ad quam incurrēdam requiritur aliqua præsumptio; quia textus dicit præsumpserint: quare qui omnino bona fide crederet, gratum esse proprio pastori, vt det ipsius subdito communionem, aut si omnino huius constitutionis ignorantiam habuerit, eam censuram non incurreret, vt tenet Suarez *3. part. quest. 82. artic. 3. disp. 72. sect. 2.* Filliuc. *tom. 1. tract. 4. cap. 9. num. 261.* Bonacin. *tom. 1. disp. 4. quest. 5. punct.*

punct. 1. num. 9. quia hoc modo ministrās, non agit præsumptuose, quod si laicis infirmis vrgeat necessitas, & adest periculum moriendi absque viatico, existimat Conninch *sup. num. 32.* posse hunc Religiosos ministrare laicis Eucharistiam ex privilegio, quod (inquit) Paulus Tertius concessit Societati Iesu. Attamē verius censeo, id non posse etiam in hoc casu, quamvis non adsit copia proprii Paroeci, qui eam ministrare, ut cū Syluest. & alijs tenet Sayrus *in thesauro, lib. 3. cap. 29. num. 30.* quia hoc Sacramentum non est necessitatis. Nec obstat (inquit Sayrus) *cap. pœnitentes, dist. 50.* quia intelligitur ut in morte detur viaticum, per illos scilicet qui possunt: & sic intelligitur *cap. quod in te de pœnit. & remis.* ubi consecutive conceditur, viaticum ad pœnitentiam, quod verum est, ut cui exhiberi potest vnum, possit & aliud, non tamen à quocumque, cum illa non sint paris necessitatis. Probabile tamen est, excusari posse ab hac censura Religiosos, qui ministrant

ministrat laicis Eucharistiam in articulo mortis, vt tenet Bonacina *sup. num. 10.* & cum eo Barbosa *de offic. & potest. Parochi, cap. 20. num. 7.*

12 Circa Religiosos etiam aduerte, Nicolaum Quintum, Sixtum Quartum, & Leonem Decimum, concessisse omnibus fidelibus, vt possint Sacram Eucharistiam de manu, & in domibus regularium accipere quouis tempore anni; die tamen Paschalis excepto, qua in re Suarez *3. part. quest. 82. artic. 3. disp. 72. sect. 3. vers. Censeo igitur,* & Rod. *1. tom. q. 56. artic. 3. vers. Ad hanc. Cöniach quest. 82. artic. 3. nu. 31. Fagundez in quinque præcep. Eccl. præcepto 3. lib. 3. cap. 2. n. 18.* & alij apud Barbosam *de offic. & potest. Parochi, cap. 20. n. 10.* & Hieron. Rodrig. *in comp. qq. regul. resol. 127. n. 3.* per diem Paschalis intelligunt, diem Paschalem formaliter, hoc est, ipsam communionem, per quam adimpletur præceptum paschalis communionis, vnde asserunt, qui iam huic præcepto satisfecit, potest

test ibi in die Paschalis Eucharistiam ex deuotione accipere. Idem tenet Laymā in *Theologia morali lib. 5. tract. 4. cap. 7. num. 4.* vbi quantum ad praxim existimat (& bene) considerandam esse Parochi voluntatem : vtrum scilicet , is contentus esse videatur , vt Paschali etiam tempore à regularibus Sacra Eucharistia suis ouibus ministretur ex deuotione. Addit deinde , quantum fieri potest , ipso die Dominicæ Resurrectionis abstinere debent à parochianis communicandis , cum ipsis eo die ministratio Eucharistiæ interdicta sit , si parochia non consentiant , ita refert Barbosa *vbi supra num. 10. circa finem.* Verius tamen est , diem Paschalis summi materialiter pro ipso die Paschæ : ita vt nemo eo die , etiam ex deuotione , in domibus Religiosorum possit accipere Sacram Eucharistiam , vt tenet Nauar. *cap. 21. numer. 52. Azor , 1. tom. lib. 7. cap. 30. quest. 7.* in quam etiam sententiam inclinat Collector privilegiorum mand.

mand. *verbo communicare*, de qua latius diximus *lib. 1. Bullæ, §. 3. dub. 7. in fine*, idq; constabit consideranti attente supradictas concessiones. Idem Collector, *verbo commutare*, §. 10. refert Leonem Decimum in Concil. Lateran. statuisse, Religiosos non posse Eucharistiam, & Extremam unctionem infirmis ministrare, etiamsi dicant proprios Sacerdotes ea ipsis denegasse, nisi denegatio sine legitima causa facta vicinorum testimonio probata, aut requisitio coram notario publico facta doceretur: sed de hoc *infra cap. 7.*

13 Quod si dicas: regulares etiam in die Paschæ, laicis ex deuotione communicantibus ministrare Sacram Eucharistiam. Respondeo, hoc esse, & fieri de licentia, & facultate Paroecorum tacita, & interpretatiua, quod interpretatur tolerata consuetudo: nam id scientes, & videntes, & non contradicentes consentire videntur. Sic in nostra ciuitate Valentina, imo leuit consuetudo, tacito Paroecorum consensu introducenda, ut Pa-
roecus

roecus in sua paroecia alienis etiam ouibus possit ministrare Eucharistiam tempore Paschalis, communionis excepto: ut dixi in *Bulla loco citato*.

14 Aduerte etiam, Regulares ob sua priuilegia, de quibus *Compendium priuilegiatum, verbo familiares fratrum, Portel, dubia Regul. verbo Sacramentorum administratio, Rodrig. tom. 2. quest. 56.* & Hieron. Roder. in *Compendio qq. regular.* posse administrare Sacramentum Eucharistiæ, Extremæ vnctionis, & Pœnitentiæ familiaribus Conuentus ibi habitantibus; quod procedit, ut ait Villalobos *part. 1. tract. 7. diff. 47. n. 5.* etiam in famulo coniugato, qui ob id nō dormit in Monasterio, si in ipso Monasterio ægrotat, quia est continuus commensalis, *sup. num. 9.* vide in *Decalogo lib. 3. cap. 5. dub. 2. num. 11.* Non tamen posse Regulares dare Eucharistiam tempore Paschalis, nec in articulo mortis Tertiaris in domibus suis priuatis habitatibus: quia ut refert Rodrig. *sup. q. 56. art. 19.*

eis nullum datur privilegium circa hoc concessum : vide Villalobos *sup.* vide Bonacinam *tom. 1. diss. 4. quest. 7. n. 10.*

15 Demum aduerte, Religiosos etiã non mendicantes in partibus Indiarum, de licentia Capituli Prouincialis, posse parochi officium exercere, intra, & extra Monasteria in locis assignatis per ministris Regis Hispania, nulla Ordinarioj licentia requisita ; ibique exequi omnia prædictum officium concernentia, etiam transeũdo per terminos alienæ parochiæ Clericorum, habere etiam scholas ad docendos pueros, & colligere oblationes in suis Ecclesijs, vt cõcessit Pius Quintus ad instantiam dicti Regis Philippi Secundi, Adrian. VI, & Pius V. & Sixtus V. prout refert Hieron. Rodrig. *in Compen. qq. regular. resol. 109. nu. 1. & 2. & resol. 127. num. 10. vide Sanchez lib. 3. de matrim. diss. 31. num. 18. vide infra cap. 5. vers. Aduerte tamen, & cap. 6. dub. 1.*

CAPVT VI.

De quarto iure Parœci, quod paroeciam
diebus festis in propria paroecia
Missam audiant.

S V M M A R I V M.

Laudabilis consuetudo audiendi Missam in
propria paroecia. num. 1. An hoc sit in præ-
cepto. num. 2.

Antiquitus prohibitum non dicere Missas priuatas
ante Conuentualem, seu Parochialem, quæ
celebrabatur hora Tertia: & monetur vt popu-
lus ieiunus ad eam accedat. num. 2.

Quas pœnas incurrat in assisistens Missæ parochia-
li. num. 2.

Causa cum Missa parœcialis audienda, sit in pro-
pria paroecia. num. 3.

Missa parœcialis est veluti resera fidei Catholica.
num. 4.

Præsules Hispani orarunt Sacri Concilij interpre-
tes, vt præciperent Missam parœcialem, audien-
da esset ex præcepto. num. 4.

An paroeciani ita teneantur in sua paroecia Mis-
sam audire, vt si illam extra propriam paroë-

ciam audiant, & peccent, & præcepto de audiendo sacro satisfacisse minime censeantur. num. 5. 6. 7.

Missam audiens extra suam parochiam sine iuxta causa, & contempto Rectore, peccat secundum ius commune. num. 7. *Quanam sint causæ iustæ, & quando dicatur contempti parochus.* ibid. *Hoc ius commune est abrogatum per contrariam consuetudinem, modo absit contemptus parochi proprii.* num. 8. *Ideo satisfaciunt audientes Missam in Monasterijs, aut in Oratorijs, modo parochus non contemnatur.* n. 9. & 10.

Paulus V. quomodo prohibuerit ne Missa dicatur in Oratorijs. num. 10.

Episcopus an concedere possit, ut dici possit Missa in Oratorio. num. 10.

D. D. Ioan. à Ribera prohibuit, ne Missa in diebus festis audiatur in Oratorijs, nisi sint infirmi. num. 10.

Episcopus Andegauensis quid disposuerit circa Missam paroecialem. num. 10.

Episcopus non potest præcipere sub excommunicatione, aut alijs pœnis (bene simplici præcepto) ut parochiani in suis parochijs Missam audiât. n. 11. *An teneantur ibi concionem audire* n. 12.

Vtilissimum est Paræco. & paræcianis, ut in sua parochia Missam audiant. num. 11. *Vbi referuntur circa hæc piæ monitiones D. D. Ioan.*

a Ribera

à Ribera Archiepis. Valent. & Sancti Caroli
Borromei. num. 13.

*An parœciani teneantur in sua parœcia Missam
audire, si Parœcus non possit vitam sustentare,
nisi ex oblationibus. num. 14.*

*Parœcus an teneatur offerre Missam pro populo :
& quid circa hoc dispositum sit in Synodo Va-
lent. num. 15.*

I **M**axima, & vere laudabilis fuit
Mantiquorum Patrum diligē-
tia, vt quisque suam parœciale[m] Eccle-
siam conueniret, ibique Missam parœ-
ciale[m] audiret, vt doctissime notat, &
refert ex varijs Concilijs Ioan. Filesa-
cus in suo tract. de origine Parœciarum,
cap. 5. 6. & 7. cuius doctrinam pietate
plenam hic referre minime grauabor.
Primo igitur cap. 5. probat, præceptum
audiendi Missam esse antiquissimum, de
quo dixi in Decalogo lib. 3. cap. 3. in fine.
Secundò, in cap. 6. probat obligationem
audiendi Missam in propria parœcia, ex
multis Concilijs.

2 Nam Concil. Trullanum Canon.

87. statuit, vt laicus, qui tribus diebus Dominicis in tribus septimanis suam paroeciam non conuegerit causa audiendi Missam, excommunicetur, Clericus vero deponatur. Idem statuit Concil. Burdegalense, ann. 1582. Concil. Senense *cap. 12.* decernit, nequis à paroeciali Missa abesse possit sine Parochi venia, aliàs puniatur: deinde, ne populus distrahatur à Missa paroeciali, & ab auditione mandatorum Dei, & Ecclesie, prohibet ne dicantur missæ in Capellis diebus Dominicis, nisi post missam paroecialem; quod ante septingentos, factitatum etiam scribunt Bucharthus *lib. 2. cap. 54.* Iuo *part. 2. cap. 119.* ex dictis Augustini, vel ex Theodulpho Aurelianensi Episcopo his verbis: *Et hoc attendendum est, vt Missæ peculiæ, quæ per dies solemnes (idest Dominicos, vt ibi infra explicatur) a Sacerdotibus fiant, non ita in publico fiant, vt per eas populus à publicis Missarum solemnis, quæ hora Tertia Canonice fiunt, abstrahatur.* Subdit, & admonet, vt populus ieiunus

ad

ad Missam, & prædicationem verbi diuini accedat: & quod Missam paroecialis hora Tertia celebretur, vt populus à publicis solemnibus non abstrahatur. Idem fere statutum est in Concil. Coloniensi in Germania, & Sanctus Carolus *in Concil. Mediolanen.* 4. statuit: quod si in die festo, etiam per illud Missæ sacrificium quod aurora fit, populus à Missa paroeciali reuocetur, tunc Episcopus illud, etiam festo die post Missam paroecialem fieri, celebratiue iubeat: In Gallia etiam idem statutum est diuersis Concilijs Remense Concil. *tit. de diebus festis, cap. 2.* ita ait: diebus Dominicis, & festis in suas parochias populus cõueniat, & Missæ, concioni & vespertinis intersit. Hoc idem stricte præcepit Synodus Turonensis ann. 1583. *cap. de Christi fidelibus laicis:* & addit, eos qui sine legitimo impedimento absunt à sua paroecia per tres dies Dominicos pœnas à Canonicis Sacris indictas incurrere: vide Filesacum *eodem cap. 6. pag. ultim.* vbi explicat, quid sit

fermenti panis benedicti vsus, seu panis benedicti vsus in Sancta Ecclesia.

3 Tertiò: idem Filescus *sup. cap. 7.* enumerat causas legis, & præcepti de Missa paroeciali audienda. Prima est Pastores, & Paroeci tenentur inter Missarum solemniam populum docere, ut statuit Concilium Trullanum *cap. 19.* Maguntinũ *cap. 25.* & alia Concilia, quæ Filescus *sup.* & nouissime Trident. *Sess. 5. cap. 2.* & Synodus nostra Valentina, & dixi in Decalogo *lib. 1. cap. 1. dub. 4. num. 7. & 9. & lib. 4. cap. 1. dub. 8. num. 13.* Tenetur ergo populus audire Missam paroecialem, ut audiat paroecum suum docentem. Itaque (ait) par rationem obligationis utroque constringit, aut pari facilitate ab omni illo onere soluentur. Deinde Trident. *Sess. 24. cap. 4.* sic ait: *Monet* Episcopus, *diligenter populum, teneri unumquemque paroeciae suae interesse, ubi commode id fieri potest, ad audiendum verbum Dei.* Si ergo, inquit Filescus, populus tenetur audire Paroecum multa de Christo ab-

fenti

lenti prædicantem, multo magis tenebitur Christum præsentem in tremendis missæ misterijs à Pastore suo celebratis adorare, & venerari. Addit; si Paroecus diebus festis tenetur sacrum facere, ut populus missam audiat; ergo tenetur populus audire missam paroecialem, unde fit ut par sit etiã obligatio utriusque: etsi populus non tenetur sacrificio Pastoris adesse, nec vicissim tenebitur Paroecus sacrum populi sui causa facere.

4 *Quartò*: idem Filescus *sup. eodẽ cap. 7. §. is ritus, circa finem, pag. 661.* sic ait: *Missæ paroecialis satis commoda, & opportuna ratio videtur, quæ legitimos Ecclesiæ filios à spurijis secernat, & subdit missam paroecialem, veluti teseram fidei Catholicæ hoc tempore retineamus, ita ut, qui non semel, sed sæpius illi interfuerit Catholicus ex animo censeatur: sic qui Synagogas Iudæorum, vel hæreticorum conuenticula multoties frequẽtat, præsumitur Iudaismi, aut hæreseos impietate teneri. Ea credo, ait Filescus, ratio*

ratio impulit maximos, & suorum salutis
 amantissimos præsules Hispanos Archie-
 piscopū Toletanum, & Episcopos Palen-
 tinum, atque Salmanticensem, ut orarēt
 Sacri Concil. Trid. illustrissimos inter-
 pretes, quatenus censerunt missam pa-
 roecialem, ex præcepto, & lege Eccle-
 siæ audiendam. Aduertebant prudentis-
 simi Pontifices, apud suos, & quod pas-
 sim occurrit, in Hispania per multos esse,
 vel à Judæis, vel à Sarracenis oriundos,
 & paternæ impietatis successores, vel
 alios idololatria, vel magia insignes: sed
 cū non facile discerari possent meri Chri-
 stiani à fucatis, hosce ventilabrum op-
 timi Antistites exostulabant, quo in
 arca Domini paleæ istæ à frumento se-
 cernerētur. Concludit Filefacus, hæc in
 tantis fluctuantium animorum procellis
 securitas, ut dum in Ecclesias paroecia-
 les ad sacrum audiendum Paroeco faciē-
 te, frequentes, legitimo, & ordinario
 Conuentu, ut ait Concil. Agattense, cō-
 currimus, nos in Arca Noe, hoc est in
 Eccle-

Ecclesia Christi Catholica, & Romana certo esse sciamus, cum hierarchico ordine, cuius vertex est Pontifex Romanus nostris maioribus Apostolicus dictus, religiose & sincere adhæremus.

5 Sed restat explicandum, an parochiani ita teneantur in sua parocia missam audire, vt si illam extra propriam parociam audiant, & peccent, & præcepto de audiendo sacro, satisfecisse minime censeantur.

6 Ad intelligentiam nota in cap. 2 de Parochijs, statuit, vt Dominicis, id est, festiuis diebus, Presbyteri, antequam missam celebrent plebem, interrogent, si alienus parochianus in Ecclesia sit, qui proprio contemptu Presbytero ibi velit missam audire, quam si inuenerit, statim ab Ecclesia abijciat. Et Sixtus Quartus in sua constitutione, quæ habetur inter extrauag. communes, & incipit *vices illis, tit. de tregua, & pace*, sic ait: Cum iure sit cautum diebus Dominicis, ac festis, parochianos teneri audire missam in eorū parociali Ecclesia.

7 Innocentius, Hostiensis, Abbas, & alij Canonistæ, existimant ius commune, ex capitibus supra citatis præcipere, ut quisque paroecianus in sua paroecia missam audiant, ita ut in aliena diebus festis missam audire non possint, quorū doctrina intelligenda est, dummodo proprius Paroecus contempnatur, & non adsit iuxta causa, ut bene explicat Abbas *cap. ut Dominicis citato*, & communiter DD. deducitur aperte ex textu dicti, *cap. ex illis verbis*, proprio contempto Presbytero. Sicque intelligenda est cōsuetudo citata Sixti Quarti: nam refert se ad ius commune, quod excluso contemptu non obligat, ut probat etiam Navar. *cap. 21. num. 5.* & late Azor *1. tom. lib. 7. cap. 6. quest. 4.* qui in fine quæst. ait, requiri formalem, & expressum contemptum, videlicet ille qui fit cum indignatione, & conuitijs in proprium Paroecū iactatis. Verius tamen cenleo cum Reginal. *lib. 19. quest. 3. num. 22.* sufficere tacitum contemptum, qui præsumitur, cum quis pro-

propriam paroeciam frequenter, & sine iusta causa deserit. Ob idque in dicta extrauag. Sixti Quarti, præcipitur Religiosis ne prædicent, paroecianos non teneri in suis paroecijs missam audire diebus festis, & Dominicis, cum ad id iure teneantur, nisi iusta causa excuset. Iustæ autem causæ sunt, quas assignat Panormit. *sup.* & refert Azor *quest. 4. cit.* & Reginald. *sup. num. 22.* Nimirum si proprius Paroecus est censura ligatus, aut concubinarius: aut cum quis deuotius, vel fructuosius, solet alibi missæ interesse; videlicet, quia ibi missam, & concionem auditur, vel concionem fructuosiorum quam in sua paroecia: aut quia repporis, vel loci, aut alterius rei occurrentis difficultas non patitur cōmode adire paroeciam: aut etiam, quia consuetudo est ibi recepta, vel à Summo Pontifice concessum priuilegium, vt missa extra paroeciam audiatur: hæc sunt causæ quæ deobligant ab audienda missa in propria paroecia. Nulla autem ex his causa existē-

te manet integrū ius de audienda missā in propria paroecia, quod ius commune adhuc viget in Gallia, Flandria, & Germania, vt referunt Azor *sup.* & Filefacus saepe citatus, *cap. 7. §. consuetudinem.*

8 Nihilominus tamen dicto iuri cōmuni modo explicato per contrariam, & cōmunem consuetudinem iam est derogatum, ita vt liberum sit, quamuis nulla adsit causa, cuiuslibet, vbi expresse, & formaliter voluerit etiam in Ecclesijs regularium missam audire, dūmodo proprius non contempnatur, ita Navar. *cap. 21. n. 5.* & multi quos Azor *sup. quest. 5.* Barbosa cum alijs *de offic. & potest. Parochi, c. 11. num. 18.* Fagundes in *5. præcepta Ecclesiae. præcepto 1. lib. 2. cap. 3. num. 8. & 9.* & dixi in Decalogo *lib. 3. cap. 1. dub. 6. num. 4.* & late Cenedo *Collectanea 104.* vbi sic ait: resoluē pro vera intelligētia istius textus (*5. cap. et Dominicis*) quod cessante cōtemptu (intellige de formali, & expresso) (& periculo ignorandi festa, ieiunia indicta à Paroeco, & excommunicationes publi-

publicatas ab eo, & cessante fraude iurium parochialium, & erronea superstitione, licite quis audit missam peculiarem etiam extra paroeciam in diebus Dominicis, & alijs festiuis, nulla intercedente licentia proprij Paroeci, vt comprobatur communis fidelium, approbata praxis, & consuetudo.

9 Ex quo colligitur primò: satisfacere præcepto audiendi missam, eos qui extra suam paroeciam illam, in Monasterijs Religiosorum audiunt, dummodo formalis Paroeci contemptus non intercedat, vt communiter DD. cum Nauar. *dict. cap. 21. num. 5.* nam Leo Decimus, cōstitutione quæ incipit: *Intelliximus quosdam*, de qua Barboza *sup. num. 15.* & Hieron. Roder. *in Compendio qq. regular. resol. 25. num. 5.* id Religiosis concessit: idē pro Germanis declaratum, refert à Clem. VIII. Barboza *sup. num. 15.* quod privilegium asserit Azor *sup. dict. cap. 6. quest. 7.* non est contra ius commune: quia ius cōmune, vt ipse sentit, solum obligat, dum
adest

adest contemptus Paroeci, modo sup. explicato; atque ita secluso contēptu, possunt fideles sacram audire in domibus Religiosorum, & cōstitutio Sixti Quarti intelligēda est primum ius commune, quod, secluso contēptu, non obligat. Quod si formalis Paroeci cōtēptus intercedat, peccarent absque dubio mortaliter, nō præcise: quia extra paroeciam audiant missam; sed quia extra illam audiendo formaliter paroecum contempnunt: implebunt tamen præceptum de audienda missa, vt cum Bonacina, & Fagandez dixi in Decalogo loco sup. citato, & tenet Barbosa vbi sup. num. 19.

10 Secundò sequitur: satisfacere etiam præcepto audiendi missam, eum qui illam audit in priuato oratorio ab Episcopo visitato, & approbato, dūmodo formalis Paroeco contēptus non intercedat. Aduertendum tamen est, circa oratoria his temporibus maximum fuisse abusum: nam fere in singulis nobilium, & diuitū domibus oratoria reperiēbātur, quo-

quorum occasione fideles non solum proprias parccias, sed etiam nec alienas Ecclesias Missam audiendi causa frequentabant, obidque & meritisimè ann. 1616. Paulus V. Pontifex maximus prohibuit motu suo proprio, ne quis absque ipsius Papæ licentia possit in Oratorio Missam audire, abstulitque Ordinarijs facultatē concedendi licentiam, vt in priuato Oratorio Missam celebretur, & audiatur. Idē Pontifex postea Ordinarijs concessit facultatem, vt possint tanquam Sedis Apostolicæ delegati Oratoria priuata visitare, approbare, & concedere pro certis personis licentiam, vt ibi celebretur, & Missam etiam in die festo audiant, quibusdam conditionibus obseruatis: de quibus latè diximus *in exposit. Bullæ lib. 1. §. 3. dub. 5.* quibus obseruatis, potest ibi missam celebrari, audiri, & præcepto satisfieri. Dominus etiam meus D. Ioann. à Ribera Archiepis. Valent. ante Paulum V in sua Synodo ann. 1607. decreto 9. prohibuit sub priuatione licentiæ audiendi missam,

ne quis in Oratorijs priuatis audiat Missam in Dominicis, & festis diebus, nisi ille, qui in infirmitate detinetur, aut alia iusta causa, quam Paroecus dignoscat. Et Ioan. Filesacus *tract. de orig. Paroeciarum, cap. 7. §. Is ritus*, refert. quandam piam oratoriorum reformationem factam à Guilielmo Andegaucosi Episcopo, in Synodo Dioces. ann. 1314. & postea refert, alios Episcopos in suis Synodis ordinasse, ne in capellis, prioratibus, aut alijs Ecclesijs Missæ celebrentur donec in Ecclesijs Paroecialibus Missa fuerit celebrata, ne aliqui paroeciani ad missarum solemnia ibi admittantur, cum debeant ad suam matrem Ecclesiam qualibet die Dominica accedere.

11 Sequitur tertio: Episcopum non posse præcipere, vt paroeciani in suis paroecijs conueniant ad Missam audiendam excommunicatione, & alijs poenis constitutis, vt cum Nau. *d. n. 5. docent Azor sup. q. 6. Reginald. sup. d. n. 22. §. dicto autem. Fuscus de visitat. lib. 2. cap. 2. n. 30. & cap. 21. num. 42.*

Cenedo collectanea 104. n. 2. Fagundez in quinque præcep. Eccles. lib. 2. cap. 3. nu. 12. & dixi in Decalogo lib. 3. c. 1. dub. 6. nu. 5. Quia generali consuetudine contrarium servatur, at contra generalem consuetudinem, Episcopus facere non potest, sicut nec contra legem generalem. Nec obstat Trid. sess. 22. in decreto de observandis in celebratione Missæ; quia ibi non dicitur, quod Episcopus præcipiat, sed moneat. Imo domini Cardinales Sacri Concilij Trident. interpretes hanc declarationem ediderunt: *Ordinarius nõ potest per hoc concilium mulctis, & pœnis, etiam in causa notabilis negligentia cogere populũ ad audiendã Missam, & sacram concionẽ, in Ecclesia parochiali, nec pueros ad addiscendam doctrinã Christianam, etiam si hoc fieri voluerit in oppidis, villis, aut alijs locis extra Civitatẽ.*

12 Quod autẽ fideles nõ teneãtur audire verbũ Dei, seu cõcionẽ in propria parochia, & q̃ verba Trid. sess. 24. c. 4. de refer. ibi: *Teneri vnũ quemq; Parochia sue interesse vbi comode id fieri possit, ad audiendũ*

verbum Dei, docet Suarez, *ro. 1. de Relig. lib. 2. cap. 16. num. 10.* Azor *tom. 1. lib. 7. cap. 3. q. 7.* vide Zerola *in praxi, p. 1. verb. Prædicat,* vbi ait, consulto addidisse Trident. moderationem, *si fieri potest commode,* ideo dicit Zerola: *Ideo vidi viros pios, & doctos alibi audire verbum Dei, non in Parrocchia, quia fortasse ei plus satisfacit vnus, quam alius concionator,* & adducit dictam Cardinalium declarationem. Vide Nau. *cap. 21. notab. 5.* vide etiam *in expositione voftra Decalogi, lib. 3. cap. 1. dub. 4. num. 4. 5. 6. 9. & 10.* Vbi abunde explicatum est, an fideles teneantur concionem audire, & in sua parœcia, & an ab hoc Ordinario cogi possint: vbi etiam exagitatum est, an parœci teneantur concionari, & verbũ Dei populo proponere, & explicare, & quando peccent pastores verbi diuini prædicationem prætermittentes.

13 Attamen, si tota aut maxima pars parœcianorum parœciam desereret, existimo cum Azor *sup. q. 6. cit.* Posse Episcopum simplici mandato præcipere, vt pa-

roeciani ad suas parœcias accedant audiē-
di Missam causa, non tamen id poenis im-
positis præcipere, aut constitutionem sub
excommunicatione ferre, quo in casu
Missam audientes (secluso Parochi con-
temptu) eam non incurrerent. Mihi tamē
persuadeo, si Summus Pontifex certior
factus fuisset, quod ijs temporibus paucis-
simi, aut fere nulli parœciani suas parœ-
cias frequentant, Missam parœcialem, &
concionem audiendi causa, facillime con-
cederet, ut possent Prælatos suas oves ad
id impossitis poenis cogere. Certè nega-
ri non potest utilissimum, & ipsis parœ-
cijs maximè necessarium, ut quisque pro-
priam parœciam conueniat: ibi enim au-
dit Parœcum festa indicentē, & ieiunia;
cognoscit etiam, quinam excommunica-
ti sint vitandi, & alia quæ ad parœciæ
ornatum, & ad diuinum cultum rite per-
agendum sunt necessaria. Patiuntur enim
parœciæ maxima detrimenta in suppelle-
ctibus, & ornamentis ex absentia parœ-
cianorum, imo & eorum conscientia: vi-

di enim quam plurimum ieiunium violare ex ignorantia, & propter eandem excōmunicatis vitandis cōmunicare: quamobrē Cardinalis S. Carolus Borromeus 2. tom. suarum Synodorum p. 2. decreto 4. actorū in Synodo Dioecessana Mediolan. fol. 31. pag. 2. in meis, & dominus meus D. Ioan. à Ribera Archiep. Valen. Patriarcha Antiochen. in Synodo ann. 1584. sanctissimū, & piissimum decretum ediderunt, ex paternali charitate exortantes, vt quisque fidelium quoad fieri possit, suam propriā Parœciam conueniat.

14 Quod si Parœcco nō sit alia ratio vitæ cum dignitate tuendæ, quam ex oblationibus parœccianorum, cum nec prædia, nec decimæ prædiales, aut similes redditus ei assignati sint, Filescus *sup. cap. 7. cit. S. Henricus*, tenet tanquam certum, parœccianos peccare, qui nulla excusatione sincera à Missa parœcciali abfuerint diebus Dominicis, quibus parœcco tenentur suppeditare, vnde viuat.

15 Deniq; nota obiter, etiam si teneantur

xur paroeci saltē Dominicis, & festis die-
 bus Missam celebrare vt eam populus au-
 diat; non tamen teneri de iure communi
 eam pro populo offerre, nec ei applicare:
 quia nullo iure id cautū reperitur, deci-
 mæ enim & primitiæ non pro applicatio-
 ne Missæ, sed pro sacramentorū adminis-
 tratione paroeco conceduntur. Ita Sūar.
3.p. disp. 86. sect. 1. Conninch 3.p. q. 83. ar. 1.
dub. 11. Barbosa de offi. & pot. Episcopi to. 2.
alleg. 23. n. 23. & de offi. & pot. Parochi, c. 11.
n. 10. & dixi in Decalogo lib. 4. c. 1. dub. 8. n.
11. in quo dubio retuli aliqua, & præcipua
circa Parochi obligationem, & Doctores
de illa agentes. Excipe, nisi ad id ex spe-
ciali statuto synodali, vel particulari con-
fuetudine approbata, quæ in hoc obser-
uanda est, teneantur, vt dixi dict. dub. 8. n.
11. In nostra autem Dioecesi quibus die-
 bus teneatur Parochus sacrificium pro
 populo offerre statutum est in Sy-

nodo ann. 1631. decre-

to 36. vide

ibi.

CAPVT VII.

De quinto iure Paræci, quod est ministratio
Extremæ vñtionis.

S V M M A R I V M.

Solus Sacerdos est minister Extremæ vñtionis,
nu. 1. Quilibet Sacerdos potest eam validè, sed
non licitè ministrare, nisi solus Pastor, aut alius
de ipsius licentia, quam dare potest Paræcus
excommunicatus: sine ministrans peccat, sed nõ
incurrit censuram, si sit Sacerdos secularis.
num. 2. & 3.

Religiosi ministrantes hoc sacramētum secularibus
sine licentia Pastoris quomodo peccant, & quas
pœnas incurrant, qualis licentiã sufficiat, nu. 4.
Quis possit eam concedere, num. 6.

Religiosi oblati, nouitjs, & seruatoribus an possint
ministrare hoc Sacramentum, num. 5.

SVpponendum est huius sacri mi-
nistrium esse solum Sacerdotem, pa-
tet ex Concil. Florent. & Trident. sess. 14.
cap. 3. & sit communis DD. & Ecclesiæ
sententia quæ nunquam alijs huius sacri ad-
ministrat.

ministracionem permittit. Colligiturque aperte ex cap. 5. Iacobi, ubi solos Presbyteros iubet induci, per quos in nouo Testamento intelliguntur Sacerdotes, ex Trident. ubi sup. & communi DD. consensu. Et dixi latius ubi de hoc Sacramento.

2 Attamen, & si quilibet Sacerdos hoc Sacramentum valide administrare valeat, cum eius ministratio non sit actus iurisdictionis, sicut est absolutio à peccatis. Concil. Trid. sess. 14. cap. 3. de Extrema vnct. S. Thom. in 4. dist. 23. q. 2. art. 2. Coninch diff. 19. à nu. 27. Filiuc. tract. 3. cap. 5 n. 87. Bonacina tom. 1. diff. 7. quest. unica, punct. 4. num. 1. & cum alijs Barbos. de offi. & potest. Parochi, cap. 22. num. 1. Non tamen omnis Sacerdos licite, & sine peccato illud conferre potest: sed solus Pastor, vt Papa, Episcopus, aut Paroecus, aut alius de Pastoris licentia, & in hoc cōsistit hoc ius Paroeci, quia conferre Sacramenta est munus Pastoris, ex Clementina 1. de Priuilegijs, Clem. Dudum, §. Verū, de sepul-
turis

turis. Colligitur etiam ex cap. vnico de sacra Vnctione, & Trid. sess. 23. cap. 7. & dixi sup. cap. & tenent DD. sup. citati, vide Sotum in 4. dist. 23. q. 2. art. 1.

3 Unde alienus Sacerdos qui sine licentia Pastoris hoc Sacramentum ministrat, peccat mortaliter, quia alienū ius inuadit, & usurpat. Ita Ledesma cap. 5. de Extrema Vnct. concl. 2. Cōnich. dist. 19. dub. 9. n. 28. Barbosa sup. n. 2. Bonacina loco cit. nu. 4. & eōmuni ter DD. Nō tamē talis Sacerdos, si sæcularis est, (nam de Religiosis statim) incurrit aliquam censuram, quia id nullo iure habetur: cum licentia autem Paroeci, seu Pastoris poterit quilibet Sacerdos, etiam regularis, vt expræsse habetur in dicta Clem. 1. de priuilegijs. Quam licentiam potest concedere Paroecus, etiam denuntiatus, vt cū multis tenent Henriq. lib. 3. de Sacram. Vnct. c. vlt. §. 3. lit. Q. Quia huius Sacramenti ministratio non ad iurisdictionis, sed ad ordinis potestatem pertinet.

4 Religiosi verò hoc Sacramentū sine Paroec.

Paroeci, vel illius superioris licentia ministrantes non solum peccant mortaliter; sed etiam incurrunt excommunicationē Papæ reservatā, vt habetur in dicta Clement. 1. de priuil. his verbis: *Religiosi qui Clericis, aut laicis Sacramentum Vnctionis extremæ, vel Eucharistiæ ministrare, matrimoniaue solemnizare, non habita super his Paroecialis Præbyteri licentiã speciali præsumpserint, excommunicationis incurrant sententiam ipso facto, per Sedem Apostolicam dumtaxat absoluedi.* De qua vide Syluest. excommunicatio. 7. excommunicatio 14. Nauar. cap. 72. num. 102. Sayrura in Thesuro lib. 3. c. 29. F. Manuel Rodrig. in qq. regular. 10. 2. q. 60. artic. 2. Miranda in Man. Prælat. tom. 2. q. 46. art. 1. Riccius in praxi aurea resol. 210. Bonacina sup. num. 6. Azor par. 1. lib. 12. cap. 13. quæst. 5. & cum alijs Barbosa de offic. & potestat. Episcopi, p. 3. allegat. 50. n. 96. & de offic. & potestat. Parochi cap. 22. n. 3. Hæc autem Clementina, vt patet ex contextu, solum loquitur de Religiosis ministrantibus illa Sacramenta laicis,

laicis, & sæcularibus ; quare si alijs Religiosis ea ministrant, non incurrunt dictã excommunicationem ; nec si sæcularibus Baptismum, aut Pœnitentiam ministrant, quia de ijs Sacramentis non loquitur dicta Clemētina. Incurrunt autē hanc censuram regulares hoc Sacramentum adminoistrantes existentibus in articulo mortis, vt docent *Nauar. supra, & cap. 22. num. 52. Syl. excommunicatio. 7. excommunicatione 14. n. 33. & verb. Vnctio, n. 4.* quia non est Sacramentum necessitatis. Quod limita cum *Nau. n. 102. cit. Syl. sup. nu 35. & alij infra citandi*, nisi illos ignorantia excuset, & adsit bona fides, absitque Parœci contemptus ; quia ad hanc censuram incurrendam requiritur præsumptio, quæ requirit scientiam prohibitionis, at quia dici posset, quod sit præsumptio, ex eo quod facit contra hanc Clementinam, ideo tutius est, inquit *Sylu.* quod absolutio petatur. Nihilomin⁹ tamen probabile est, urgente necessitate, & paroeco non apparente, dicere Religiosis hoc Sacramen.

mentum ministrare, cum licentia interpretatiua, & credulitate seu ratihabitione parocci. Ita tenent contra Syluest. qui solum id admittit respectu alterius Sacerdotis sæcularis, Nauarr. *num. 102. citat. Ledesma capit. 5. de Extrema Vnctione, concl. 2. dub. 3. Henriquez lib. 3. cap. ult. §. 4. Suar. 3. p. tom. 4. disp. 44. sect. 2. Sayrus in thesauro lib. 3. cap. 29. num. 29. Conninch disp. 19. de Extrema Vnct. dub. 9. num. 28. Bonac. sup. punct. 4. n. 6. & cum alijs dicto cap. 22. nu. 6. Barbosa. Quia tunc Papa vel Episcopus censetur dare facultatē, propter eandem rationem ait Ledesma sup. casu quo præsens Parochus nollet ministrare Eucharistian, aut Extremā vnctionem, nec alteri dare licentiam posse quēlibet Sacerdotem etiam regularem hæc Sacramenta ministrare: non enim credendum est piam matrem Ecclesiā velle quēpiam privare tanto bono, idē tenet Rod. to. 3. q. 79. art. 1. in fine videndus Conninch disp. 19. n. 9. Suarez tom. 3. disp. 44. sect. 2. & cum alijs Barbosa d. cap. 22. n. 3.*

5 Aduerte tamen ; ex Privilegio Eugenij IIII. fratribus minoribus concesso, de quo Miranda *d. art. 1. vers. Sed pro. Portel ad dubia regularia, verbo famuli, seu familiares, n. 1.* Hieron. Roder. *in comp. qq. regul. resol. 64. n. 1.* & cum ijs Barbosa *dicť. cap. 22. num. 4.* Licere regularibus omnibus & singulis fratribus professis, conuersis, oblatis, donatis, nouitijs, & seruatoribus sæcularibus, intra septa Monasterij degentibus, aut si ibi contigerit infirmari, & curari, sacramentum hoc ministrare, absque alicuius pœnæ incurſu ; ideoque permittere debent ordinarij locorum, ut ipsi teneant in suis Ecclesijs oleum sanctum, pro ipsorum vñ duntaxat, sicut cõsuevit Congregat. negotijs Episcop. & Regul. præposita sub die 13. Iulij 1589. teste Barbosa *d. cap. 22. n. 5.* vbi addit cum Suar. *num. 4. de Relig. tract. 10. lib. 9. cap. 4. nu. 12.* quo ad donatos, oblatos, & seruitores sæculares id hodie habere locum in foro cõscientiæ, seu occulto: ita ut si Parochus repugnet, non possit ei resisti ratione istius

tius privilegij, aut aliorum, nisi quatenus per Concil. Trident. non sunt restricta; Parocho autem non resistente, integrum est Religiosis tuta conscientia suis privilegijs, vti iuxta Pij Quinti concessionem, qui viux vocis oraculo absolute, & sine limitatione declarauit, vt gratiæ huiusmodi non censeantur derogatæ, nec restrictæ.

6 Aduertit Syl. *excommunicato* 7. *excommunicatione* 14. q. 11. n. 39. sufficere licentiam Parochi (á fortiori Episcopi vel eius Vicarij) quamuis non sit Sacerdos, dummodo intra annũ possit promoueri vel sit dispensatum cum eo seruandam formam decretalis cum ex eo de elect. lib. 6. sufficereque licentiam Vicarij temporalis gerentis curam ordinariã in paroeciali Ecclesia: debet autem hæc licentia esse expressa, idest, vt exprimaturn Sacramentum, puta Eucharistia, vel Extrema vnctio, etiã si non exprimentur nomina personarum. Ita Nauar. *num.* 102. *citat.* & Syluest. *supra num.* 40. *quest.* 12. vnde, ait Syluest. si Sacer-

cerdos dat subdito licentiam accipiendi Eucharistiam, vel Extremam vnctionem á quolibet Religioso, nullo ordine specificato, sufficit : similiter si det Religioso licentiam ea dandi subditis suis, vide *sup.* cap. Addit quod Parochus, quantumuis simplex Cura sit illi commissa, in adiutorium Curæ potest ad tempus Sacerdotē Religiosum, vel alium sine alicuius superioris licentia, qui cum iuuet, forsan in Quadragesima ad audiendas confessiones (dummodo nunc sit ab Ordinario approbatus) & ad dandam Eucharistiam in Pascha, ad celebrandum, seu aliàs, assumere. Vide de omnibus his in hoc cap. dictis tractatum de Sacramentis lib. 5. vbi de ministro Extremæ vnctionis,

de quo satis ab-
unde.

C A P V T V I I I .

*De sexto iure Parœci quod matrimonij
celebratio.*

S V M M A R I V M .

Matrimonium debet celebrari in propria
Parœcia & à proprio Parocho, num. 1.

Matrimonij ministri sunt ipsi contrahentes, num. 2.

Sacerdotis præsentia non est essentialis, sed con-
ditio necessaria, num. 3.

Matrimonia clandestina an fuerint valida ante
Trident. & annum aliquando valeant, n. 3.

Parœcus debet esse proprius contrahentium sufficit
vt sit vnus contrahentis, num. 4.

Quas pœnas incurrat alienis ouibus assisens, aut
illis benedicens, ibid.

Parœci, & curati possunt dare alteri Sacerdoti
etiam regulari, vt suarum ouium matrimonio
assisat, nu. 5. Qualis licentia sufficiat & quis
curatus possit eam dare, ibid. & num. 7. Hoc ius
Parœci consistit, vt nemo præter ipsum vel de
eius aut superioris licentia suas oues matrimo-
nio coniungere possit, aut benedicere, nu. 6.

H

Quod

1 **Q**uod matrimonia debeant in propria Paroecia, & á proprio Paroeco celebrari, colligitur appertè ex Canone aliter 30. quæst. 5. cap. capellanis, de ferijs cap. 1. & 3. de clandestina despo- fatione cap. suam, de simonia, & Clemen- tina prima de privilegijs.

2 Pro clariori tamè intelligentia nota, ministros sacramenti Matrimonij esse ip- sos contrahentes illud sibi mutuo confe- rentes: vir quidem mulieri dicens, ac- cipio te in meam; mulier autem viro di- cendo vicissim, accipio te in meum, ita communis & recepta DD. sententia, & dixi lib. 8. de Sacramentis, vbi de ministro matrimonij. Colligitur apperte ex Flo- rent. vbi dicit, causam efficientem ma- trimonij regulariter loquendo esse mu- tuum consensum per verba de præsentis expressum. Ipsi namque contrahentes po- nunt materiam, & formam, mutuos, sci- licet consensus; ac proinde ipsi hoc sacra- mentum conficiunt. Celebratur enim hoc sacramentum per modum contractus, cu-
ius

ius naturam Christus Dominus non mutauit, sed tamen eam eleuauit ad esse sacramenti, vt indicat Trident. sess. 24. in initio; ac ministri contractus sunt ipsi contrahentes: ipsi enim contrahunt, se ipsosque ligant, & hoc quidem ex necessitate contractus, qui fieri non potest absque contrahentium consensu. Sanchez lib. 2. disp. 6. de matrim. Henriquez lib. 1. cap. 2. num. 7. Suarez 3. p. tom. 1. de Sacram. disp. 16. sect. 1. Conninch de matrim. disp. 24. dub. 3. Bonacina tom. 1. ubi de matrim. quest. 2. punct. 4. num. 5. & communiter Doctores.

3 Ex quo patet, consensum Sacerdotis non esse de essentia matrimonij, nam ante Trident. sess. 24. cap. 1. matrimonia clandestina, quæ soli contrahentes inter sese celebrabant, vera, ac recta erant, ac proinde quod ibidem Concilium ad matrimonij validitatem præsentiam parœci requirit, non esse quod ea ex Christi institutione sit necessaria tanquam essentialis; sed quod Ecclesia, potestate à Christo

accepta ; talem præsentiam constituat conditionem ita necessariam ad matrimonium, vt nolit ipsum absque amplius valere. Quare & si ante Tridentin. erant valida matrimonia clandestina : Matrimonio post Tridentin. sunt omni inuvalida & irrita ante omnem declarationem, vt patet ex Trident. citato. Ita vt nullus dare possit casus in quo valida sint Matrimonia clandestina, hoc est, celebrata absque Parocho & testibus, vt docent communiter DD. apud Sanchez *lib. 3. disput. 17.* Conninch *disp. 27. dub. 1.* Basilium Pont. *de matrimonio lib. 5. cap. 6.* & Hurtado *disput. 5. diffic. 3.* de quo vide in nostro *tractat. de Sacramentis lib. 7. cap. 6. dub. 1. ubi de matrim. clandestin.* At etsi ante Tridentinum valida fuerint clandestina matrimonia semper ea detestata est sancta Ecclesia, *cap. Non omnis, cap. Honorantur, & cap. fin. 32. quest. 2. cap. Aliter, & cap. Nostrates 39. quest. 5.* & in decretalibus toto tit. de clandestina despons. & nouissime Trident. *sess. 24. cap. 1. de reformat.*

Matrimonij omnino irritauit, cassauit, & annullauit matrimonia clandestina, illa scilicet quæ fiunt absque Paroeco, vel alio Sacerdote de eius licentia, & duobus testibus celebrantur, ita vt ad validitatem Matrimonij necessariũ sit, quod celebretur coram Paroeco, vel alio Sacerdote de eius licentia, & duobus testibus, taliter quod si vnum ex his deficiat matrimonium non sit validum; de quo fultè, & doctè Sanchez *lib. 3. de matrim. disp. 1. vsq; ad disp. 22.* Bonacina *de matrim. quest. 5. punct. 6. 7. & 8.* & DD. cõmuniter in hac materia apud citatos hoc *num.* & dixi loco proxime citato.

4 Paroecus autem, vt decreuit Trident. vbi supra; debet esse proprius ipsorum contrahentium, quod si contrahentes ad diuersas Paroecias pertineant, sufficit Paroecus viri vel foeminae, vt communis DD. apud Henriquez *lib. 11. cap. 3. n. 2.* Sanchez *de matr. lib. 3. disp. 19.* Bonacinam *de matr. q. 2. pun. 8. nu. 7.* & Coninch. *disp. 27. n. 19.* ego ipse *loc. cit.* patet

ex ipso Trident. sup. vbi additur: *Si quis Paroecus, vel alius Sacerdos siue regularis, siue secularis sit, etiam si id sibi, ex privilegio vel immemorabili consuetudine, licere contendat, alterius Paroecie sponfos sine illorum paroeci licentia, matrimonio coniungere, aut benedicere ausus fuerit, ipso iure tandiu suspensus maneat, quandiu ab Ordinario eius paroeci, qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio. Suscipienda erat absoluetur.* Hæc autem, suspensio tamen videtur esse ab officio eo quod in illo delinquat, vt aduertit Sayrus in *The-sauro lib. 4. cap. 15. num. 9.* interim tamen consulit, vt à beneficio abstinetur. Quod si Sacerdos illos coniungens, aut benedicens absque proprij licentia, sit regularis, præter suspensionem incurrit excommunicationem Papæ reseruatam per sæpe citatam Clementinam primam de privilegijs.

§ Potest Paroecus dare licentiam assistendi matrimonio, modo alter sit Sacerdos, quamuis sit regularis, & quamuis Paroecus

rochus

rochus sit irregularis, suspensus, aut excommunicatus non toleratus. Henriquez *sup. num. 5.* Sanchez *loco cit. disp. 21. num. 7.* Bonacioa *d. quæst. 2. punct. 8. nu. 22.* & cum alijs Barbosa *de offic. & pot. Episcopi, alleg. 23. num. 110.* & *de offic. & pot. Parochi cap. 21. num. 63.* quam licentiam potest concedere etiam ut illos coniungat extra suam Parochiam, Bonacioa *sup. num. 23.* & cum alijs Barbosa *locis cit.* Poterint etiam hanc licentiam concedere Vicecurati, seu Vicarij á mouibiles ab Episcopo, aut à Parochijs proprietarijs instituti, de quo Barbosa *d. allegat. 32. nu. 115.* Hurtado *d. matrim. disp. 5. diff. 10. num. 34.* Basil. Pont. *lib. de matrim. cap. 28. num. 2.* Sanchez *d. lib. 3. disp. 31.* quos refert Barbosa *dict. cap. 21. nu. 67.* Debet autem licentia hæc esse expresse, unde non sufficit tacita Conninch *disp. 30. dub. 2. num. 31.* & cum multis Barbosa *d. allegat. 32. num. 126.* & *d. cap. 27. nu. 62* requiritur etiam quod actum præcedat idem *locis cit. disp. 35. cit. nu. 18.* & alij. Sufficit tamen etiam si metu vel dolo ob-

renta sit, nisi per dolum, & mendacia ver-
fiantia circa substantiam, vel causam fina-
lem ex torqueatur, Sanchez *d. lib. 3. disp.*
39. à num. 13. & disp. 21. nu. 7. sufficit etiam
licentia generalis ministrandi omnia Sa-
cramenta, aut quando Parochus concedit
alicui facultate: vt possit in sua Parochia
omnia ad curã animarum spectantia exer-
cere, de quo Sanchez *dict. lib. 3. disp. 35.*
num. 7. vbi id magis declarat *numer. 8.* &
multi alij quos refert Barbosa *dict. alleg.*
32. num. 117. & dict. cap. 21. num. 71. & 72.
& de omnibus his dixi *vbi de matrimonio*
cap. 1. dub. 9.

6 Ius ergo paroeci circa hoc Sacramen-
tum consistit, vt nemo præter ipsum vel
de eius licentia, aut superioris ipsius pos-
sit suas oves matrimonio coniungere aut
benedicere constat appertè ex iuribus ci-
tatis, & præcipuè ex Trident. *sess. 24. cap.*
1. de reform. Vnde si quis Sacerdos abs-
que proprij licentia alienos matrimonio
coniungere aut benedicere ausus fuerit,
peccat mortaliter, quia alieni officium
vsur-

vsurpat, incurrit supradictas poenas, & matrimonium esse omnino irritum.

7 Quis in hac re dicatur proprius parochus, & quæ licentia requiratur non videtur ad nostrum institutum spectare, sufficit scire in hac re esse munus proprii Paroeci suarum ouium matrimonijs assistere eaque celebrare. Cætera vide apud DD. citatos in materia matrimonij, & inter recentiores Sanchez *lib. 3 per totum*, qui de hac re copiosè & doctè vt solet.

C A P V T IX.

De septimo iure Paroeci, quod est suos Paroecianos sepultura Ecclesiastica donare.

S V M M A R I V M.

Doctores de sepulturis agentes, num. 1.

1 **M**ulta de sepulturis poterant hic tractari, sed ne ab instituto nostro

stro recedamus duo tantum, quæ præcipue ad rem faciunt attingemus, alterum est, quibus Ecclesijs competat ius sepeliendi: alterum verò erit vbinam sint mortuorum corpora sepelienda, quod quibusdam dubijs propositis constabit, quibus explicatis patebit, in quo ius Parreci in hac parte consistat, de officio misericordiæ & pietatis, quod impeditur corporis humanandis, siue de sepulturis. Vide *cap. Dicitur 1. quæst. 1. 2. Regum 2.* vbi David bene præcabatur ijs qui David & Ionatæ cadauera sepelierant, & *Ecclesiast. cap. 7. ait Salomon, Mortuo non denegabis gratia. Id es sepulturam,* & *D. August. serm. 1. de consolatione mortuorum, Franciscus Leo in thesauro fori Eccles. part. 4. cap. 2. pag. 444. a nu. 51. vsque ad 95. vbi agit de cadauerum cura, & quomodo mortui sint plorandi.*

DUBIUM PRIMVM.

Quibus Ecclesijs competat, ius sepeliendi.

SUMMARIVM.

Ius sepeliendi corpora defunctorum competit Ecclesiæ parœciali, num. 1. Cæteris ex privilegio, ibidem.

Religiosi possunt sepeliri in suis Ecclesijs eos qui ibi eligerint sepulturam, num. 2. Salua quarta, & iustitia parochiali, ibid. An possint processionaliter & cruce erecta à sociari cadaver, & non requisito Paræco, num. 3. & 4.

Religiosi an possint suos seruitores & famulos in suis Ecclesijs sepeliri, eisque Sacramenta ministrare, num. 5.

HOC autem dubium procedere potest vel secundum ius commune vel ex privilegio.

R Dico igitur, ius sepeliendi mortuorum corpora de iure communi competit Ecclesiæ Parœciali, eiusque Rectori respectu suorum parœcianorum. Probatum primo: quia eodem iure cõpetit soli Ecclesiæ

clesix Paroeciali habere proprium cæme-
 terium; ab alia paroeciali districtum *cap.*
Ecclesias 13. quæst. 1. vbi Dionysius Papa
 diuisit Ecclesias paroeciales, earumque
 cæmeteria, vnicuiq; Ecclesix suum asig-
 nando cæmeterium, ne vnus alterius ius
 inuadat; ergo ex dispositione Pontificis
 vnaqueque Ecclesiam solum habet ius se-
 peliendi suos paroecianos, & paroecianis
 sepeliens alienum paroecianum inuadit
 ius alterius, & peccat grauiter. Secundo
 probatur, quia simul Inq. quem sequuntur
 communiter DD. *incap. 1. de sepult. circa*
finem. ius sepeliendi de iure communi cõ-
 petit Ecclesix quæ habet populum, sed de
 iure cõmuni sola Ecclesiã paroecialis ha-
 bet populum, *vt sup. dixi cap.* ergo illi
 solum competit ius sepeliendi: ipsa enim
 sola habet cæmeterium; ergo & ius fu-
 nerandi. Ita Asten. *lib. 6. tit. 31. de sepul-*
tur. artic. 1. circa finem, Angelus *verbo*
Sepultura, numer. 3. Syluest. *eadem verbo,*
quæst. 3. Rodrig. *tom. 3. quæst. 58. artic. 3.*
in principio. Riccius *in sua praxi decis.*

659. Cæteris autem Ecclesijs sunt ex priuilegio competit eis habere cæmeteria, ita & ius sepeliendi, vt cum Innocentio vbi supra, docent Doctores citati.

2 Dico secundo: Religiosi Ordinis Minorum, & Prædicatorum, & per communicationem priuilegiorum, alij etiam Religiosi, habent ius sepeliendi, & inferendi in sua sepulchra non solum fenum Religiosorum, sed etiam laicorum, & sæcularium cadauera, qui in ipsorum cæmeterijs seu Ecclesijs sepulturam elegerint. Id eis concessit Martinus Quintus in Clementina dudum, de sepulturis, his verbis: *Huiusmodi quoque statuto, & ordinationibus adiicimus, vt fratres dictorum Ordinum in Ecclesijs, vel locis suis vbilibet constitutis liberam (vt sequitur) habeant sepulturam: videlicet, quod omnes ad eam recipere valeant, qui sepeliri elegerint in locis & Ecclesijs menuratis.* Hæc Pontifex, ex quibus verbis Ioan.

Andr. hic in Glossa, verbo *Prædicare*, cum

Ian.

Inn. & Host. infert hoc ius alias eis de iure non competere, cum de iure populum non habeant, quod est proprium Ecclesiæ paroecialis. Requiritur etiam ex dicta Clementina, ut Religiosi possint uti supradicta facultate, quod sæculares apud eos elegerint sepulturam: quod indicant apperte hæc verba (*qui sepeliri elegerint*) tum etiam quod Religiosi Paroecis, seu Rectoribus, quibus de iure Sacramentorum administratio competit; verbique diuini prædicatio, de omnibus Monasterio ratione funeris relictis, quartam, seu canonicam portionem soluant. Ut habetur expræssè in dicta Clementina, de quo infra. Idem priuilegium iisdem Religiosis concessit Clemens III. & Sixtus III. salua tamen iustitia Paroecialium, id est, portio, seu quarta canonica, ut declarauit idem Sixtus IV. ut refer Sorbo *in compendio priuilegiorum Mendicantium*, verbo *Sepultura*, & Rodrig. infra.

3 Rodrig. 3. tom. quæst. 58. artic. 3. cum Panormit. cap. *Cum liberum*, de *sepulturis*,

Ange.

Angelo *verbo Sepultura*, Syluest. *eadem verbo*. Tenet omnes Religiosos qui habent privilegium sepeliendi laicos, qui apud eos elegerunt sepulturam, posse professionaliter intrare aliam parocciam, & per se accipere funus, & alia consueta facere, etiam contradicente Episcopo, & curato, nec oportere prius funus ad Ecclesiam paroccialē portare. Colligitur ex verbis Clementinæ dudum, & Clementis IV. & Sixti IV. illis scilicet in quibus ipsis conceditur libera sepultura, ad cuius complementū existimat pertinere actionem prædictam: at cum bona pace tantorum Doctorum, existimo nihil tale ipsis esse ibi concessum; quia hoc privilegium est contra ius tertij, scilicet, Parochorum quod, ut docet *lun. tit. de sepultur. num. 5. in medio*, & communiter DD. est strictè interpretandum ex *cap. Mandatū, de rescriptis*, *cap. Super eo, de offic. delegat.* & *cap. In singulis, de statu Monachorū*, huic nostræ sententiæ facere videtur, Martius in dicta Clementina his verbis: *Quod omnes*

omnes recipere valeant : innuens solam receptionem eis esse concessam, eodem verbo, *recipere*, vbi sunt Clemens IV. & Sixtus IV. vt videre est apud Rodrig. *sup.* qui horum refert privilegio. Ita etiam sentit Fufens *lib. 1. cap. 25. nn. 8. de visitatione Ecclesie.*

4 Idem Rodrig. *vbi sup.* suam sententiam nititur roborare privilegio Sixti IV. qui expresse Religiosis concedit, vt nullius petita licentia super hoc, cum Cruce posse processionaliter ingredi parœcias in quibus fuerint defunctorum corpora, ipseque ad eorum Ecclesias, vbi sunt sepelienda deferre, vbi hoc fieri consuetum foret : vel quando requisiti parœciales Presbyteri id facere recusauerint. Hoc tamen non obstat. Primo: quia talis non viget consuetudo præcipue in nostra Dicecesi. Secundo : quia vt refert Sorbo *supra*, Leo. X. in Concilio Lateran. tale privilegium reuocavit, statuens, quod fratres quorumlibet Ordinum non possint intrare Parœcias cū Cruce ad eruen-
da

corpora defunctorum, qui apud Ecclesias domorum eorundem fratrum suam elegerint sepulturam, nisi prius præmonito, ac requisito, ac recusante parœciali Presbytero, & tunc sine illius, aut ordinarij præiudicio, nisi eisdem fratribus super hoc, antiqua consuetudo, quæ si in viridi obseruantia, & cum pacifica possessione suffragatur. Urget tamen Rod. sup. priuilegia regularium quæ reuocata fuerant in Concil. Lateran. à Leone X. postea fuisse in pristinum statum restituta etiam in foro exteriori per aliqua Summorũ Pontif. decreta, exceptis hisque decretis sacri Concil. Trident. non sunt contraria, quale non est hoc, prout in *1. tom. quest. 8. art. 7.* satis ipse dixit. Addit tamen, hoc non obstante attendant fratres consuetudinem locorum, & secundum eam procedere oportet, ne litigio inuoluantur; huic tamen respondeo cum Fusco *supra num. 8.* priuilegia maris magni quoad hoc esse reuocata, & redacta ad terminos iuris communis per Gregor. XIII. in sua

constit.

constit. quæ incipit, *in tanta negotiorum molle* anno primo sui pontificatus, anno 1572. habetur in Bullario, & sic inquit, statur dispositioni iuris, ut in aliena parœcia nullus manum *in imitat. 6. quæst. 3. cap. Scriptum est*, ex textu eiusdem Clementinæ dudum, § Huiusmodi, nec obstat, Bulla Pij V. quia tantum loquitur de asociando, cum deferuntur cadauera suis Ecclesijs: vel ut innitentur ad sociandum, id est, quod non possit prohiberi, quis asocientur corpora defunctorum, qui apud ipsos eligunt sepulturam: etsi hoc facere velint excludendo Rectorem, ait Falscus, esse reuocata hæc priuilegia quantum ad hoc à Gregor. XIII. aduertit tamen Falscus. Bonum est tamen ne parœcus impediatur, cum sibi de iuribus cōmuni petentibus consultem sit per eundem textum, & Episcopus cōponat ne lites oriantur, hanc limitationem declarat consuetudo, præcipue in hac nostra Diœcesi Valentina, ubi Religiosi solum asociantur corpora defunctorū, quando sunt vocari, & apud ipsos

iplos elegerunt sepulturam, & tunc sine Cruce, & ad partem sinistram Clericorū. Et D. D. Martinus de Aiala in Concil. Prouinc. sess. 4. cap. 12. statuit, quod cum ad defunctum sepeliendum vocantur Religiosi, in processione ne deferant Crucē, addit tamen; verum in hoc seruanda est consuetudo locorum, quæ in hac parte, vt dictum est contra ipsos procedit.

5. Possunt tamen regulares in suis Ecclesijs (Parochis in consultis) suos familiares, & seruitores sepelire, eisque Sacramenta ministrare, modo tamen dicti actua liter Religiosis interseruiant, & intra Monasteria, aut loca religioforum cōmorentur, & sub eorum obedientia vivant. Constat ex concessione Clement. IV. & Sixti V. apud Fr. Ioan. de la Cruz *de statu Religios. lib. 2. cap. 6. dub. 1. nu. 1. & cap. 5. dub. 4.* & maximè ex Trident. sess. 24. cap. 11. de reformat. ibi: Exceptis tamē ijs, qui prædictis locis, aut militijs actu interseruiant, & intra eorum septa, ac domos resident, subque eorum obedientia vivant. Quæ omnia

nia copulatiue requiruntur, ne vt ij familiares dictis priuilegijs gaudere possint, vt tenet Belarmin. *in declarat. sup. Trid. sess. cit.* iuxta Bullam 67. circumspecta Gregor. XIII. vide Fr. Ioan de la Cruz *vbi sup. dicto num. 1. in fine, & cap. 6. dub. 1. numer. 1.* vbi refert hanc sacre Congreg. declarationem. Congreg. Concil. censuit, dictos Religiosos audire posse confessiones secularium, qui sunt de sua familia, & continui commensales; non tamen eorum, qui deseruiunt in eorū Monasterijs. Vnde non est audiendus Hieron. Roderic. *in compen. qq. regul. resol. 64. n. 1.* vbi idem extendit propter aliqua priuilegia ad eos, qui in Monasterijs contingerit infirmari, quia talia priuilegia, si quæ sint (nō enim illa adducit) sunt abrogata per Greg. XIII. vt tenet idē la Cruz, & DD. cōmuniter. Imo idem Concil. vbi sup. derogat omnia priuilegia dispositioni dicti Concilij contraria. Vide de his infra hoc cap. *dub. vlt. n. 6.* vbi etiā exagitur an Religiosi in funeralib⁹ possint decernere.

D V B I V M II.

Ad quem spectet ius sepulturae concedere.

S V M M A R I V M.

I V S sepulturae concedere spectat ad Episcopum,
num. 1.

*Quid disposuerit Concil. Prouinciale Valentinum,
ibidem.*

*Episcopus quomodo possit ius sepulturae concede-
re, nu. 2.*

*Admittere ad sepulturam propriam quinam &
quomodo possunt, num. 2.*

Potest quis habere sepulturam propriam, num. 2.

Ius sepulturae quomodo probetur, num. 2.

*Simonia an sit aliquid accipere pro iure sepeliendi,
aut videri capellas pro sepultura defunctorum,
aut pro loco digniori, aut vt aliquis & non alij
in tali sepulchro recipiantur, num. 3. Aut si tan-
tum materiale vendatur, ibidem.*

R Espondeo breuiter, ad Episco-
pum spectare Abb. & alij in cap.
penult. de sepult. & cum alijs Barbosa de of-
fic. & potest. Parochi cap. 26. num. 9. vbi ad-

dit in actis Eccles. Mediolanens. *part. 2. tit. de sepult. verb. Verum curetur.* Prohiberi, fedri sepulchra noua in Ecclesia, absque licentia in scriptis obtenta ab Episcopo, & in Ecclesijs regularium saltem à Prouinciali, qui huiusmodi licentiam dare non possit, nisi ea sepulchra constituantur iuxta formam præscriptam in constitut. sanctæ memoriæ Pij Quinti incipiente cum primū. Kalendis Aprilis 1569. in qua mandatur, vt defunctorum corpora super terram existentia in tumbis profundis infra terrā collocarentur. Et in eisdem quoque actis *p. 2. decret. visit. Apost. verbo sepultura*, sic habetur: *Sepulchrum ipsorum in posterum edificandorum ostium longe absit ab altaris scabellis ligneis, vel bradella, cubilis ad minus tribus; sepulchra vero ipsa ad scabellum ligneum non pertingant.* Et quod sepeliendus sit prope altare, seu in bradellis censuit sacra Congregat. causis Episcoporum, & regularium præposita in vna Termular. 8. Februarij 1594. & in alia Interamnen. 13. Februarij

1593. & in Mesanen. 2. Maij 1601. Et si contra huiusmodi prohibitionem, sepulturae ibi reperiantur constructae non debet illo donec corpora alio transferantur, ut declarauit eadem sacrae Congreg. in vna Tranen. 10. Nouem. 1599.

2. Dominus autē D. Martinus ab Aiala Archiepisc. Valent. in sua Synodo act. 2. cap. 28. statuit, quod sepultura, seu ius sepeliendi, quod transfertur ad hæredes, cum alicui dabitur, ne fiat sine facultate Ordinarij: & erogabit fabricæ Ecclesiæ in hac vrbe decem libras, extra urbem, sex. Possit autem qui hoc ius accipiet suis locum ad sepeliendum dare, nulloq; ob id grauamine ab vllis afficiatur, hæc ibi. Nota tamen cum Nauarr. *cons. 1 de sepult. in nouis.* tribus modis posse dari locum sepulturae. Primo, ut is cui datur fiat dominus eius, quo modo nulli etiam ab Episcopo dare potest, quia rei sacrae dominiū nullus potest habere. Secundo, ut habeat ius sepeliendi in eo mortuos suos, & impediendi, ne alijs sepeliantur in eo: & hoc

modo non potest dari sine auctoritate Episcopi, ut dictum est. Et cum iusta causa, & seruata forma, in alienandis rebus Ecclesie seruanda, quia licet per illum modum non transferatur rei dominium, transfertur tamen usus eius, & quoddam ius sepeliendi, quod fieri nequit, nisi seruatis canonibus de non alienandis, ita Barbofa *sup. num. 11.* quod intellige ubi est in consuetudine (secus si non) ut talis forma seruetur. Tertio, ut possit sepeliri aliquem in eo loco: & hoc modo potest dari a quo cumque habente liberam sepulturam, vel ius admittendi ad sepulturam in sua Ecclesia, ex Clement. dudum de sepultur. & hoc sine auctoritate Episcopi, per auctoritatem Episcopi, per auctoritatem quam habet a iure communi, ut si sit Ecclesia parochialis, vel ex privilegio, ut sunt Ecclesie regulares, ut dictum est hoc *dubio num. 1.* Igitur potest quis quoad usum habere sepulchrum proprium, & prohibere ne absque eius assensu, quis in eo sepeliri queat, præcedente tamen licentia Episcopi

pi ad ædificandum tale sepulchrum, vt dictum est. Quod quidem ius non censetur quæsitum, ex solo cursu decennali, & cadaverum illatione: nec etiam ex iure patronatus, quod quis habet in Ecclesia. Ex inspectione verò literarum probatur sepulchrum cõmune esse familiæ, Zerol. in *praxi Episc. p. 1. verb. arma*, & cū alijs Barbofa *sup. n. 14 & 15.* quæ probatio si deficiat, libere illud ius redit ad Ecclesiã, quæ deinde peterit eundẽ locum alijs de nouo cõcedere, Syl *verb. Sepultura, q. 3.* & Rota in Calaguritana sepultura 21. Maij, 1616. Barbofa *vbi sup.* vidẽdus vbi affere quasdã Cardinaliũ declarationes circa prædicta.

3 Nota etiã, pro ipso iure sepeliendi, seu pro ipsa sepultura nõ posse aliquod pretiũ accipi, absq; labe simoniæ, sed gratis præstãdã esse defunctis ab eorũ Parochis. *Cap. abolendæ, de sepult.* & cõmunis DD. in materia simoniæ; verũtamẽ non est simonia vendere capellas pro sepultura defunctorũ, quia datur per modũ eleemosinæ ad reparationem Ecclesiæ, vel ad sustentationẽ
mini-

ministrorum illius, & non pro pretio; si-
 cut datur stipendium pro divinis, & Mis-
 sis celebrandis, Suarez de Relig. to. 1. tract.
 3. cap. 14. num. 22. Portel. in dubijs regular.
 verbo sepultura num. 8. Villalobos part. 2.
 tract. 27. diff. 12. num. 3. & 9. Hieron. Ro-
 der. in comp. qq. regul. resol. 128. num. 2. Nec
 est simonia, accipere pretium pro conces-
 sione sepulturæ, non præcisse pro sepultu-
 ra ipsa sed ratione situs, vel digniores, aut
 honoratioris loci; quia hoc non videtur
 concernere spiritualia, sed tantum hono-
 rem & præheminentiã, quæ potest pretio
 æstimari & vendi. Sotus de iust. lib. 9. quæst.
 7. art. 1. Caietano verbo Simonia, Ledetma
 in sum. part. 2. tract. 12. conclus. 34. Garcia
 de benefic. part. 5. cap. 9. num. 137. Azor par.
 3. lib. 13. cap. 17. quæst. 2. Filiuc tractat. 45.
 cap. 3. quæst. 11. num. 26. Bonacina ubi de si-
 monia quæst. 4. §. 6. Diana part. 2. tract. 1.
 miscel. resol. 57. Villalobos ubi sup. & plu-
 ribus adductis Barbosa d. off. & potest. Pa-
 rochi cap. 26. n. 16. ubi num. 17. cum Melch.
 Phebo Lusit. Tenet, quod usus sepulchri
 hære-

hæreditarij est pretio æstimabilis, & vëdi potest pro deb tis defuncti, idest, & quod non soluitur gabeila de venditione sepul turæ ratione situs, vel digniores. Nec est simonia, accipere temporale, non pro ipso iure sepeliendi, sed pro obligatione, quia Ecclesia obligatur ad aliquem, vel aliquos, & non alios in tali sepulchro recipiendum; vt DD. citati, & Suarez *tom. 1. de Relig. tract. 3. lib. 4. cap. 14 nu. 19.* quia talis obligatio est pretio æstimabilis: qui *num. 18.* docet, & bene, quod si quis habeat sepulchrum proprium, suis sumptibus emptum, aut ædificatum pro se, & suis, non est materia simoniæ, si vendatur quoad proprietatē iuxta valor est fundi, & respectu habito ad solas expensas in eo ædificando factas, quia ibi non venditur benedictio, nec proprium ius sepulturæ, sed materiale illud, ad quod alia sequuntur. Vnde similia loca iure hæreditario transferri solent à parentibus ad filios, rationale temporalitatis quæ in ijs est, vt dixi supra.

D V B I V M III.

Vbinam sint defunctorum fidelium corpora sepelienda.

S V M M A R I V M.

Cadauera sepelienda sunt in loco sacro, aut benedicto, aliter sepultura non erit Ecclesiastica, num. 1.

Antiquitus cadauera non in Ecclesijs, sed in camerarijs, & locis ab Episcopo assignatis sepeliebantur, num. 2. Postea in atrio porticue Ecclesiæ: deinde vero intra ipsam Ecclesiam, ibidem.

Certum est sepelienda esse in loco sacro, seu benedicto ab Episcopo, ita Innoc. in cap. *Ad obtinendum*, de sepultur. Hostien. Panormit. eodem tit. Syluest. Angel. verbo *sepultura*, & communiter DD. colligitur apperte 13. quæst. 2. cap. *Postquam*, & cap. *Præcipiendum*: unde si locus non sit consecratus, seu benedictus sepultura ecclesiastica dici non potest

test, *cap. Si Ecclesiam, de consecratione Ecclesie, seu Altaris in sexto.* Et quamvis antiquitus cadauera intra Ecclesiam non sepelirentur, sed in cæmeterijs, vel locis extra Ecclesiam ab Episcopo assignatis, & benedictis, eo quod stricte prohibitum erat intra Ecclesiam aliquam sepelire, *dito cap. Præcipiendum 13. quest. 2.* Ideo pie maiores nostri à primordijs nascentis Ecclesie cæmeteria instituerunt, pro sepeliendis mortuo cum corporibus, vt latè tradit Stephanus Durant. *de ritib. Ecclesie, lib. 1. cap. 23.* Tempore tamen procedente, dignitatis gratia in atrio, porticuue Ecclesiarum humari cæperunt cadauera, vt patet ex *cap. Percipimus 13. q. 2.* ideoq; magno honore affectum Constantinum asserit S. Crylost. *hom. 66. ad populum,* quod pro foribus Ecclesie Piscatoris corpus maximi illius Imperatoris sepulturæ mandatum fuerit, factusque sit Constantinus piscatoris ianitor; & de Theodosio & Arcadio simile in Apostolorum portine, refert Durant. *supra numer. 6.* sed deinde

ho-

honor sepeliendi intra Ecclesiam Episcopis, alijsque personis insignibus deferri capit *capite Nullus 13. questione 2.* de quo Cenedo ad decretum *collectanea 46.* At successu temporis omnibus, nulla habita personarum distinctione permissum est, vt hodie possint in Ecclesijs sepeliri, constat ex *cap. Cum graua 12. q. 2.* tenet Syl. *verb. Sepultura, quest. 2.* Rod. *tom. 3 quest. 58. artic. 1.* & multi quos citat Cenedo *collectanea 46.* de quo etiam Durant. *sup. num. 6.* Villalobos *p. 2. tract. 31. diff. 1. num. 3. & 4.* Hieron. Roder. *in comp. qq. regul. resol. 128. num. 1.* & comprobatur communis cōsuetudo, & hoc vt proximi quoties ad loca sacra conueniunt, suorumque sepulturam aspiciunt, recordantur, & pro eis domino preces fundant, vt ait S. Gregor. & refertur in *cap. Cum graua 14. quest. 2.* vel vt habetur in *cap. Non estimemus, in fine ead. q. & causa*, quod eorum Martyrum, & Sanctorum, quibus Ecclesia dicata est, patrocinio, & intercessionem releuantur; vel quia minus in Ecclesia

clesia ab spiritibus immundis vexantur, vide Durantum & Cenedo ubi supra, & nouissimè Barbosam *de offic. & potest. Parochi, cap. 26. num. 6. 7. & 8.*

2 Quod ergo inquirimus est in cuius Ecclesia seu cæmeterio sit parœcianus de iure sepeliendus, ad cuius intelligentiam supponendum est, aut defunctus habet propriam sepulturam aut non: deinde aut eligit sepulturam antequam discesserit, aut ea non electa mortuus est, nec habens propriam sepulturam videamus de primo.

D V B I V M III.

Vbinam sepeliendus Parœcianus qui non eligit sepulturam.

S V M M A R I V M.

Defunctus quando non eligit sepulturam sepeliendus est in sepulchro maiorum si non habeat propriam sepulturam, num. 1. Si non habeat sepul-

sepulchrum maiorum sepeliendus est in propria Paroecia, num. 2.

Exteri, & viatores sepeliendi sunt in Ecclesia vbi moriuntur, nisi elegerint sepulturam, aut velit ad aliquem locum adsportari, num. 3. Quid dis-
situm sit in Diocesi Valentin. circa hoc, ibid.
Quid si in vna Ecclesia audit diuina, & in alia percipit Sacramenta: aut si Ecclesia in qua se-
peliendus erat sit interdicta, num. 3.

Vxor non electa sepultura vbi sit sepelienda: & quid obseruetur in diocesi Valentina, num. 4.

Filij legitimi, & spurij vbi sint sepeliendi, num. 5.

Nouitij sepeliuntur in Monasterijs, num. 6.

Praelati regulariter sepeliuntur in Ecclesia suae praelaturae, num. 7.

Religiosi regulariter sepeliendi sunt in suis Monasterijs, num. 8. Limita vt ibi tertiarij vbinam sint sepeliendi, num. 9.

Admittentes ad sepulturam in casu non concesso peccant mortaliter & tenentur cadauer, & emolumenta restituere, num. 10.

Cadauer nõ potest retineri exhumatum propter insepulturam non solum, num. 11.

Responsio communis est, in sepulchro maiorum suorum esse sepeliendum, soluta quarta parochiali, ex
cap.

cap. Ebron, cum sequentib. 12. q. 2. cap. 1. cap. Is qui, cap. in nostra, de sepult. Hostien. sup. eodem tit. nu. 5. cit. Innoc. in d. cap. 1. Abbas eod. tit. Syl. verb. sepultura, num. 8. Angelus eodem verb. num. 14. & communiter DD. apud Barbosam de offic. & potest. Parochi cap. 26. nu. 32. Per sepulchro maiorum intelliguntur ea, quæ sunt propria maiorū, ad quæ ipsi maiores habent ius. Per maiores autem secundum Syl. & Angel. sup. intelliguntur pater, & auus. Vnde si pro auus, & atauus sepulti essent in vno loco, & pater & auus in alio, sepeliendus esset defunctus cum patre, & auo. Quod si pater in vno & auus, & alij maiores in alio, sepelietur filius cum auo, & cæteris maioribus, vt tenet Syl. sup. ex cap. fraternitatem, de sepult. & cap. cum quis, eod. tit. lib. 6. Villalobos p. 2. tract. 31. diff. 3. n. 4. Hieron. Roder. in comp. qq. regul. resol. 128. num. 28. Fr. Emanuel in add. ad sum. tom. 4. cap. 130. nu. 12. & Barbosa sup. Intelligenda autem hæc sunt, si defunctus non habeat propriam sepulturam, nec aliquam aliam si elegit,

vt infra patebit.

2 Quod si præmoriens non eligit sepulturam, nec habeat sepulchrum proprium maiorum suorum sepeliendus est de iure in Ecclesia, vbi audit diuina, & ecclesiastica percipit Sacramenta, nimirum in propria Paroecia. Ex *cap. 1. de sepultur.* & ibi per Innoc. & est casus in *dict. cap. is qui, & in cap. in nostra, eod. tit. tenet Syl. sup. num. 8. cit. Angel. sup. num. 16. & late Riccius decis. 659. & cū alijs Barbosa vbi sup. n. 33. & ratio est, quia vt diximus dub. superiori Ecclesiæ paroeciali de iure cōpetit ius sepeliendi suas oues intra paroeciā descendentes: ius enim sepulturæ multum dependet ab administratione Sacramentorum, vt bene Riccius *sup. cum Abb. cap. 1. de sepult. nu. 4.* ergo paroecia habens ius ad ministranda Sacramenta suis ouibus, habet etiam ius ad sepeliendos suos paroecianos.*

3 Quod procedit etiam si sint exteri, & forenses, habentes tamen hospitium in aliqua paroecia: nam ij etiam sepeliendi sunt

funt in paroeciali Ecclesia habitationis, nã in ea tenentur recipere sacramenta, idem dicendum de viatoribus transeuntibus, nec habentibus hospitium in ciuitate, in quibus sepeliendi ius etiam spectat ad Paroeciam intra cuius fines ij obierunt. Vt tenet Riccius *sup.* cum Archid. *cap. 1. num. 3. de sepult. in 6. Abb. cap. 1. cit. nu. 4. eod. tit. Syluest. sup. num. 8. circa finem*, maximè si concurrat, quod per paroecialem sint sacramenta ministrata, & ita in viatoribus seruat Rota per Cardinalem Serafinum in vna Hispalen. 9. Iunij 1595. coram eodẽ, vt refert Riccius *sup.* Hoc autem intellige, nisi hic viator præmoriens elegerit sepulturam; nam tunc eo est deportandus, & si non eligit, habet tamen sepulchrum maiorum; quia tunc si non longe distat, & potest cõmode deportari, ibi est sepeliendus; maximè si eius cognati, aut ij quorum interest, volunt eo adportari, vt habetur in *cap. is qui, de sepulturis in sexto*. Quæ omnia seruantur in praxi in nostra Dioecesi. Etenim quando

defunctus non habet propriam Parœciã, reputatur illius parœciæ in qua obiit, ut bene determinavit D. D. Martinus ab Aiala Archiep. Valent. ordinat. 8. de iuribus funeralibus. Qui ordinat. 2. statuit, quod quando aliquod cadaver efertur Valentia in aliquem locum, clerici corpus cõcõmittentes sumantur ab Ecclesiã, cuius ille erat parœcianus, idem ordinat. 37. Et si forte fuerat comandatum, vel depositum in aliquo Monasterio extra vrbis muros, ne inde extrahatur, nisi conuocatis clericis, at quos spectat illud sepelire, & deferre. At si in vna Ecclesia audit diuina, & in alia percipit Sacramenta, vel erat parœcianus duarum Ecclesiarũ, si vtraque Ecclesiam habeat ius funerandi, locus est præuentioni, *cap. duobus, de rescrip. lib. 6.* sed obuentiones quartæ diuidantur, *cap. cum quis, eod. tit. cap. 6.* & si non est præuentio, sed contendunt, diœcesanus concordauit partes, *Syl. sup. q. 8. cit.* Obseruandæ tamen sunt dispositiones synodales, si quæ sint, vel consuetudo appro-

approbata, addit Syl. *vbi sup. q. 8. cit* si Ecclesia *vbi de iure est sepeliendus sit inter dicta, sepeliatur in parœciali ; si parœcialis in Cathedrali: & si Cathedralis in Monasterio proximo vel vbi debet solvere decimas.*

4 Vxor, quando evita discessit sepultura non electa, sepelienda est in sepulchro *vbi vir fuit sepultus, cap. de vxore, de sepult. et si plures habuit viros est cum viro ultimo sepelienda, cap. is qui, §. mulier eod tit. in 6. quod intellige cum Syl. dict. q. 8. verb. quantum, si vxor est carnaliter cogita vel deducta ad domum viri, quia consequuta est domicilium viri, vel effecta vna caro, cap. Ebron 13. q. 2. Secus tamen si propter adulterium fuerit separata, nisi fuerit reconciliata. Hæc autem procedunt etiam si vxor præmoriatur marito, vt tenet Syl. *sup. at Panor. in d. cap. de vxore, dicit & bene in hoc standū esse consuetudini. Quod si vxor præmoriens elegerint sepulturam, & postea maritus descedat ea non electa, verius est, non esse**

sepeliendum in sepultura vxoris: quia vt colligitur ex *d. cap. is qui, §. mulier*, ipsa debet sequi virum suum, & non è contra: indecens enim est ait Syl. vt vir sequatur vxoris dispositionem, & est de iure communi. Tu tamen attende tui loci approbatam consuetudinem, vsuque receptam, in his etenim rebus multum præualet, vt dicitur, & colligat DD. ex *cap. certifi-
ri, de sepult.* in Dioecesi enim Valentina habet consuetudo, si præmoriatur vxor, non electa sepultura, sepeliatur in sepultura propria viri, si eam habeat & ipse cõsentiatur, aliter sepelitur in propria paroecia quod si præmoriatur vir, sepelitur vxor in propria Paroecia, nisi elegerit sepulturam.

§ Filij illegitimi, si sint naturales tantum, sepeliuntur cum patre, nisi pater fuisset aliqua dignitate præditus, si vero sint spurij, non sepeliuntur cum patre; quia ij nec filij nominandi sunt, nec etiam si legitimentur à Principe, nisi ad petitionem patris, & eo viuente fecisset: vnde
rales

tales sepelientur in sepulchro matris, nisi forte sit foemina illustris, quod si fiat filij adoptiui, vel arrogati, si vivente patre adoptante, moriuntur, in eius sepulchro sepelientur, secus si eo mortuo; quia tunc sepelientur cum patre naturali. Ita Angelus *verbo sepultura, num. 21.* & Syluest. *eod. verbo quest. 8. verb. quartū,* Hoc de iure, nisi aliud habeat approbata consuetudo.

6 Novitij etiam si de iure communi nō sint sepeliendi in Monasterio, sed in Ecclesia, cui de iure competit, ut tenet Angelus *verbo sepultura, nu. 26.* cum Archid. *cap. cum quis, de sepult. in 6.* Contrarium tamen consuetudine servatur; nam sepeliuntur in Monasterijs vide Syluest. *sup. quest. 8. cit. verb. Septimum.*

7 Prælati vero Ecclesiarum regulariter sepeliri debent in Ecclesia, ubi habeant prælaturam: & si in duabus, datur locus præventioni, vel melius sepelientur in Ecclesia in qua moriuntur. Archid. *in dict. cap. cum quis.* Alij vero

clerici sepeliri debent in Ecclesia, vbi sunt clerici, vel beneficiati. *Syl. sup. quæst. 8. verb. sextum*, vel vbi residere tenebantur, vt cum Archid. Ancarrano, & alijs tenet Barbosa *de off. & potest. Parochi cap. 26 n. 34*. In nostra autem Dicecesi si clericus sit beneficiarius, & non elegit sepulturam sepelitur in Ecclesia sui beneficij; si non habet beneficium, sepelitur (non electa sepultura) in parœcia vbi suscepit Sacramenta, & moritur. Canonicus vero in sua Ecclesia, si alias sepulturam non elegerit.

8 Religiosi, cum non habeant electionem sepulturæ, sepeliendi sunt in proprijs Monasterijs *cap. vlt. de sepult. lib. 6.* etiam si extra claustra decedant, & tunc etiam in consulis Parochijs; nisi sint ita remoti à proprijs Monasterijs, vt commode portari nequeant, quia tunc possent eligere sepulturam; si vero in hoc casu non elegerit sepulturam, sepeliendi erunt in Ecclesia Parochiali, in qua decesserint instar sæcularium in itinere morientium, etiam si ibi sit Monasteriũ aliquod sui Ordinis,

nisi

nisi ibi fuerit causa perpetuæ residentia. Sanchez videndus in *Decalogo tom. 2. lib. 6. cap. 14. ubi num. 5.* subdit, quod tale Monasterium tenetur expensas factas in Monachi sepultura soluere, vide *Rodrig. tom. 3. quæst. 60. art. 1. & 2. Navar. comment. 2. d. regul. num 43. Ricciùm in praxi fori Eccles. part. 4. resol. 193. n. 39. & Barbosa de off. & potest. Parochi cap. 26. nu. 30. & n. 68.*

9 Tertiarij vero, si qualitatibus in Bulla fel. record. Leonis X. præscriptis sint prædium, videlicet, si viri collegialiter, aut claustraliter vivant; mulieres vero virginales, vel cælibem, aut eas castum vidualem, sub expresso voto, & tertiariorum habitu vitam ducent, possunt, & debent etiam inuito, ac minime requisito Parocho, in fratrum Ecclesijs sepeliri. Secus vero si supradictis qualitatibus careant, ut fuit resolutum ab eadem sacra Congreg. in Nopensina 11. Decembris 1615. ad 1. teste Barbosa *sup. num. 69.*

10 Ex dictis constat, ius sepeliendi suos Paroecianos pertinere ad proprios Paroecos,

cos, & vnum quemque fidelem esse sepeliendum in propria parocchia, si non eligit sepulturam, nec habeat sepulchrum maiorum, & hoc in hac parte consistit hoc ius parocci. Quare sepelientes, & recipientes aliquem ad sepulturam in casu non concesso, non solum peccant mortaliter, cum ius alterius inuadant, & incurrunt supradictas poenas, modo explicato. Sed etiam tenentur restituere corpus, si petatur etiam post multum temporis, quamuis sola ossa remaneant, & quidquid ratione corporis acceperint. Ita Hostien. cit. de sepult. dict. num. 5. Panor. mit. cap. cum liberum, eodem. verb. Syluest. eod. verb. quest. 11. habetur expressse in cap. ex parte, cap. cum liberum, de sepult. & cap. animarum, eod. tit. in 6. vbi Glossa. Ait teneri restituere corpus modo petatur: accepta autem ratione corporis, antequam sint requisiti, & hoc ob malum finem, vt bene Syluest. citat. & si intra decem dies non restituant, Ecclesia manet interdicta, vt habetur in dict. cap. animarum.

Nota

II Notatamen, non posse cadaver exhumatum retineri propter ius sepulturæ minime solutum : nec etiam sub quouis prætextu compositionis quartæ funeralis sepultura mortuorum retardari, aut impediri debet, vt censuit sacra Congreg. in Cassan. 5. Maij 1617. teste Barbosa *de offic. & potestate Parochi, cap. 26. num. 55.*

D V B I V M V.

Vbinam sepeliendi sint, qui sepulturam elegerunt.

S V M M A R I V M.

Eligere potest quis sepulturam etiam in Ecclesia regularium, num. 1.

Electio sepulturæ vt valida sit requirit, quod salua sit quarta canonica, de iure communi num. 2.

Eligens sepulturam debet habere liberum arbitrium, n. 3.

Impubes non potest eligere sepulturam, bene vero pubes, etiam sine consensu patris, num. 4.

Pater aut mater an pro filio impubere possit eligere sepulturam, n. 5. & 6. an idem possint aui & amici, n. 6. quid filiorum nomine intelligatur, ibid.

Syno:

- Synodus Valent quod disponat circa electionem sepultura à patre profilio num. 5.
- Vxor, sicut maritus, potest sibi eligere sepulturam, num. 7.
- Electio sepulturae in alterius arbitrium commissa valet, num. 8.
- Electio Sepulturae potest probari per testes singulares, num. 9.
- Sepulchrum familiae quomodo probetur, num. 9.
- Patrum iuramentum, seu votum de eligendo sepulturam ad suggestionem regularium, vel clericorum factum est nullum, est nullum & inducit simoniam, & electio est inualida, num. 10. Secus si sola nuda & simplex interrogatio adsit, ibid.
- Patrum, iuramentum, seu votum, & eligenda sepultura, vel de obligando se ad certam sepulturam libere, & sine suggestionem factum validum est, & potest cogi ad illius observantiam, nu. 11.
- Accipiens fidei commissum, maioratum aut donationem & ad stringens se ad eligendum sepulturam ad voluntatem testatoris tenetur, num. 11.
- Electio sepulturae voto, iuramento, aut promissione facta ad inductionem clericorum, vel regularium est nulla, & peccatum mortale, cadaver tunc est sepeliendus in propria Parochia, illiq; restituendum cadaver, & omnia emolumenta, num. 12.
- Potest quis sua sponte, voto, &c. se obligare ad eligendum sepulturam, num. 13.

Inducentes ad eligendam sepulturam, & non ad iurandum, &c. an peccent, & valeat electio, num. 13.

Pactum inter Rectorem & Religiosos ne ipsi in suis Ecclesijs paræcianos ad sepulturam recipiant an sit validum, n. 14. Violans dictam constitutionem peccat mortaliter, num. 15.

Irans sepeliri in sepulchro maiorum an possit ibi sepeliri, num. 16.

Eligens sepulturam in Ecclesia S. Francisci, si à Religiosis alterius Ordinis inducatur ad eligendum sepulturam apud ipsos, potest in Ecclesia S. Francisci sepeliri, num. 16. Quid si Religiosi S. Francisci inducant ad eligendam sepulturam in Monasterio Prædicatorum, ibidem.

Decretalis Bonifacii non habet locum, quando laici inducant ad sepulturam, num. 16.

Decretalis Bonifacii solum loquitur de Religiosis, & clericis, num. 16 & sufficit quod vnus Religiosus, vel clericus inducat ad sepulturam, vs electio sit nullam, num. 17. Sola inductio absque effectu promissionis, &c. non sufficit, ibidem.

Religiosi, vel Clerici inducentes ad sepulturam eligendam tenentur restituere cadauer, & omnia emolumenta proprie Ecclesie, num. 18.

Religiosi, aut clerici inducentes, ad promittendam, iurandum, vel vouendum eligere sepulturam, aut electam non mutandum, sunt excommunicati,

num. 19. quomodo intelligatur hæc excommunicatio. & quos comprehendat, ibid.

Rapiens, aut spolians funus perdit ius quod habet, & tenetur restituere, num. 19.

I **C**ommunis est Canonistarum, & Theologorum certa sententia, sepeliendos esse in cæmeterio, aut Ecclesia in qua ante mortem rite, & recte eligit sepulturam: probatur, quia quilibet habens liberum arbitrium potest eligere sibi sepulturam, constat aperte *cap. ubicumque* 13. *quæst. 2.* ibi Gloss. *verb. ubicumque, cap. placuit, ead. q.* & ibi Gloss. *verb. temeritate, cap. 1. de sepult.* ibi: *Nullum tamen negamus propriam eligere sepulturam.* Vbi Gloss. *sa* verbo *propriam* ait, & sic videtur, quod quilibet adultus, & discretus potest eligere sibi sepulturam, *cap. cum sit liberum, cap. cum in nostra, eodem tit. cap. licet de sepult. in 6.* quod procedit etiam si eligat in loco minus religioso, dummodo sit capax ecclesiasticæ sepultoræ, ut habetur in *dict. cap. licet, §. si quis.* Pro-
cedit

cedit etiam si fiat electio in Ecclesijs fratrum Prædicatorum, & Minorum, relicta parochiali, ex Clementin. dudum §. huiusmodi quoq; statuto, de sepulturis, Vgolin. *de offic. Episcop. cap. 17. numer. 2.* Hieronym. Roderic. *in compendio quaestionum regularium, resolut. 128. num. 3.* quod Pius Quintus ad reliquos Religiosos ampliauit: sicque electio sepulturæ in Ecclesijs regularium non potest à Parochis impediri. Riccius *in praxi rerum Ecclesiastic. part. 4. resolut. 293. numero 32.*

2 Vt autem electio sepulturæ valida sit, requiritur primo, quod propriæ Paroeciæ solvatur canonica portio, seu quarta (de qua infra) in recompensationem laborum in celebrando diuina, & ministrando Sacramenta. Patet *cap. 1. cap. de ijs, cap. certificari, de sepult. cap. cum quis, eodem tit. in 6.* quod de iure requiritur tanquam conditio sine qua nõ aliter valeat electio sepulturæ, vt docet Host.

in sum. tit. de sepultur. nu. 5. in medio. Colligitur etiam cap. 1. de sepult. in fine. Rod. 1. tom. quest. 39. art. 6. sentit cum Abb. cap. de ijs de sepult. inst. 2. electionem sepulturæ in Monasterijs regulariũ valere, etiam si non solvatur canonica portio, at Abb. non loquitur expræsse in hoc casu. Probabile tamen est, tale sepulturæ electionẽ validam esse, etiam si in ea non fiat expræssa mentio quartæ parochialis, vt etiã tenent Miranda in Man. Prælat. tom. 2. q. 48. art. 11. Rod. in compen. qq. regul. resol. 18. num. 7. & cum his Barbosa de off. & potest. Parochi, cap. 25. num. 6. Dixi de iure, quia hoc potest abrogari per contrariam consuetudinem, vel aliquod privilegiũ.

3 Secundo requiritur, quod sepulturã eligens habeat liberum arbitrium, id est, vsum rationis; rem enim naturalis dicitur amentem, & infantem non esse capaces electionis: ideo Gloss. cap. 1. cit. de sepult. in verbo propriam dixit, quod quilibet adultus & discretus potest eligere sibi sepulturam.

4 Tertio requiritur, debita ætas nimirum pubertas, in viro 14. in fœmina vero 12. anni: nam antea eligere non possunt sepulturam. Syl. verb. *sepult.* Angel. eodem verb. num. 5. colligunt ex cap. ult. de success. ab intest. & cap. licet de sepult. in 6. pubes ergo potest eam eligere etiam sine consensu patris, quamvis sit filius familias; etiam si testari non possit, Angel. Syl. sup. cum Hostien. in sum. tit. de sepult. num. 5. & habetur expresse in cap. licet de sepult. in 6. imo & seruus potest eam eligere, si sit in pubertate cõstitutus, vt docet Syluest. sup. & Angel. num. 7.

5 Sed quæres, an pater possit eligere sepulturam pro filio impubere, de hac re olim dubium erat apud DD. nunc autem sublata est omnis difficultas per Bonifac. VIII. in cap. licet de sepult. in 6. vbi Pontifex statuit, quod pater possit eligere sepulturam pro filio impubere, si id consuetudo terræ habeat, vbi duo requiruntur Pontifex. Primum, quod filius sit impubes: pro pubere enim sepulturam elige-

re non potest : quia textus solum loquitur de impubere. Ita Angel. *verb. sepult. nu. 10.* Secundum est, quod electio sepulturæ pro filio impubere, sit in consuetudine positæ: aliàs enim pro impubere pater sepulturam eligere non valet, habetur expressè in textu. Vnde in nostra Diœcesi Valentina pater pro impubere nō potest eligere sepulturam ; quia non est in consuetudine positum: ideoque impubes, si pater non habeat propriam sepulturam, seu maiorum suorum, sepelitur in propria Parœcia: & si in aliena sepeliatur, restituenda sunt ossa, & omnia quæ ratione sepulturæ obveniunt propriæ Parœciæ, ut tenet Hostien. *in sum. n. 5. cit. de sepult. & dict. est sup.* igitur impubes, casu quo non possit pro eo pater eligere sepulturam, sepeliri debet in sepulchro maiorum, ex *dict. cap. licet*, & habet Sebast. Medices *de sepultur. q. 8.* aut patris, si illud habeat propriam, aliter sepeliendus est in propria parœcia, vide Barbosam *de off. & potest. Parochi, cap. 26 num. 28.*

6 Pro impubere autem, vbi id habet consuetudo non solum pater, sed etiam mater post eligere sepulturam, vt notat Syl. *verb. sepultura n. 7.* debent autem filij, pro quibus parentes possunt eligere sepulturam, esse legitimi, & naturales, vel saltem adoptiui, & arrogati, non autem spurij, & naturales tamen, vt tenet Syl. *cit.* & Angel. *sup. n. 9.* appellatione namque filiorum non veniunt naturales tamen, vel spurij *l. generaliter, C. de instit. & substit. & in Clementina 1. de Bapt.* Auus verò pro nepote impubere sepulturam eligere non valet: quia vt docent Syluest. *num. 7. cit.* & Angel. *supra num. 10.* appellatione filiorum non veniunt nepotes, & multo minus frater, aut alius collateralis. Nec amicus pro amico, vt resoluit Riccius *decis. 66. num. 1.* & approbat consuetudo, & colligitur ex *cap. licet citat.* vbi id solum conceditur patri pro filio impubere, id tamen ferente consuetudine. At vbi id habet consuetudo potest pater pro filio impubere, non tamen vno, sed

etiam mortuo eligere sepulturam ut aduertit *Navar. conf. 2. de sepult.* quia Bonif. VIII. in dicto cap. licet, absolute loquitur, non distinguens de vivo, aut mortuo. Aduertit etiam *Navar. Hostiensem*, & alios qui absolute affirmarunt, patrem posse eligere sepulturam pro filio impubere, locutos fuisse antequam constitutio Bonif. VIII. in dicto cap. licet emanasset.

7 Potest etiam eligere sepulturam uxor, sicut maritus ipsius: est enim quantum ad hoc libera, habetur expræsse *cap. de uxore de sepult. & cap. is qui, §. mulier in 6.* Vbi autem sepelienda fit non electa sepultura, dictum est *sup. dub. 4. num. 4.* vide *Syl. verb. sepult. q. 8. §. quintum*, Angelus *eod. verb. num. 22.*

8 Nota, electionem sepulturæ in alterius arbitrium commissam valere, ut resoluit *Riccus de ris 166. n. 2.* & comprobatur usus cōmunis v.g. si quis dicat, volo sepeliri in loco, quem eligit N. quod procedit, siue elector eligat adhuc viuente committente, siue post eius mortē, ut tenet *Riccus*

cius sup. cum Panormit. in cap. *Et si Christus, de iure iuran.* quia mandatum de eligenda sepultura, cuius effectus notario confertur post mortem mandantis, non expirat morte committentis, ut in cap. *fin. de testib. lib. 6.*

9 Nota etiam, electionem sepulturæ probari posse per testes singulares, ut cum multis tenet Riccius *decis. 66 §.* qui in fine docet, sepulchrum familiæ, seu hæreditarium, probari inspectione litterarum ipsi sepulchro scriptarum, ut tradit Speculator in tit. *de probat. ver. Sexto.*

10 Tertio, electio sepulturæ debet esse libera. & cap. *is qui, §. fin. eod. tit. in 6.* ex qua libertate in eligenda sepultura provenit, ut eam possit quilibet reuocare usque ad finem vitæ Gemin. in cap. *licet, §. quamuis de sepult. lib. 6.* & alij apud Barbofam *de offic. & potestate Parochi, cap. 26. num. 24.* quare pactum de sepultura eligenda non valet, cap. *1. de pactis in 6.* Unde aduertit Riccius in *praxi fori Eccles. decis. 662. num. 2.* ut Paræcus, dum accedit ad

communicandū infirmum, interroget eū in parte, in qua Ecclesia volt sepeliri: nā ait, si interroget in specie, puta si vltus fuerit his verbis: Vis sepeliri in Parochia, vel alia Ecclesia? Tunc non valeret electio, tanquam facta ad suggestionem dicti capituli de pactis. Ita etiam Barbosa *sup. num. 38.* cum Riccio *in praxi fori Eccles. par. 4. resolut. 293. num. 30.* Hoc autem limita si pactum, vis, fides, seu promissio aut aliquid huiusmodi intercedat, secus si sola nuda, & simplex interrogatio: nam hæc nullo modo aufert libertatem ad electionem liberam sepulturæ. Hinc est, quod electio sepulturæ quæ fit ex pacto, etiam in loco vbi quis alios deberet sepeliri, inducat simoniam; quia ius sepulturæ est variabile, & per pactum non effert tale, quasi per illud inducatur quid plus, quod non erat de iure communi, vt docet Felin. *in cap. ad audientiam, el 2. colum. 8. ad med. vers. exprimere, num. 9. fall. 1. de rescript.* Riccius *sup. nu. 4.* quod clarius patet *infra in §. Circa quam, num. 13.*

II Nihilominus tamen patri, iuramentum seu votum de eligenda sepultura, vel de obligando se ad certam sepulturam, si est liberum motu proprio factum, & non ad suggestionem regularium, vel clericorum valeret electio, ut tenet Syluest. *verb. sepultura quest. 3.* Angelus *eod. verb. num. 40.* late Riccius *sup. num. 4. §. Et tamen*, quo casu posset quis ad illius observantiam cogi: non enim simpliciter prohibetur promissio, sed conventio, & inductio ad instantiam Religiosorum, ut cum multis docet Riccius *sup.* qui addit, quod accipiens fidei commissum, maioratum, aut donationem & adstringens se cum iuramento, ad eligendam sepulturam secundum voluntatem testatoris, tenetur ad illius observantiam, quasi imputandum sit ei, qui se cum illa conditione obligavit: quia res transit cum suo onere, & potest donator in traditione suæ rei apponere conditiones, & pacta honesta quæ sunt implenda, per successorem. Ita Specul. *in §. compendiose, n. 26. de instrumen. edit. & in tit. de sepult. n. 6.*

Hostiensis, quem sequitur Angel. *verbo sepult. num 40.* & conclusum fuit in Rota teste Riccio *sup.*

12 Bonifacius VIII. *in cap. animarum periculis de sepult. in 6.* vniuersis Religiosis, & clericis sæcularibus cuiuscumque status, ac conditionis existant in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub interminatione æternæ maledictionis districtissime prohibet, ne aliquos ad vouendum, iurandū, vel fide interposita, seu aliàs promittendum, vt apud eorum Ecclesias sepulturā eligant, seu eam electam vltterius non mutant: & si secus actum fuerit, decreuit talem electionem, nullius penitus existere firmitatis. Statuit etiam, vt ij qui sic elegerint, neque apud sic electas Ecclesias vllatenus sepeliri, nec alibi: ne contra votum, iuramentum, aut promissionem huiusmodi à se factam, materiam habeant veniendi, possint eligere sepulturam: sed contradictione quacumque cessante, sepeliātur omnino apud illas Ecclesias, apud quas sepeliendi de iure fuissent, si aliàs sepul-

sepultura non electa forsitan decessissent. Quod si iidem Religiosi vel clerici prædictos in suis Ecclesijs, vel cæmeterijs præsumperint sepeliri, ad restitutionem tam sepulcorum corporum (si petantur) quam etiam omnium quæ occasione sepulturæ illorū proveniat quomodolibet, ad eisdē infra decennium integraliter faciendam sint obligati, quam visi fecerint Ecclesiæ ipse apud quos sepulti fuerint, necnon cæmeteria earundem ex nunc eo ipso sint, & tandiu maneat Ecclesiastico supposita interdicto, donec ab eis facta fuerit restitutio plenaria omnium prædictorum.

13 Circa quam constitutionem nota 1. per hanc decretalem non prohiberi, ne quis sua sponte voto, vel iuramento, sed adstringat ad electionem sepulturæ, sed tamen ad inductionem clericorum, vel Religiosorum, ut cōmuniter DD. & patet ex contextu. Imo nec ipsi si tamen inducant ad eligendum, non vero ad iurandum, vel vouendum, nec promittendum incurrunt hanc pœnam, ut notat *Glossa in dicto*

dicto cap. animarum. Quod intellige si tamen simpliciter exortentur ad eligendam sepulturam, nulla promissione voto, vel iuramento interueniente, vt tenet Rod. tom. 3. *quest. 58. art. 7. in fine.*

14 Nota 2. cum Glossa in dicta constitutione *verb. sepultura*, quod inter duas Ecclesias bene valet pactum cum rectore Ecclesie Paroecialis factum cum quibusdam Religiosis, ne aliquos vel certos ipsius Ecclesie Paroecianos reciperent ad sepulturam ecclesiasticam, etiam si Monasterium habeat indultum libere sepulturae a Sum. Pontif. concessum, & paroeciani apud Religiosos eligerent sepulturam; quia per pactum praefatum indulto fuerat derogatum, & cessat dispositio nostrae constitutionis, quae edita est in odium Clericorum, & Religiosorum ad eorum auaritiam compensandam.

15 Nota 3. violantem dictam constitutionem peccare mortaliter, quod aperte indicat modus prohibendi scilicet virtute obedientiae, & sub interminatione aeternae maledictionis. Deinde electionem

netm sepulturæ sui factam esse inualidam, nec posse postea reuocando præteritam electionem, aliam de nouo facere, sed esse sepeliendum vbi alias de iure sepeliendus erat; at si intestatus discessisset.

16 Quod si quis iurauit sepeliri in sepultura maiorum suorum, vbi de iure sepeliendus erat? *Gloss. in cap. de eo de sepul. in 6.* videtur asserere non posse ibi sepeliri, quia talis electio est inualida, sed esse sepeliendum in propria parocchia. *Rodrig. sup. art. 7. cit.* probabilius affirmat posse; quia ex dicta constitutione taliter eligentes debent sepeliri in sepultura, in qua alias de iure; & hic in hoc casu sepelitur in sepultura maiorum, non virtute electionis sic factæ, sed quia alias de iure communi. At si quis eligat sepulturam sponte in Ecclesia S. Francisci, & postea per Religiosos alterius Ordinis inducatur ad eligendum apud eos sepulturam, certum est non valere secundam electionem: poterit tamen sepeliri in Ecclesia S. Francisci in qua prius sponte elegerat; quia
secun-

secunda electio non tollit primam rite factam : nam ut ait Rod. *sup. cit.* Pontifex reprobatur electionem factam , postquam erat inductus ad electionem faciendam: non autem tollit electionem, quæ primo fit in vna Ecclesia, licet secundo inducatur ad eligendum sepulturam. Ita Petrus Perusinus de Vbaldis de canonica portione *cap. 11. num. 14. tractatum. Qui nu. 16.* aduertit, hanc decretalem non habere locum quando laici, ut parentes, vel amici inducunt ad sepulturam; quia tantum loquitur de Clericis, vel Religiosis. Ita Rodrig. *art. 7. cit. § quarto circa*, ubi etiam tenet valere electionem sepulturæ factam ad inductionem Religiosorum S. Francisci, ut sepeliatur in loco Prædicatorum, ac verius videtur contrarium; quia decretalis sæpe citata non distinguit.

17 Ut autem electio sepulturæ ad inductionem Religiosorum sit inualida, requiritur ut maior pars illorum, aut solus Prælati inducat: nam si vnus solus induxerit valet electio, ut tenet Rod. *sup. cit.*

Con.

Contrarium tamen est verius, textuque conformius, nam Papa vniuersis Religiosis, & clericis id prohibet: aliter enim nunquam, aut raro haberet locum dicta decretalis; quia communiter hic, aut ille, & non maior pars inducit ad sepulturam, & dato quod esset verum in Religiosis, idem etiam dicendum erat in clericis à paritate rationis. Hoc tamē pro certo habere non sufficere solam inductionē, nisi sequatur effectus scilicet votum, iuramentum, vel promissio, vt bene Rod. *supra* §.

Quinto queritur.

18 Nota 4. non solum electionem voto, vel iuramento factam ad inductionem Clericorum, vel Religiosorum esse inuvalidam, & sic inducentes peccare mortaliter, vt dict. est sup. Sed etiam teneri restituere cadauer, si petatur, & etiam omnia quæ ratione illius obueniunt, quamuis nō petantur, vt deducitur ex dicta constitutione, & habet ibi Gloss. in principio capituli: aliter talia loca sunt interdicta donec satisfecerint.

19 Nota quinto : Clementem V. in Clementina cupientes, §. sane temerarius, de pœnis confirmare supradictam constitutionem Bonifacij VIII. insuper excommunicat (& sibi reseruat) Clericos, vel Religiosos qui aliquem induxerint ad iurandum, vouendam, vel promittendum eligere sepulturam, vel electam non immutare. Ad quam excommunicationem incurrendam requiritur primo, quod sic inducentes fiat Clerici, vel Religiosi. Secundo, quod ij inducant ad vouendum &c. Tertio, quod eligat sepulturam apud Ecclesias pertinentes ac inducentes, quod procedit, siue promissio sit nuda, siue fide interposita dum non fiat ad inductionem. Quare si quis motu proprio iurauit, vel vouit eam eligere, tenet, nec incurrit vllam censuram: nec inducens ad eligendum tamen, si non inducit ad vouendum, vel iurandum, vel promittendum. Imo nec inducentem ad iurandum, &c. nisi sequatur effectus, nimirum si non vouit, iurauit, vel

vel promissit eligere sepulturam : quia verba debent intelligi cum effectu, bene vero si sit inductus, postquam iuravit, aut vouit reuocauit omissionem sic factam ; quia reuera inductus iuravit & sicque fuit sequutus effectus inductionis, & violata constitutio. Ita Barbosa *de offic. & potestat. Parochi cap. 26. numer. 36.* sicque Parochus qui rapit, vel spoliat funus antequam veniat ad manus eorum, quibus debetur, perdit ius, quod habet, & quartam canonicam, teneturque restituere cum corpore, quidquid accepit Rodriguez *tom. 3. questione 61. artic. 3.* Portel. *ad dubia regular. verbo Canonica portio, numer. 6.* Hieronym. Roderic. *resolut. 129. numer. 14.* & Barbosa *loco citat. num. 27.* Imo etiam si sequatur effectus, si tamen induxit vt eligat sepulturam non apud suam sed aliam Ecclesiam, vt tenet Sayrus *in Thesauro lib. 3. cap. 30. numer. 41.* colligiturque ex *capite Animarum*, & dicta Clementina ibi vt apud eorum Ecclesias sepulturam eligant

eligant. Vide de hac Syl. *excommunicatio*
7. num. 49. §. Decimasexta. Navar. cap. 27,
num. 103. Caietan. verb. Excommunicatio,
cap. 49. Sayrum sup. Rodriguez tom. 3. q.
58. art 7. & Bonacinam de censuris extra
Bullam, disp. 2. quest. 5. punct. 4.

D V B I V M VI.

Qui non possint eligere sepulturam.

S V M M A R I V M.

Eligere sepulturam nõ potest Religiosus amens;
 nec decapitandus, vt in num. 1. in quibus at-
 tendendo consuetudo, & quid in nostro Regno,
 ibidem.

Respondeo primo, eligere sepul-
 turam non potest Religiosus, ni-
 si quãdo ita longe moritur à Monasterijs
 sui Ordinis, quod ad ea commode aspor-
 tari nequeant, ex cap. *Religiosi de sepult. in*
6. limita, nisi sit Abbas aut Prælatus, vt
resoluit Syl. verb. sepult. quest. 7. num. 7. de
 quo

quo vide Rod. tom. 3. *quest. 68. art. 1. & 2.*
& sup. dub. 4. num. 7. Secundo, nec amens,
 aut impubes, vt late supradictū est. Tercio
 nec decapitandus, si sententiam est lata,
 nec suspensa per appellationem; quia vt
 docet Syluest. sup. nullam vltimam volun-
 tatem potest dimittere quamuis possit
 omnia Sacramenta petere, & recipere, vt
 habetur in Clementina de pœnis, & re-
 mis. Attendenda tamen loci approbata
 consuetudo, cui in his standum est, ex *cap.*
certificari, de sepult. & cap. licet. eod. tit. in
6. Quando ergo consuetudo permittit
 damnatis ad mortem sepulturam eligere,
 ibi sunt sepeliendi, vel in sepulchro maio-
 rum, quod si non elegerunt sepulturam,
 nec habent propriam, sepeliendi sunt in
 Paroecia vbi occiduntur. Si vero senten-
 tia non est lata, vel per appellationem sus-
 pensa, bene potest eligere, vt docet Syl-
sup. sed tu semper attende loci consuetu-
 dinem: nam sæpe insignibus malefactori-
 bus in terrorem cæterorum à iudicibus
 non permittitur sepultura, sed iterum ex-

tra urbem suspenduntur, ut fit in nostro regno vide Angel. in notis litt. A.

D V B I V M VII.

Qui nam careant Ecclesiastica sepultura

S V M M A R I V M.

Carent Ecclesiastica sepultura primo concubinarij notorij nisi in articulo mortis pœniteant, num. 1. Secundo, interdicti notorij, num. 2. Tertio, publici, & manifesti vsurarij nisi satisfecerint, num. 3. Quarto infidelis, iudex, heretici, num. 4. Quinto, manifesti raptores, nisi, &c. n. 5. Sexto, decedentes in torneamentis, vel in duello morientes, ut in num. 6. Septimo, qui semel in anno confessus non est, nec suscepit Eucharistiam, num. 7.

Octavo, priuantur Ecclesiastica sepultura Religiosi proprietarij, nu. 8. quid si mortuus fuit cum bursa denariorum, ibid. Nono, decedens impœnitens in peccato notorio. Decimo, occidentes se ipsos, num. 10. Quid si reperiatur mortuus in puteo, ibid. Undecimo debent priuari Ecclesiastica sepultura non restituentes decimas Ecclesiæ. Itē

parricida, num. 12. Item publice blasphemantes Deum, nisi, &c. num. 13. Denique Clericus concubiniarius notorius perseverans vsque ad mortem, num. 14.

Paræcus sepeliens quas pœnas incurrat sepeliens eum qui caret sepultura Ecclesiastica, num. 15. non potest corpus inhumatum detinere eo quod sepultura non sit soluta, ibidem.

Respondeo breuiter, ij qui sequuntur. Primo excommunicati notorij, & denunciati cap. sacris de sententia excom. cap. is qui eod. tit. in 6. Clem. 1. de sepult. nisi talis excommunicatus in artic. mortis pœnitentia signa dedisset, vt declarauit sacra Congreg. Card. negotijs Episcoporum, & regular. præposita in vna Notanda 19. Iulij 1619. prout refert Barbosa de off. & potest. Parochi, cap. 26. num. 40.

2 Secundo interdicti notorij, & denunciati, dict. Clem. 1. de sepult. nam generaliter per omne interdictum, siue locale, siue personale vsus ecclesiasticæ sepulturæ prohibetur, cap. cum & plantare, §. quod si templarij de priuil. & de suspensis ab

ingressu Ecclesiæ cap. is cui, §. talis quod
que de sent. excom. in 6.

3 Tertio publici & manifesti vsurarij,
nisi alienum restituerint, vel idoneam de-
derint cautionē de restituendo cap. quia
de vsuris, cap. quamquam eod. tit. in 6. vnde
de vsurarios manifestos publice excom-
municatos, & nominatim interdictos ex-
humare facere potest Episcopus, etiam de
Monasterijs exemptis regularium, &
procul abijci ab Ecclesia, vt innuit Clem.
1. de sepult. quam ad hoc citat Hieron.
Roder. in compend. qq. regular. resolut. 228.
num. 24.

4 Quarto, infideles, pagani, iudæi, hæ-
retici etiam si post mortem appareat de
hæresi cap. excommunicamus, §. creden-
tes de hæret.

5 Quinto, manifesti raptores, nisi re-
stitutione sequuta, vel alius velit pro illis
restituere cap. super eo de raptoribus.

6 Sexto, decedentes in torneamen-
tis, cap. 1. & 2. de torneament. vel in
duello morientes, Concil. Trident. sess.

25. de reformation. cap. 19. etiam si signa pœnitentiæ dederit ibique Sacramenta suscepit, quod intellige, si in ipso conflictu, & loco duelli decesserit: secus si ibi vulneratus postea extra locum duelli moriatur, ostenderitque signa contritionis, & pœnitentiæ. Sancius in *selectis disp. 36. num. 9.* colligitur apperte ex verbis Concilij ibi: *Et si in ipso conflictu decesserint perpetuo careant ecclesiastica sepultura*, quæ verba, cum restrictiva sint, non debent extendi, ad casum quo extra locum duelli vulneratus moriatur. Vide Bonacinam *de censuris extra Bullam, disp. 2. quæst. 3. punct. 42. num. 22.* vbi addit, Parochum non debere illos sepelire, nec ecclesiasticam sepulturam denegare, si non sit notorium delictum, sed rem ad Episcopum, seu eius Vicarium deferre debere.

7 Septimo, qui semel in anno confessus non est, & in paschate Eucharistiam non suscepit, cap. omnis utriusque sexus de pœnitent. & remis.

8 Octauo, Religiosi vtriusq; sexus proprietarij, si moniti a superiore, absque emendatione, & pœnitentia decesserint. Non tamen præcipitanter priuandus est ecclesiastica sepultura Monachus mortuus cū bursa denariorum, præsumi enim debet denarios nō esse proprios, vel quod ex obliuione, aut negligentia inibi remanserint, vt bene Portel. *in dubijs Regular. verb. sepultura, num. 11.* Hieron. Roderic. *sup. num. 20.* Villalobos *par. 2. tract. diff. 3.* & cum ijs Barbosa *d. cap. 26. num. 47.*

9 Nono, peccator quilibet notorius decedens in ipso peccato mortali, & impenitens, nullo dato signo contritionis, Glossa in cap. ex parte 11. de sepult. verbo excommunicamus, Couar. *in cap. alma mater par. 1. § 6. num. 4.* & alij apud Barbosam *num. 48.*

10 Decimo, occidentes se ipsos ex industria, cap. placuit 23. q. 5. Excipe tamen illum, qui se præcipitem dedit, non vt se interficeret, sed quia malum ipsi impendens aliter euitare non potuit, vt si mulier

se è fenestra proijciat, vt fugiat volentes eam violare; vel ne in manus inimicorū incideret, &c. Item si aliquis reperiretur mortuus in puteo, vel laqueo suspensus non est statim priuandus Ecclesiastica sepultura, quia vbi non constat, quod se ipsum interfecerit, vel præcipitauerit non est id præsumendum, cum potuerit per insidias, aut vim in puteum proijci, vel suspendi, aut ex furore, seu mentis alienatione id facere Marc. Ant. Gennen. in *praxi Archiep. Neapol. cap. 61. num. 20.* Barbosa *sup. num. 49.*

11 Undecimo, non restituentes Ecclesiæ decimas, cap. prohibemus de decimis: ij enim debent priuari ecclesiastica sepultura, Barbosa cum alijs *sup. num. 50. & cap. 28. §. 4. num. 19.*

12 Duodecimo, patricida, Menoch. *de arbitris casu 387. per tot.* Barbosa *cap. 26. cit. num. 51.*

13 Decimotertio, publice blasphemantes Deum, si pœnitentiam eis iniunctam non egerint cap. 2. in fine de maled.

14 Decimoquarto, Clericus notorie concubinarius perseuerans vsque ad mortem sine poenitentia non est cum fidelibus sepeliendus cap. quæsitum, cap. quibus 13. quæst. 2. & in cap. placuit in fine 23. quæst. 5.

15 Hos igitur supradictos à iure sepultura priuatos, si Parochus sepeliat, peccat mortaliter, & tenetur restituere funus, etiam à multo tempore sepultura, si petatur, & quidquid ratione illius perceperit, excepta quarta funerali. Ita Glossa in cap. cum liberum de sepult. Rodrig. tom. 3. q. 61. art. 3. & in add. ad sum. tom. 4. cap. 131. num. 6. Suarez de cens. disp. 23. sect. 5. num. 2. Villalobos sup. diff. 3. n. 13. Hieron Rod. dict. resol. 128. num. 23. vide de ijs omnibus Posseninum de off. Curat. cap. 14. DD. citatos, & alios apud Barbosa dict. cap. 26. per totum. Non tamen potest Parochus cadaver exhumatum retinere, eo quod sibi ius sepulturæ solutum non sit, vt decisum refert à sacra Congreg. in Casan. 5. Maij, Barbosa ubi sup. num. 55.

DVBIUM VLTIM.

*In quo aliqua circa sepulturas resolutiones
referuntur.*

S Y M M A R I V M.

H *A*redes defuncti quod clericos conuocare
possint, num. 1.

*Confraternitates non possunt accedere ad funeralia
nisi vocentur expressæ, num. 2.*

*Parochus non potest excludi ad sepeliendum cada-
uer, num. 3.*

*Regulares quando vocantur ad funus an debeant
prius accedere ad parochialem, num. 4.*

*Nulli licet leuare cadauer de domo irrequisito pro-
prio Rectore, n. 5. quid noluerit venire, n. 5.*

*Religiosi an possint cum Cruce intrare Parochias ad
leuanda corpora defunctorum ad suas Ecclesias,
num. 6.*

*Religiosi decedentes extra claustra possunt defferri
ad suas Ecclesias Parochis inconsultis, n. 7.*

*Tertiary an possint sepeliri in Ecclesijs regularium
inconsultis Parochis ibid.*

*Cadauera que sepeliuntur in Monasterijs cū prius
deferenda sint ad Parœciã ad vltimũ vale, n. 8.*

Quar-

Quando defunctus deponitur in parochiali, vt defocatum ad regulares an aliquid debeatur parochiali, num. 9.

Parochus cum cadauere ingredi Ecclesias regularium & ibi permanet, non tamen in Officio decantando se intromittere, attendenda tamen est consuetudo, num. 10.

CruX proprie Parochiæ, & non illa a qua desmembrata fuit deferenda est in funerarijs, num. 11.

Parocho spectat facere Officium in funerarijs intra limites suæ Parochiæ, num. 12.

Parochus secularis deferre potest stolam dum cadauer sepelitur in parochia fratrum, num. 13. Ita etiam Parochus regularis in aliena Parochia, num. 13.

In funerarijs quot Cruces deferendæ, & quo ordine incedendum, num. 14.

Primò defunctorum hæredes possunt pro defuncto asociando, numerum Sacerdotum sibi beneuisum conuocare, vt respondit sacra Congreg. Episcop. & regul. negotijs præposita in vna Casan. 5. Maij 1617. Hoc autem intellige, modo non fuerint designati ab ipso testatore, Barboſa de off. & potest. Parochi, cap. 26. num. 57.

Secun-

2 Secundò, confraternitates non possunt accedere ad funeralia mortuorũ, nisi specialiter, & expresse vocentur, vt fuit decisum à sacra Congreg. ritum in Bonon. 9. Decemb. 1617. & quando accedunt in acta associationis cadauerum, nullo modo possunt erigere Crucem, eadem sac. Congreg. in Adrien. 22. Nouemb. 1631. ad 2.

3 Tertiò, proprius Parochus nullatenus excludendus, quamuis ad sepeliendum cadauer regulares dumtaxat à defuncto auersui iubeantur, vt fuit resolutum à sacra Congregat. negotijs Episcop. & Regular. præposita in vna Montis pilosi de anno 1581.

4 Quartò, Regularij quando conuocantur ad sepeliendum cadauer, debent ad parochialem Ecclesiam accedere, & exinde cum Parocho ad domum defuncti se conferre, vt declaratum à sacra Cõgreg. refert Barbos. *sup. nu. 63. 64. & 65.* In Diocesi autem Valent. practicatur, vt ipsi soli accedant ad domum defuncti absque

que Cruce, & ibi spectant proprium Parochum, & cum eo se cōferunt ad locum sepulturæ.

5 Quintò, non licet Regularibus, nec Presbyteris sæcularibus leuare de domo cadauera, irrequisito proprio Parocho, vt declaratum à sacra Congreg. refert Barbosa *num. 66. & 67.*

6 Sextò, Religiosi non possunt cum Cruce intrare Parochias ad leuanda corpora defunctorum apud suas Ecclesias sepelienda, quando vocati sunt ad associandum cadauer, nisi præmonito, & prius requisito proprio Parocho, vt resoluunt Villalobos *part. 2. tractat. 31. diff. 5. num. 3.* & Hieronym. Roderic. *in compend. qq. regular. resol. 109. num. 7.* Circa quod Fr. Manuel Rodrig. *qq. regul. tom. 3. quest. 58. art. 3.* refert Sixtum III. concessisse regularibus, vt nullius petita licentia super huiusmodi cum Cruce posse processionaliter ingredi paroccias, vbi fuerint defunctorum corpora, ipsaque ad eorum Ecclesias, vbi sunt sepelienda deferre, vbi hoc

consuetum foret, vel quando requisiti paroeciales Presbyteri id facere recusauerint. Quod privilegium fuit reuocatum à Leone X. vt refert Ioan. de la Cruz de *statu Relig. lib. 2. c. 3. dub. 5.* nisi iisdem fratribus super huiusmodi antiqua cōsuetudo, quæ sit in viridi obseruātia suffragetur. Et quāuis id Fr. Ioan. de la Cruz *vbi sup. con. 3. & Rodrig. to. 3. q. 87. ar. 7.* asserāt postea alios Pontifices dicta privilegia reualidasse, hoc tamen non constat: & dato quod ita esset, consuetudo in hac parte est contra Religiosos, & in fauorem paroecialium. His adde probabilius, & verius esse, privilegia maris magni, & prædictarū litterarum esse reuocata, & redacta ad terminos iuris cōmunis à Greg. XIII. in constitutione quæ incipit, *in tanta negotiorum mole*, & sic testatur dispositioni iuris cōmūnis, vt in aliena parochia nullus manum iocōmittat. Cap. scriptum 6. quæst. 3. & ex Clemene. dudum de sepultur. §. Huiusmodi. Nec faciūt pro Religiosis declarationes quasdam Cardinalium, quas pro se offerunt

Reli.

Religiosi: nam non sunt authenticæ, èo quod qualitates ad hoc requisitas non habeant, vt dixi in *expositione Bullæ, dub. 3. proœmiali n. 7. verb. Quæres.* Propter quas rationes concludendum est, Religiosos conuocatos ad sociandum cadauer sepeliendum in suis Ecclesijs, non posse procedere processionaliter cum Cruce nisi vbi viget consuetudo: quare iure optimo D. D. Martinus de Aiala Archiep. Valent. in Concil. Prouinc. sess. 4. cap. 12. statuit, quod cum ad defunctum sepeliendū vocantur Religiosi, in processione ne deferant crucem, addit: *Verum in hoc seruanda est consuetudo locorum*, hæc ille. In Diocesi autem Valent. & Dertusan. Religiosi non deferunt crucem in hoc casu, sed accedunt sine illa, & asociant cadauer quod sepelitur in suis Ecclesijs procedentes ad sinistram clericorum.

7 Septimó, Religiosi decedentes extra claustra possunt deferri ad suas Ecclesias Parochis in consultis; prout declarauit sacra Congreg. teste Barbosa *dict. cap. 26.*

num. 68. similiter Tertiarij, si collegialiter viuant, & virginalem, seu cælibem vitam ducant, habitumque deferant iuxta præscriptum in Bulla Leonis X. possunt & debent etiam inuito, minimeque requisito Parocho, in fratrum Ecclesijs sepeliri: secus vero si supradictis qualitatibus careant, vt à sacra Congreg. fuit resolutum in Nepefina 11. Decemb. 1615. ad 1. Barbosa *sup. num. 60.* seruanda est in hoc consuetudo. In nostra autem Diœcesi Tertiarij degentes in suis domibus non possunt sepeliri absque concursu proprij Parochi, etiam si in domibus regularium sepeliantur.

8 Octauò, quando cadauera in alterius parochia existunt, sepelienda quæ sunt in Ecclesijs fratrum, prius deferenda sunt ad Ecclesiam parochialem, ad benedictionem, & vltimum vale à Parocho recipiendum: sed si Parochus ab ijsdem fratribus monitus, requisitus, & spectatus venire recuset, tunc ipsi fratres poterunt cadauera huiusmodi ab ædibus vbi fuerint ad suas Eccle-

Ecclesias recto tramite deferre, ipso Parocho etiam invito, eadem sac. Congreg. in dicta Nepesina ad 4. attendenda tamen in ijs consuetudo:

9 Nonó, mortui sepeliri possunt in Ecclesia in qua sepulturam elegerunt, sine præsentia Parochi, si ipsi requisitus interesse recuset, vel petitam licentiam denegat, sac. Congregat. Rituum in Capuana 22. Decemb. 1629. Si autem deponantur in parochiali, ut inde transferantur ad Ecclesiam regularem in qua elegerunt sepulturam, nihil debetur Ecclesiæ parochiali, exceptis iuribus parochialibus sac. Congreg. Rituum in Placentina 23. Martij 1619.

10 Decimo, Parocho spectat declarare per quam viam sit adsportandus defunctus, & omnia necessaria usque ad ianuam Ecclesiæ regularem, ubi sepeliendus est, & ita tenetur usque ad eandem ianuam funus deducere, & prosequi, potestque permanere in Ecclesia regulari, absque tamen eo quod in Officio decantando
vlla-

vllatenus se intromittat , cum illud per ipsos fratres sit peragendum , & non per Presbyteros sæculares, vt à sac. Congreg. declaratum refert Barbosa *de off. & potest. Parochi cap. 26 à num. 74. vsque 82.* Attendenda tamen est consuetudo.

11 Undecimo, Crux propriæ Parochiæ defuncti deferenda est in funeralibus, nõ autem Crux antiquæ Parochiæ , ex qua desmembrata fuit Parochia noua, de qua est defunctus , & vocati ad funus in eadẽ propria parochia debent conuenire sacra Congreg. Rit. in nullius Prouintia Baren. 22. Martij 1631 Barbosa *sup. num. 79.*

12 Duodecimo, Officium facere super cadaveribus pertinet ad Parochum intra limites cuius Parochiæ adest Ecclesia, in qua cadaver tumulatur , sacra Congreg. Rituum die 29. Nouemb. 1632.

13 Decimotertio , Parochus sæcularis sicut defert stolam in propria parochia, & in parochia fratrum dum defuncti corpus in eorum Ecclesia sepelitur ; ita Parochus regularis, in eodem casu , & eodem

tempore poterit stolam deferre, non solū in propria parochia, sed etiā in parochia defuncti, sac. Congreg. Rituum die vlt. Sept. 1628. nam Parochus Monachus, ita potest cum stola ingredi parochiam sæculariū, sicut sæcularis Parochus Monachorum parochiam ingredi valet, sac. Congregat. in Asculana 29. Ianuarij 1629. Barbosa *sup. num. 76. & 77.*

14 Decimoquarto, in funeralibus est deferenda vnica tantum Crux illius Ecclesiæ, ad quam corpus transfertur, sacra Congreg. Rit. in Baren. 2. August. 1331. & in Mesanen. 12. Februarij 1633. postquam sequi debent immediate personæ illius Ecclesiæ, & deinde cæteri secundum antiquitatem, vt censuit sacra Congreg. Rit. in Narnien. 30. Sept. 1614. & in Adrien. 22. Nouem. 1631. ad 3. vbi intelligit, dummodo non interueniat capitulum Cathedralis, sub qua omnes funus associantes in cedere debent. Et in curatus, & sacrista Cathedralis, etiam si sint amouibiles, quando interuenit capitulum dictæ Cathedralis

lis, debent præcedere proprio Parocho defuncti, sac. Congreg. Rit. in Pisauren. 22. Maij 1631. Barbosa *sup. num.* 78. In Dicecesi autem Valentina tot cruces deferuntur quod Parochiæ conuocantur.

C A P V T X.

De iure Parœciali quod est perceptio decimarum.

DE decimis, a quibus, de quibus, cui, & quomodo sint soluendæ, alijsque ad eas pertinentibus dixi late in Decalogo lib. 3. cap. 3. per totum.

C A P V T XI.

De iure Parœciali, quod est primitiarum perceptio.

DE ijs vide quæ dixi in Decalogo lib. 3. cap. 3. dub. 12. per totum.

CAPUT XII.

De iure Parochi, quod est oblationum perceptio.

DE oblationibus egi in Decalogo lib. 3. cap. 3. dub. 13. vide ibi; & decretum 34. in Synodo Valent. ann. 1631. circa hoc editum ab Illustrissimo D. D. Fr. Isidoro Aliaga Archiepisc. Valentin. tenoris sequentis.

Cum ex iure communi proprium sit Parochorum oblationes á populo recipere, ideo statuimus, & ordinamus, ne ullus absque Parochi facultate illas recipiat, & etiam ut omnes iure offeruntur, tam in Parochiali Ecclesia, quam in quavis alia, vel pio loco intra talis Parochiæ fines constitutum ad dictum Parochum pertineant. Per quod non interdiximus concordijs factis inter Parochos & Ecclesias, & alia loca pia, quæ intra Parochiarum eorum ambitum existunt, in aliquo derogare.

C A P V T XIII.

De iure Parochi, quod est ius accipiendi canonicam portionem.

D V B I V M P R I M V M.

Quid, & quotuplex sit canonica portio, & quibus debeat.

S V M M A R I V M.

- C**anonica portio quid, & quare solvatur, n. 1.
Canonica portio alia Episcopalis, alia parochialis: Episcopalis quid & an sit in usu, n. 2.
Cathedraliū quid & quare solvatur Episcopo, n. 2.
Canonica parochialis, quid, & quare solvatur, n. 3.
Canonica parochialis varia est secundum varia iura & consuetudines, num. 3. quæ consuetudo sit attendenda, ibid. an consuetudo debeat esse præscripta, num. 5.
Religiosi seclusis priuilegijs tenentur soluere quartam parochialem, num. 6.
Consuetudo legitima maximam habet vim circa quotam quartam, & modo solvendi eam, num. 7.

Quid si Parochianus eligit in Ecclesia aliena sepulturam & propria reliquit legatū aequala quarta, num. 8.

Synodalis constitutio circa quartam, & modo solvendi servanda est, num. 9.

I **Q**UOD primum dico. Canonica portio est certa quantitas, quæ Episcopo, vel Parocho ratione funeris præstatur, à sacris Canonibus approbata, & iure decretorum debita. *Syl. verb. Canon. portio num. 1. & alij infra citandi.* Dicitur autem canonica portio, quia à canone, & lege est introducta: etenim ne Parochialium Rectores, quibus animarum cura incumbit, debitis fraudentur subsidijs statutū fuit in cap. 1. de sepulturis, & Clement. Dudum, eod. tit. ut Ecclesia illa, in qua quis, relicta propria fuerit sepultus, teneatur partem eorum quæ defunctus pro anima sua eidē Ecclesiæ reliquit, parochiali Ecclesiæ tradere, in qua defunctus domicilium habebat. *Fr. Manuel Rodrig. tom. 1. quest. 39. artic. 1. Miranda in Manual. Prælat. to. 2. q. 8. art. 1. conclus. 1. & cum alijs Barbosa de offi.*

offic. & potest. Parochi cap. 25. n. 3. & alijs infra.

2 Quoad secundum dico. Si attendamus ad personas, quibus hæc canonica conceditur, duplex est. Altera Episcopalis; altera parochialis. Episcopalis est, quæ Episcopis soluitur: habent enim Episcopi quartam partem eorum, quæ legantur, & offerantur Ecclesijs sui Episcopatus, quã de iure communi tenentur solvere Ecclesiæ suo Episcopo, tum ratione superioritatis, tum etiam ratione oneris gubernandi Ecclesias. Ad cuius intelligentiam notandum tempore primitivæ Ecclesiæ, cum Episcopi essent pauperes, statutũ fuisse, ut ipsi de oblationibus matri-
ci factis acciperent medietatem, cap. Antiquos 10. quæst. 1. & oblationibus alijs Ecclesijs sui Episcopatus dabatur eis quarta pars, ex dicto cap. Antiquos, & cap. Concesso, cap. Vobis 12. quæst. 1. de quotalate Abb. in cap. ultim. de testament. & Couarr. in cap. offic. eod. tit. num. 1. & 12. Procedente vero tempore, ex parochiali-
bus,

bus, tertiam tantum oblationum, decimarum, tributorum & fructuum habebant, cap. De ijs, cap. Decernimus, q. 1. & cap. Constitutum 16. q. 1. Postmodum Gelasius Papa quartam Episcopis deberi decreuit, vt in cap. Vobis, cap. Concesso, cap. Quatuor 12. q. 2. sed hodie nec tertiam partem habere Episcopi, nisi ad fabricam reparandam, & velint etiam fabricam parochialem reparare cap. 1. 2. & 3. eod. quæst. 3. & Glos. in dict. cap. De ijs, Nunc autem, (generalis consuetudine sic approbante) Episcopi pro Ecclesiarum reparatione, vel alia de causa, nullam à Parochis accipiunt portionem, sed tantum Cathedricum, quod in honorem cathedræ Episcopalis, id est, duos solidos pro qualibet Ecclesia, præter procuracionem petere possunt, Glossa in summa, & cap. 1. & cap. Inter cætera 10. q. 3. imo Cathedricum tantum Episcopis soluitur, vbi est in consuetudine positum, qualis non reperitur in Archiepiscopatu Valentino, in quo Ecclesiæ dicto Archiepiscopo præter procuraciones in visitando

do nihil præstant. Alia etiam quarta debetur Episcopis de relictis non solum Ecclesijs, sed etiam Monasterijs, hospitalibus, & alijs pijs locis non exemptis ex cap. Officij, de testam. Abb. ibi num. 1. & Covarr. sup. num. 1. & cap. Requisiuit, eod. tit. & ibi Ino. num. 1 & Abb. nu. 4. sed dicta iura habebant locum, & seruabantur antiquis temporibus, quando Episcopi erant pauperes, vt dictum est; verum cum postea ceperunt habere redditus competentes, fuerunt dicta iura reformata, ita quod Episcopis nihil deberetur præter Cathedralicum suprascriptum. Ita Franciscus Leo in su. thesauro fori Eccles. p. 2. cap. 14. num. 4. 5. 20. & 28. De quarta Episcopali vide eundem Leonem ubi sup. Hostiensem tit. de sepult. in §. de quibus, Syl. verb. Canonica portio, quæst. 3. 4. 5. 6. 7. & 8. Abbatem & Covar. in dict. cap. Offic. At quia hæc iam non est in usu, ideo eam omittimus. Tum etiam quia non facit directe ad nostrum institutum. Vide etiam Zerclam in praxi Episcopali p. 1. verb. Legatū, §. Ad tertium.

3 Canonica ergo portio parochialis est illa, quæ parochiali Ecclesiæ, seu eius Paroeco, & Rectori debetur, ex relictis à Parochiano, vel obuenientibus ratione fune- ris loco illi, in quo eligit sepulturam. Ric- cius *in praxi aurea, resol.* 299. Hieron. Ro- dericus *in compendio qq. regul.* Rodr. *resol.* 118. *num.* 1. Barbosa cum alijs *de off. & po- test. Parochi cap.* 25. *num.* 1. & 2. & tenent communiter DD. *in cap.* 1. *cap.* De ijs, *cap.* Certificari, *de sepult. & cap.* Cum quis, *eod. tit. in 6. eod. tit. & Clemnt.* 2. *de sepult. §. Ve- rum.* de qua nobis in præsentiarū est agē- dum. Postulat enim ipsa æquitas, vt paro- chialium Ecclesiarum Rectores impensi laboris, & seruitij, quod ipsi, summo pie- tatis feruore, obire teneantur, aliquod ha- beant subleuamen, ex *dict. Clement. de se- pulturis.*

4 Hæc autē canonica parochialis por- tio, si attendamus ad quantitatem, & quo- ram, in qua soluitur Parochis, varia est, secundū varia iura, & diuersas consuetu- dines; nam aliquando est quarta, aliquan- do

do tertia, aliquando verò media, vt patet ex cap. 1. & 2. & cap. Certificari, de sepult. Quare quantitas hæc determinanda est secundum consuetudinem loci, si non est determinata à domino Papa, vt expresse habetur in dicto cap. Certificari, vbi Pontifex statuit standum esse consuetudini in quota quartæ. Quod si consuetudo propriæ Ecclesiæ non appareat, consuetudo Ecclesiæ Metropolitanæ attendi debet, vt patet ex cap. Tuas de sponsa duorū: hac autem etiã non apparente, debet seruari consuetudo Ecclesiarū vicinarum ex cap. Super eo de sensib. quæ consuetudo si diuersa sit, tunc debetur quarta, quia in hæc magis iura cõcordare videntur, vt docet *Altenfis in sum. p. 2. lib. 6. tit. 31. ar. 4. fol. 88. Syl. verb. Canon. portio n. 1.* Sebastianus autẽ Medices de sepult. aduertit. Quod quãdo in Ecclesia parochiali nõ est certa consuetudo circa quotã quartæ; tunc ea seruari debet, quæ viget in Ecclesia cui legatur: si verò in Ecclesia parochiali est vna consuetudo, & altera in Ecclesia cui legatur,

tunc.

tunc præferenda est consuetudo Ecclesiæ Parochialis, eo quod hæc habeat titulum onerosum, illa verò lucratiuum. Denique ait, si nulla est consuetudo in parochiali Ecclesia, & nulla in Ecclesia legataria; sed in alijs Ecclesijs est aliqua consuetudo tunc hæc, si est vniformis, debet seruari; si difformis, seruabitur ea, quæ est magis conformis iuri, qualis est quarta pars, vt dictum est. At si aliqua sit certa consuetudo Metropolitanæ, videtur æquius, & rationi conformis, vt illa seruetur, sicut supradictum est. Potest namq; consuetudine induci, vt canonica portio sit medietas, vel tercia, vt dictum est, & docent Vgolin. *de officio Episcopi*, Rodericus *ubi sup. resol. 118.* & cum alijs Barbosa *sup.* quæ consuetudo debet esse rationalis & præscripta spatio 40. annorum.

5 Hoc autem intellige de quarta non expræssa á iure; nam de expræssa sufficit consuetudo etiam non præscripta, Petrus de Vbaldis *de canon. portione, par. 2. cap. 5.* Ludouicus Miranda *in Manuali Prælat.*

tom. 2. quæst. 48. art. 5. concl. 1. vbi sentit necessarium esse illud tempus 40. ann. ad hoc ut valeat consuetudo, quod detur Episcopo, vel Ecclesiæ parochiali ultra dimidiam partem, puta quod dentur duæ partes, ex tribus, vel quod detur citra quartam partem, id est, minus quàm quarta pars: at verò ut detur infra dimidium, vel quartam partem, non est necesse, quod huiusmodi cōsuetudo sit præscripta spatio 40. ann. sed sufficit numerus decem anno: ū, ut docet Iulius Laurinius *10. 1. tit. 2. cap. 17. num. 4.* & Barbosa *loco cit. n. 2.*

6. Hanc igitur quartam tenentur solvere Religiosi Ecclesiæ Parochiali, prout determinatum est in Clement. Dudū, de sepult. §. Verum, & in Trid. sess. 15. cap. 13. de quo vide Rodrig. *tom. 1. quæst. 39. artic. 1.*

7. Ex his constat, quod est valde notandum, consuetudinem maximam habere vim circa quotam quartæ Episcopalis, & Parochialis, & modo soluendi eam, si sit rationabilis, & approbata, cui consuetudi-

ni standum esse docent DD. ex cap. Certificari, de sepult. vnde consuetudo non solum in parte, sed etiam in totum potest quartæ derogare, vt docet Syl. *Canonica portio, num. 2. & 3.* cum Panormit. & alijs dum modo consuetudo sit legitime præscripta, ad cuius præscriptionem, cum titulo requiruntur 40. anni sine titulo tempus immemorabile; quia ex cap. 1. de sepult. in 6. tale tempus requiritur in præscriptione cōtra Ecclesiam. Ratio est quia ius commune soluendi quartam est pro Ecclesia parochiali; ac proinde ad præscribendum contra eam requiritur tale tempus secundum Syluest. *sup. numer. 3.* vbi etiam docet, posse prædictæ quartæ renuntiari per pactum cum protestatione, quod non dampnificetur Ecclesiæ. Ita etiam Rodrig. *1. tom. quest. 39. artic. 8.* vbi resoluit, quomodo valeant pacta circa hoc cum fratribus, seu Religiosis de quo infra dub. 4. At quia semper dampnificantur successores: proinde videtur non posse, sine approbatione superioris,

ris, huic quartæ renunciari, de quo latius infra.

8 Hoc tamen aduerte, quando Parochianus eligit sepulturam in aliena Ecclesia, & propriæ Ecclesiæ reliquit legatum æquiualens quartæ, tale legatum deberi computari in quartam, vt tenet Hieronym. Roderic. *in compendio qq. regul. resolut. 18. numer. 8.* Rrodrig. *tom. 1. quest. 39. artic. 6.* & cum alijs Barbosa *de offic. & potest. Parochi cap. 25. num. 18.* Hoc autem limitat, ac bene, Rodericus *dicto num. 8.* cum Portel. *in add. ad dub. regularia, verb. Canonica portio num. 2.* Si legatum fuit cum clausula, vt Parochus illo sit contentus pro quarta, illudque acceptauerit, quo in casu non poterit amplius petere.

9 Aduerte etiã, quando in aliqua Diœcesi statuto synodali præscriptus est modus circa quantitatem, & quotã quartæ parochialis, tum etiam circa res ex quibus hæc soluenda sit, seruandũ esse ad vnguẽ, quale reperitur in Archiepiscopatu Valent. si enim

si enim consuetudo approbata, & rationalis servanda est modo dicto; ergo à fortiori lex synodalis.

D V B I V M II.

Cui debeat quarta Parochialis.

S V M M A R I V M.

Quarta parochialis debetur Parochiæ in qua quis suscipit Sacramenta, & audit divina, num. 1. 2. & 3.

Si quis egrotus deferre se faciat ad aliam parochiã ubi moritur retent a priori domicilio, aut sic Religionem ingrediatur ubi moritur quarta debetur parochiali, num. 4.

Quarta an debeat ex morte noxii, num. 4.

Quid si quis habens domicilium in diuersis Parochijs, aut in vna audiat divina, & in alia suscipit Sacramenta, & in tertia eligat sepulturam, num. 4.

Quarta cui debeat si tempore sepulturæ propria Parochia erat interdicta, num. 5.

Quid si quis eligat sepulturam in propria Parochia, illi nihil legans, alijs vero multum, num. 6.

Quarta aliquando debetur Ecclesiæ Cathedrali, n. 7.

Quid

Quid si ius sepeliendi peregrinos & viatores spectat ad Cathedralē, & ille moriatur in alia Parochia, *ibid.*

In dubio an quarta debeat Parocho, aut Episcopo præfertur Parochus, num. 7.

Parochus potest petere suam quartam tanquam debitum, num. 8.

Quarta parochialis à quibus soluenda sit de iure communi, num. 9. Attendendo sunt circa statuta synodalia, & consuetudines, *ibid.*

Respondeo, deberi Ecclesiæ parochiali, seu eius Parocho, aut Rectori, illi in quam parochiæ in qua quis audiuit diuina, & ecclesiastica percipit Sacramenta: & hoc in casu, quo non sepelitur in propria parochia, in qua de iure erat sepeliendus, sed ea dimissa, eligit sepulturam in aliena. Ita Syl. *verb. Canonica portio num. 10. quæst. 13.* Angelus *eod. verb. Manuel Rodrig. to. 1. quæst. 39. art. 5.* Vgolin. *de off. Episcopi cap. 17. num. 11.* Barbosa *de off. & potest. Parochi, cap. 25. nu. 19.* Rota *decis. 376. num. 1. p. 1. recent. & communiter DD. & patet ex toto tit. de sepult. præcipuè*

ex cap. 1. cap. De ijs, cap. Certificari, & cap. Cum quis, eod. tit. lib. 6. & nouissimè ex Clement. Dudum, §. Verum de sepult. innouata per Trid. sess. 25. cap. 13. Debetur autem hæc canonica portio Ecclesiæ parochialis non eo solum quia, ea dimissa, eligit sepulturam in alia Ecclesia, sed in compensationem laborum, quos præstat parochialis Presbyter in celebrando diuina, & administrando Sacramenta, vt docet Gloss. in cap. Cum quis de sepult. in 6. In subleuamen ergo laboris impensi, & quasi remunerationem obsequij, muneris, & seruitij Rectoribus, Parochialium quarta canonica soluitur.

2 Ex quo sequitur primo. Quod si quis, dimissa Ecclesia, in qua consueuerant sepeliri eorum maiores, eligat sepulturam in alia Ecclesia, dimissa etiam parochiali, in qua recipiebat Sacramenta, quarta solvenda est, non Ecclesiæ suorum maiorũ, sed illi in qua recipiebat Sacramenta. Syl. sup. quest. 13. ex cap. Cum quis, de sepult. in 6. Miranda in Manuali, tom. 2. q. 48. art. 9. concl.

concl. 4. Villalobos p. 2. tr. 31. diff. 7. num. 3.
& Barbosa ubi sup. num. 29.

3 Sequitur secundo. Si quis domiciliū
transulerit alicubi, & moriatur, antequā
nouum acquisuerit, tunc deberi quartam
Ecclesiæ parochiali in qua moritur, quia
ibi de iure erat sepeliendus, si alibi non
elegisset sepulcrum, Syluest. sup. & dixi
sup. de sepult.

4 Sequitur tertio. Si quis discessit è lo-
co domicilij ad aliquem locum animo re-
deundi, vel animi gratia, & ibi moritur,
quarta funeralis debetur parochiæ domi-
cilij, Rodrig. tom. 3. quest. 46. art. 3. Miran-
da sup. concl. 2. Villalob. loco cit. n. 3. & Bar-
bosa dict. cap. 25. num. 26. idem dicendum,
si quis ægrotus in vna parochia ad aliam
deferri se fecerit, Syl. verb. Canonica portio
num. 15. idem etiam dic si quis in agricultu-
dine constitutus ingrediatur religionem,
si ex eadem infirmitate decesserit: secus
autem si sanus monasterio, aut alteri Ec-
clesiæ bona sua dederit, casus in cap. De ijs
de sepult. Miranda concl. 3. Hieron. Roder.

in comp. qq. regul. resol. 18. num. 25. ex morte autem novitij non debetur quarta parochiali, nisi parochianus ingressus esset animo exeundi Barbosa sup. nu. 28. Quod si quis æqualiter habeat domicilium in diversis Parochijs, & in tertio loco eligat sepulturam, Host. & Innoc. vt refert Syl. sup. q. 13. existimant diuidendã esse inter illas duas Parochias; quod Angelus non credit necessarium, sed illi deberi, in qua decessit; nam ibi erat sepeliendus, si non elegisset sepulturã, & ibi Sacramenta percipiebat, ob quam rationem libenter illi subscribo. At si in vna audiuit diuina, in alia verò recipit Sacramenta, & eligit sepulturam in tertio loco, aut Ecclesia, verius est quartam dandam esse Ecclesiæ in qua percipit Sacramenta, vt tenet Syl. sup. quest. 14. quia hæc quarta danda est Ecclesiæ Parochiali, quæ proprie illa dicitur, in qua recipit Sacramenta.

5 Sed dices, quid si tempore sepulturæ propria parochia erat interdicta Respondeo, si talis facta fuit ob culpam Parochi, debe-

debetur quarta Ecclesiæ, ubi defunctus sepelitur: Si autem Parochus non fuit in culpa, in hoc casu, aut alijs in quibus Parochianus, absque Parochi culpa, alibi sepelitur, non debet quartam suam amittere Barbosa *sup. num. 30. & 31.* vide Mirandam *sup. art. 10.* Syl. *verb. Canonica portio, num. 8. §. Septimus, Rodrig. tom. 1. q. 39. ar. 3.* Portel. *in add. ad dubia regularia, verbo Canonica portio, num. 3.* Hieron. Roder. *in compen. qq. regul. resol. 18. num. 4.*

6 Dices etiam: quid si quis eligat sepulturam in propria Ecclesia, ei nihil legans, alijs autem malta relinquens, an scilicet tunc debeat quarta propriæ Ecclesiæ in qua eligit sepulchrum, de relictis alijs Ecclesijs. Respondeo, si nihil legasset alijs Ecclesijs, de iure communi non esse soluendam quartam propriæ Ecclesiæ, in qua sepelitur; quia iura canonica superius adducta, quæ disponunt, quartam esse soluendam parochiali, loquatur, quando parochianus extra suam parochiam, sepelitur, quo in casu priuat suum Parochum

funerarijs, & alijs emolumentis ratione funeris obuenientibus, quod damnum ius recompensat per solutionem quartæ, de funerarijs, & legatis factis aliæ Ecclesiæ, modo vt infra; hoc autem damnum cessat, quando quis sepelitur in propria Parochia; ac proinde in hoc casu, solis funerarijs Parochus proprius debet esse contentus, cum ex officio teneatur suum parochianum sepelire. Quod si sit consuetudo, quod eligentes sepulturam in propria Ecclesia, semper aliquid illi relinquant, in hoc casu si alijs, & non propriæ legaret, poterit propria Ecclesia tunc vbi tali consuetudine, & beneficio iudicis illud petere ab hæredibus: secus verò si talis non sit consuetudo; tunc enim proprijs funerarijs debet esse contentus, vt dictum est; nisi Parochianus legans, dimissa propria, alijs legasset in fraudem, & dolum, qui tunc præsumitur, cum alijs Ecclesijs multa legat, & nihil propriæ parochiæ. Ita Syl. verb. Canonica portio, n. 14. quæst. 18.

7 Nota tamen, posse aliquando deberi
 quar.

quartam Ecclesiæ Cathedrali, vel ex præ-
scriptione; vel ex eo quod eam sibi reser-
uauit, quando parochiæ fuerunt erectæ,
& hoc in signū superioritatis, Rota *decis.*
376. num. 2. & 3. & tunc quidem inter Cle-
ricos diuidetur, si cura non resideat pe-
nes certam personam, Riccius *in praxi, p.*
4. resol. 299. num. 4. vnde stante consuetu-
dine in ciuitate, quos ius sepeliendi pere-
grinos, & viatores spectet ad Ecclesiam
Cathedralem, quarta funeralis non dabi-
tur Parochijs, intra cuius limites viator
detentus pro delicto, vel habitatus cum
cautione decersit, vt celsuit sac. Congreg.
Concil. in Pisaurien. 22. Ianuarij 1628. &
tenet Barbol. *de offic. & potest. Parochi cap.*
25. num. 22. & 23. qui num. 25. cum Vbald.
de quarta canonica 2. p. cap. 8. n. 14. in fine.
Abb. *in cap. Certificari, num. 11. de sepult.*
asserit, in dubio, quando non constat ex
consuetudine, vel alia ratione, an debeat
tur quarta Episcopo, aut Parocho, præfer-
tur Parochus; quia Parochus habet magis
specialem curam, quam Episcopus, qui

eam habet generalem: & quia Parochis debetur quarta ex causa onerosa cap. 1. de sepult. & vti es alienum, Abb. *in cap. Certificari, ubi sup* Episcopo verò ex causa lucratiua ex textu in lege Sanctorum, C. de iure delib. Rota in Nerinoten. quarta funeralis 9. Iulij 1608. coram B. M. Patriarcha Mançanedo.

8 Ex dictis sequitur, Parochum posse petere quartam funeralem tanquam debitum, & mercedem laboris, quasi actione locati, Feder. de Senis *conf. 3 n. 9.* vel conditione ex canone, vel actione ex testamento. Petrus de Vbaldis *de canon. Parochiali, cap. 3. n. 2.* & Barbosa *ubi sup. n. 32.*

9 Sed quæres à quibus debeatur hæc quarta parochialis, seu qui teneantur eam soluere. Respondeo, solui debere ab Ecclesijs, vbi quis relicta propria parochia, sepelitur, siue Ecclesia, in qua sepelitur sit sæcularium, siue regularium, siue exempta sit, siue non exempta; nõ autem ab alijs Ecclesijs, neque personis particularibus. Ita Innoc. *in cap. Relatum, & in cap. Nostra de*

*de sepult. & in cap. Requisiisti, de testam. & quidem de Ecclesijs regularium habetur expresse in Clement. Dudum de sepult. §. Verum, & habet cōmunis DD. Angel. verb. Canonica portio, Syl. eod. verb. quæst. 9. num. 7. Unde quarta hæc non est soluenda, ab hæredibus defuncti, sed ab Ecclesijs, vbi sepelitur, relicta propria, de funerarijs, & alijs ratione funeris obuentionibus. Aduertendum tamen, hæc procedere de iure communi; nam consuetudine introduci potest, vt ab hæredibus testatoris, ex bonis pro ipsius anima relictis soluatur. Aduertendæ etiam sunt cuiusq; Diœcesis statuta, ea quæ obseruanda esse: quid circa hanc quartam in Diœcesi Valent. dispositum sit, infra *dub. 6* Aduertendum denique, regulares habere aliqua priuilegia circa solutionem quartæ parochialis, & modo eam soluendi, de quibus *dub. sequen.**

DVBIVM III.

Quomodo. & quo iure teneantur regulares solvere quartam ratione sepulturae ibi electae.

SUMMARIUM.

Religiosi secundum ius commune tenentur solvere quartam, num. 1. à quo tunc cogendo sint ad huius solutionem, ibid.

Religiosi exempti sunt à solutione quartae per privilegia Papae num. 2. vt autem privilegium valeat quod per illud fuerit expresse derogatum Clementinae Dudum de sepult. num. 3. & 4.

Lex generalis in vere, vel Concilio Generali clausa vt censeatur derogata requiritur quod fiat specifica illius mentio, num. 4.

Communicatio privilegiorum non extenditur ad ea quae sunt alijs praedicialia, nu. 5.

Priuegia regulariam circa exemptionem quartae an sint per Tridentinum, reuocata, nu. 6. aut per Bulla Greg. XIII. num 8.

Alleganti incumbit onus probandi, num. 7.

Religiosi casu quo teneantur solvere quartam, de quibus illum solvere debeant, num. 9.

Pacta cum Rectoribus Parochialium, & Prioribus

bus

bus Monasteriorum circa quartam, an seruari debeant, num. 10.

R Espondeo, iure communi & modo contento in Clemen. Dudum de sepult. §. verum, vbi Clemen. V. sic ait: Auctoritate Apostolica statuimus, & ordinamus eadem, vt dictorum Ordinum fratres de obventionibus omnibus, tam funeralibus, quam quibuscūque, & quomodocumque relictis, distinctè, vel indistinctè ad quoscumque certos, vel determinatos vsus de quibus etiam quarta, siue canonica portio dari, siue exigi non consuevit, vel non debet de iure; nec non de datis, vel qualitercumque donatis in morte, seu mortis articulo, in infirmitate donantis, vel dantis de qua decesserit, quomodocumque directè, vel indirectè fratribus ipsis, vel alijs pro eisdem quartam partem, quam Apostolica auctoritate taxamus, & etiam limitamus, parochialibus Sacerdotibus Ecclesiarum Rectoribus, seu Curatis largiri integræ, teneantur. Non
obstan.

obstantibus priuilegijs, &c. hæc illi. Hanc autem Clementinam Azor 2. *p. lib. 9. cap. 13. q. 5. §. Insuper*, existimat non extendi, quando quis eligit sepulturam apud Monasteria, seu Ecclesias monialium Ordinis Minorum & Prædicatorum, ibiq; de facto sepelitur; quia, inquit, dicta Clementina Dudum loquens de fratribus, cum sit pœnalis, nō est extendēda, sed restringenda; Hoc tamen non probatur vllō iure, præcipuè post Trid. sess. 25. cap. 13. cum in illo generaliter in quibuscumque locis pijs, ac Monasterijs, vbi solita esset persolui, id obseruari præcipiatur: quare quantum ad hoc consuetudini loci standum erit, idq; innuere videntur illa verba Trid. *solita esse persolui*. De quo vide Portel *ad dubia regularia, verb. Canonica portio, nu. 8.* Hier. Roder. *in comp. qq. regul. resol. 18. num. 18.* & Barbosa *de offic. & potestat. Parochi cap. 25. numer. 4. & 5.* Huius Clementinæ declarationem, vide apud Syluester *verbo Canonica portio, numer. 14. questione 18.* ad quem libenter me remito, quia pa-

rum

rum est in usu, & ferme in totum reuocata per Pontificum priuilegia, de quibus statim infra *numer. 2. & sequentib.* Hoc tamen aduerte cum Syluest. *supra*, casu quo teneantur Religiosi soluere quartum parochialem, seu Episcopalem, non esse cogendos ad eius solutionem per Episcopos, sed per Papam, aut delegatum, quod etiam tenet Rodriguez *1. tom. questione 39. artic. 8.* Vbi circa hoc refert priuilegium Sixti Quarti, aitque non esse reuocatum per Clementin. Dandum. At in locis, vbi non solui ipsa quarta consuevit à fratribus ab hinc quadraginta annis, secundum dispositionem Tridentin. *sess. 25. cap. 15. de reformat. de iure communi* possunt curati compellere fratres absolutionem quartæ, secluso omni priuilegio, vt tenet Glossa in dicta Clementina, & refert Rodrig. *vbi sup.* Poterit tamen Ordinarius inhibere à hæredibus, seu fidei commissarijs ne dictam quartam fratribus soluant, sed Parochis, quamuis talis persona sit exempta, vt
inqui-

inquisitor, vel alius; quia ut patet ex Trident. sess. 22. cap. 8. de reform. & ibi congregatio DD. Cardinalium, Episcopi, & Ordinarij etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus á iure concessis, omnium piarum dispositionum, tam in ultima voluntate, quam inter viuos sunt executores.

2 Nunc autem Religiosi iuxta sua privilegia non tenentur soluere Episcopo, vel Parocho dictam portionem, seu quartam, nec de funeralibus, oblationibus, sepulturis, legatis, ultimis voluntatibus, nec de alijs pro victu, ornamentis, aut alijs quomodolibet largitis, nec ipsi Religiosi, nec qui eis illa solvunt. Ita enim post dictam Clementinam Dudum, concessit Eugen. III. bulla 12. pro Benedictinis, Sixtus III. bulla 14. pro Minoribus, & bulla 37. pro Carmelitis. Item Clement. VIII. Carmelitæ Discalciati, post contradictorium iudicium, & causa ventilata, á solutione quartæ funeralis liberantur. Ita Fr. Ioan. de la Cruz in suo tract. de statu Reli-

Religion. lib. 2. cap. 9. dub. 5. concl. 2. Rodrig. tom. 1. quæst. 39. art. 2. vbi aliorum Pontificum refert priuilegia, Villalobos 2. par. tract. 31. diff. 7. n. 9. & alij infra citandi.

3 Vt autem regulares per sua priuilegia exempti sint à solutione quartæ modo dicto, requiritur quod per priuilegiũ fuerit specialiter derogatum dictæ Clementinæ Dudum de sepult. vt decisum à Rota refert Barbola *de offic. & potestat. Parochi cap. 25. num. 8. & supponit Hieron. Roder. in compen. qq. regul. resol. 18. num. 19. in principio.*

4 Quia lex generalis clausa in corpore iuris, & præsertim in Concilio edita, ad hoc vt reuocetur, requiritur quod fiat specifica mentio de eo, cap. Nonnulli 28. de rescript. cap. Eam te, de ætat. & qualitat. cap. Ex parte de Capellis Monach. & pluribus tradit Sanchez *de Matrim. lib. 3. disput. 26. num. 7. & Rodrig. tom. 3. quæst. 39. art. 4. circa finem*, quidquid Cenedo *ad decretal. collectan. 123 num. 3. & Petrus de Vbaldis de Canonica Paroch. cap. 6. num. 8.*

vbi tener, derogari dictam Clementinam, etiam per clausulas generales, si constat de voluntate Principis derogare volentis omnibus in contrarium obstantibus. Ita autem necessarium est, vt derogetur dictæ Clementinæ Dudum, vt si in aliquibus priuilegijs concessis alicui Religioni, v.g. Prædicatoribus, fuerit dictæ Clementinæ specialiter derogatum, & postea hæc eadem priuilegia fuerint communicata Religioni, v. g. sancti Francisci, non communicatur, nec extendatur dicta derogatio, vt fuit decisum à Rota in vna Granaten. quarta funeraliũ 12. Maij 1610. & Valisolerana 19. Aprilis 1606.

5 Quia communicatio non extenditur ad ea, quæ sunt alijs præiudicialia, Barbosa *supra num. 9.*

6 Quod si contra dicta priuilegia obijcias in Trid. sess. 25. cap. 13. de reform. statutum esse, quod dicta quarta soluatur à regularibus, vbi solita est persolui ante annos quadraginta, hoc est, *de quarenta años acá*, non obstante quo vis priuilegio.

gio. Respondet Ioan. de la Cruz *ubi sup.*
Concilium loqui de Monasterijs ante an-
nos 40. fundatis, quæ dictam portionem
soluebant; & sic de aliqua Monasteria sint
fundata, à 40 annis citra, id est, *de quaren-
ta años acá*, non tenentur solvere dictam
quartam, prout declaratū refert à Pio V.
bulla 7. Igitur Monasteria Regularium
ante annos 40. ante dictum Concilium
constructa, quæ quartam consueverant
persolvere, modo tantum solvere tenen-
tur. Vnde si dicta monasteria fundata
essent, etiam ab annis 40. ante Conci-
lium, si illam dictam quartam non per-
soluebant, nec etiam modo ad eam sol-
uendam tenentur. Ita Hieronym. Roder.
in compen. qq. regular. resol. 18. num. 2. ubi
addit, idem à fortiori dicendum est de
monasterijs, quæ post Concilium indies
ædificantur, vel ædificabuntur, quæ qui-
dem, quoad hanc solutionem quartæ,
non comprehendi in dicto decreto Tri-
dentino declaravit sacra Congregat. &
Pius Quintus in motu proprio ann. 1568.

apud Bullarium, & Clemens VIII. post contradictorium iudicium definiuit pro fratribus Carmelitis Discalciatis, ne ad solutionē dictæ quartæ tenerentur, de quo etiam Azor *p. 2. lib. 9. cap. 12. q. 3.* Miranda *10. 2. quest. 48. art. 7.* Villalobos *2. p. tract. 31. diff. 7. num. 9.* Portel *verb. Canonica portio, a num. 1. usque ad n. 4* & cum alijs Barbola *de off. & potest. Parocho cap. 25. nu. 12. 13. 14. & 15.* Vbi resoluit, Monasteria fundata ante annos 40. ante Concilij Tridentini confirmationem, quæ quartam soluebant, etiam nunc eam solvere tenentur: secus si tunc eam non soluebant. Illa verò quæ post Trident. sunt constructa à solutione quartæ esse libera.

7 Ex his infert Fran. Leo *in suo Thesaur. fori Ecclesiastici, p. 2. cap. 14. nu. 3.* Quod quando regulares sunt in quasi possessione non soluendi quartam Episcopo, aut Parocho, eisdem Parocho, & Episcopo incūbit onus probandi ante annos 40. elapsos solui solitam esse ab eorum Monasterijs, quod ait decisum in vna Terracinen.
quia

quia alleganti onus probandi incumbit,
Bart. in l. si minorem, num. 5. C. de integr.
rest.

8 Si verò iterum obijcias, dicta regula-
rium privilegia esse reuocata per Gre-
gor. XIII. & redacta ad terminos iuris
communis, vt habetur in bulla eiusdem
Pontificis, quam refert Nauar. cap. 27. in
fine & docet Fuscus de visit. Eccles. lib. 2.
cap. 2. nu. 27. Respondent Ioan. de la Cruz,
& Rodrig. sup. in dicta bulla solum reuo-
cari privilegia, quæ sunt contra Triden-
tinum, non vero declarationes eiusdem Con-
cilij, quæ non sunt contra illud, qualis est
de quarta funerali in fauorem regulariũ.
Et addunt, eandem declarationem Tridē-
tini postea datam esse à Congreg. Cardi-
naliũ, quam refert Rodrig. vbi sup. Nec
ab alio est reuocata. Ego autem in his quæ
hoc, & antecedenti numero dicta sunt, cõ-
seo obseruandam esse consuetudinem ap-
probatam, quæ est optima legum, & pri-
uilegiõrum interpret.

9 Aduertunt etiam Ioan. de la Cruz, &

Rodriguez *supra cit.* quod Religiosi qui secundum dispositionem Tridentini solvunt, aut solvere teentur quartam parochialem, non teneri solvere de omnibus relictis fratribus, sed tantum de ijs, quæ cum corpore defuncti contigerunt deferri, non autem de Missis, candelis, vel alijs quomodolibet donatis, vt declaravit Pius V. in dicto motu proprio, & etiã consuetudine introductũ est (inquit Rodrig.) in Ecclesia, vt de nullo alio solvatur quarta, nisi de ijs, quæ cum corpore defuncti deferuntur prout etiam advertunt Card. in dicta Clement. Dudum, §. Verum Covarr. in cap. ult. de testam. nu. 6. & 7. & alij, quos allegat Covarr. qui post Panor. ait, consuetudinẽ receptam etiam esse, quando aliquis in aliena Parochia sepelitur, Ecclesiam sepulturæ non teneri solvere quartam de oblationibus factis post diem sepulturæ, sed solum de ijs quæ in die sepulturæ fiunt, quod etiam tenet Molina 2. 2. tract. 2. disp. 215. colum. 1309. eo quod Concil. solum facit mentionem de quarta fune,

funeralium, quasi inueniens, quod hæc tantum soluitur de ijs quæ offeruntur in die funeris. Idem etiam tenet Syl. *verb. Canonica portio, num. 15. quest. 19. in medio*, ubi docet, etiam si nomine funeralium intelligantur omnia bona, quæ obueniunt Ecclesiæ ratione funeris, siue ante corpus conditum in terra, siue post vsque ad 30. diem consuetudo tamen (inquit) habet, vt canonica non de omnibus, sed de ijs quæ comittantur, & cum funere deferuntur soluantur.

10 Item idem Rodriguez *1. tom. quest. 39. artic. 8.* aduertit, quod pacta cum Rectoribus Parochialium super iuribus Parochialibus, à Prioribus conuentualibus, seu Guardianis fratrum Prædicatorum, aut Minorum, & aliorum mendicantium facta, & approbata à suorum Conuentuum Concilio deberi obseruari, etiam si non interueniat assensus Generalis, vel Prouincialis: & addit Leonem Decimum in Concilio Lateranensi statuisse huiusmodi pacta

valere, nisi per subsequens Capitulum proximum Generale, vel Prouinciale, refutata, & per eos refutatio huiusmodi intimata debito tempore fuerit.

D V B I V M III.

Quomodo consuetudo excuset à solutione quartæ Canonica.

S V M M A R I V M.

Consuetudo vt liberet à solutione quartæ debet esse præscripta num. 1. quantum temporis requirat, ibid. & num. 2.

Renuntiatio, aut compositio circa quartam, an sit valida, num. 3.

Compositiones, & pacta super iuribus Parochialibus facta inter Prælatos conuentuales, & Paroecos valida sunt, num. 3.

Regulares per vnum aut alterum actum soluendi quartam an censeantur renuntiare iuri quasito, num. 3.

Præuilegium ad non faciendum non perditur vno, aut bino actio, num. 4.

Præscriptio contra bona regularium debet esse centenaria, num. 5.

EX supradictis constat consuetudinem habere maximam vim circa quartam, & modum soluendi eam; quare nunc solum de modo quærimus.

I Dico igitur primo. Consuetudo, ut omnino liberet á solutione quartæ, debet esse præscripta tempore legitimo, nempe cum titulo per tempus 40. ann. sine titulo per tempus immemorabile. *Syl. verb. Canonica portio, num. 2. & 3. cum Panormit. in cap. Certificari, de sepult. & cum alijs Barbola de offic. & potestat. Parochi cap. 25. num. 16. & colligitur ex cap. 1. de præscrip. lib. 6.* Ratio est; quia ius commune est pro Ecclesia parochiali, & Episcopo, consequenter cum præsumptio sit contra possidentem, oportet, quod titulum alleget & probet, per quem talis præsumptio tollatur, aut quod possiderit per tempus immemorabile; nam ut dictum est de decimis, tempus immemorabile inducit præsumptionem privilegij. Hac ergo præscriptione, modo explicato, potest se tueri Ecclesia parochialis, ne solvat quartam Episco-

po, vel alteri Parochiæ. Similiter Ecclesia regularium, ne eam soluat parochialibus, vt late Franciscus Leo in suo *Thesauro fori Ecclesiastici*, p.2. cap. 14. num. 34. quia Ecclesia potest se aduersus aliam Ecclesiam quadragenaria præscriptione tueri, cap. illud de præscript. & Glossa in cap. De quarta de præscrip. in rebus autem Ecclesiasticis præscriptio est quadragenaria cap. Dilecto, cap. vlt. de consuetud. cap. Romana de elect. cap. Cum Ecclesia, de causa possessionis, & propriet. cap. De quarta, cap. Ad aures, de præscript. etiam si non sit titulus, intellige tamen, quoad præscriptionem tantum libertatis non soluendi quarum decimarum, nec oblationum, aut legatorum. Sed si vna Ecclesia fundat suam intentionem in præscriptione quadragenaria percipiendi decimas in aliqua parochia, cum talis perceptio sit contra ius, titulus est necessarius, aut tantum temporis spatium, cuius memoria non extet, cap. 1. de præscriptione in 6. cap. Decimas, de restitutione spoliat. eodem lib. 6. cap. Ad au-

res de præscript. Abb. consil. 26. numer. 4. part. 2. ita Fraocil. Leo sup. Verius tamen existimo cum Syluester & alijs, etiam in quadragenaria præscriptione non soluendi decimam, aut quartam requiri titulū; quia est contra ius, & præsumptio contra præscribentem.

2 Dico secundo. Si consuetudo non tollit omnino quartam, sed tamen soluit citra quartam, id est, quintam aut sextam; aut soluit ultra dimidium, *mas que la metad*, requiritur quod sit præscripta cum titulo per tempus 40. ann. sine illo per tempus immemorabile. Ratio est, quia est contra ius nullo enim iure cauetur, ut detur minus quartæ, vel ultra dimidiam. Quod si detur infra dimidiam, *menos que la metad*, & infra quartam, *esto es, latercera parte*, valet consuetudo, etiam non præscripta tempore quadraginta anno. quia consuetudo dandi infra dimidiam, & quartam non est contra, sed præter ius, ut docet

Panor.

Panormit. in cap. Certificari, de sepult. ac proinde ad hoc ut dicta consuetudo valeat sufficit tempus decem annorum, ut tenet idem Panormit. sup secundū Glosfam in cap. fin. de consuet. lib. 6. ita etiam Syl. sup. dict. num. 2. Sebastianus de Medicis de sepult. quæst. 7. Barbosa de off. & potest. Parochi, cap. 25. nu. 2.

3 Sed quæres an valeat renuntiatio, aut compositio circa quartam. Respondeo, renuntiationem canonice portionis in damnum Ecclesiæ Cathedralis, vel parochialis factam, nullius esse valoris, nisi fiat cum protestatione, quod per hoc non fiat præiudicium Ecclesiæ iuribus; compositiones tamē, & pacta super iuribus parochialibus facta inter Prælatos conventuales, & Parochos, valida sunt, etiam si celebrata sint absque licentia superiorum, Provincialium, scilicet, vel Generalium; dum modo sint licita, & honesta, & fiant cum consensu conventus nec irritentur per subsequens Capitulum Generale, vel Provinciale, ut cum Rodrig. dixi *dub. anteced.*

ex decreto Leon. X. in Concil. Lateran. imo & si dictæ compositiones, seu conventiones sint repugnantes dictæ Clementinæ Dudum, §. Cæterum de sepult. quia ibi solum reuocantur factæ ante illam, nõ vero faciendæ de nouo, vide Rodrig. *tom. 1. quest. 39. art. 8. & tom. 3. quest. 46. art. 4.* Azor *part. 2. lib. 9. cap. 12. q. 4.* Syl. *verb. Canonica portio quest. 2.* Mirandam, *tom. 2. q. 46. art. 12.* licet hic ibi contendat, in dicta Clementina etiam reuocariconventiones futuras, & non tantum præteritas. At Leo. X. fuit post illam, & potuit ius commune reuocare, vt bene notat Portel *verbo Canonica portio, num. 9. & 10.* quam sequitur Hieron. Roder. *in compen. qq. regul. resol. 18. num. 9.* & Barbosa *de off. & potest. Parochi cap. 25. num. 34. qui num. 35.*

4. Afferit per vnum, aut biduo actus contrarios non censerì regulares renuntiare iure quæsito de non soluendo quartam, nisi talis solutio facta sit per spatium 40. ann. iuxta dispositionem iuris in cap. *Accedentibus*, & cap. *Si cetera de priuileg.*
quia

quia privilegium ad non faciendum non perditur vno actu, aut bino, cap. Cum accessissent, vbi Gloss. de constitut. etiam si per spatium 40. ann.

§ Soluta sit quarta: adhuc enim præscriptio non tenet; quia contra bona, & iura regularium, non nisi centenaria currit præscriptio ad instar Ecclesiæ Romanæ, ex quodam singulari privilegio Eugenij III. de quo *Miranda dicit. quest. 48. art. 13.* & *Portel vbi sup. num. 4.* & *Clarius verb. Privilegium a num. 55. præcipue num. 58.* An autem Parochus possit iuri quartæ renuntiare infra hoc cap. *dub. vlt. in fine.*

D V B I V M V.

De quibus soluenda sit quarta Parochialis.

S V M M A R I V M.

Quarta parochialis soluenda est de omnibus quæ obueniunt ratione funeris, num. 1.

Funeralia quæ dicantur, ibid.

Cerei possunt accipi in die defunctionis, & die sequenti, si solemniori pompa pro defuncto Missa cantatur, num. 2.

sup

Quarta

Quarta debetur de cereis seu candelis quæ cum cadauere deferuntur, item de illis quæ in feretro deferuntur, num. 3. Limita tamen in quatuor casibus alia, num. 4.

Quarta canonica debetur de omnibus donatis, vel legatis causa mortis, vt in num. 5. Item de illis quæ iuri institutionis relinquuntur Monasterijs, vel locis pijs, num. 6. Non verò de illis quæ testator iussit distribui in vsus pios, in vasa, ornamenta, &c. num. 6. Item debetur delegatis factis Ecclesiæ seu Monasterio in qua quis eligit sepulturam, si legatur relinquatur rationi loci, & non personæ, nu. 7. Limita tamen in quatuor casibus, vt in num. 7.

Respondeo, quartam funeralem, seu canonicam portionē debere de omnibus quæ obueniunt ratione funeris, scilicet in die funeris, seu de omnibus oblationibus, & commodis funeris quæ offeruntur in die funeris, prout declarauit Pius V. in constitut. quæ incipit, *Et si Mendicantium*, quam declarationem sequitur Manuel Rodrig. *l. 10. q. 39. art. 2. in fine*, & Fr. Ioan. de la Cruz *de statu Relig. p. 2. c. 9. dub. 5. verb. Tertia conclusio*, & cum alijs

alijs Barbosa *de offic. & potest. Parochi, cap. 35. num. 36.* Funeralia autem dicuntur ea, quæ ratione sepulturæ obueniunt cap. Cū liberum, cap. Nostra de sepult. & Benedictus XI. inter constitutiones Prædicatorum pag. 72. ait per funeralia intelligi in hoc casu ea quæ cum fenere deducuntur siue antequam siue in terra conditum, siue post, & vsque ad trigessimū diem, & quādiu sit memoria de funere, modo occasione funeris protueniant, vt si post diem funeris obsequiæ fiant cum maxima pompa, eo quod die obitus propter pestem, aut aliam causam non potuit solemniter tumulari vide de his Riccium *in praxi for. Eccles. decis. 676. num. 4. decis. 571. num. 4. in 2. edit. & p. 4. resol. 300.* Petrus de Vbaldis *de canon. Parochiali, cap. 4. nu. 16.* Azor p. 2. lib. 6. cap. 14. quæst. 13. verb. Funeralia, Portel *in dubijs regular. verb. Canonica portio, num. 5.* Hieron. Roder. *in comp. qq. regul. resol. 18. num 3.* & cum alijs Barbosa *supra num. 37.*

21 Ex dictis sequitur primo. Quando in defun.

defunitione data fuit Parocho solita facium, cereorum, aut intorstitionum quarta, si deinde sequenti die solemniori pompa, in alia Ecclesia vbi mortuus sepulturæ mandatus fuerat die hesterna, pro eius anima Missa solemniter cantatur cum distributione candelarum, & intorstitionum in maiori quantitate diæ præcedentis, debeat ex his quoque Parocho quarta, prout declaratum à sacr. Congregat. negotijs Episcoporum, & Regularium præposita die 3. Augusti. 1621. refert Barbosa *vbi sup. nu. 38.* quia omnia hæc censentur funeralia, & obventiones occasione fune- ris prouenientes, & ex alio cap. actus funeralés sunt distincti.

3 Sequitur secundo. Deberi quartam parochialē de candelis, seu cereis accensis, quæ circa crucem, & cadauer deferuntur, Vbaldis *sup. cap. 4. num. 10.* & de candelis oblati, Feder. de Senis *dict. cons. 4. num. 8.* & cum his Barbosa *dict. cap. 25. nu. 47.* Item de illis quæ dantur pro Missis dicendis, & de legato Rectori Ecclesiæ

in qua quis eligit sepulturam pro celebrandis Missis v bald. *sup. num. 5.* Rodrig. *dict. quæst. 39. num. 2.* & cum alijs Barbosa *sup. num. 43.* & de off. & potest. Episc. par. 3. *allegat. 86. num. 20.* & seqq. ex Gloss. verb. *Funeralibus, in Clement. Dudum de sepult. §. Verum.* Item de armis, libris, bandelis, culcitris, seu pallio quæ in feretro deferuntur, V bald. *loc. cit. n. 20.* Fallit tamen in armis, & aquis quæ, relinquuntur terræ sanctæ, Molina *tract. 2. disp. 215. nu. 8. per cap. in nostra de sepult.* Item de panis, sericis, seu aureis, vestibus, puta stamine, vel cilicio, Oldrad. *cons. 211. num. 7. ex cap. Cum inter nos, de verb. significat. & cap. In nostra de sepult.* circa quod attendenda est consuetudo, & ponderanda constitutio Pij V. quæ incipit, *Et si Mendicantium,* & videndus Barbosa *sup. num. 44.*

4 Limitanda tamen est principalis resolutio, ita vt quarta non debeatur Paroeco primo, ex his quæ offeruntur in funere alicuius, qui de facto contra voluntatem fratrum in Ecclesijs eorum, v. g. tempore

pore interdicti sepeliuntur, quando scilicet ille Ecclesiæ gaudet hoc priuilegio, quia non debetur quarta in casu prohibito, *cap. Ex parte, cap. Liberum, cap. In nostra de sepult. Syl. ver. Canonica portio, num. 8. §. Septimus*, ubi dicitur, quod tenetur corpus, & omnia quæ habet restituere, vide *Fr. Manuel tom. 1. quæst. 39. artic. 3. Barbosa ubi sup. num. 45.* Secundo nec debetur ex his quæ offeruntur in funere alicuius nouitij mortui in Religione *Syl. loco cit. §. Quartus, Manuel ubi sup. art. 4.* ubi id extendit, etiam si mortuus fuerit in domo parentum, ad quam se contulerat, ut curaretur, de quo *Villalobos par. 2. tract. 31. diff. 7. num. 10. Miranda to. 2. quæst. 48. art. 4. concl. 3. Azor p. 2. lib. 9. cap. 13. quæst. 4. verb. Quod si. Hieron. Roderic. in comp. qq. regul. res. 1. 18. n. 5.* Præstringenda tamē est hæc limitatio primo, ubi quis morbo iam affectus ingressus est Religionem, & ibi nouitius ob illum morbum mortuus est, quia tunc quarta debetur. *Syl. sup. n. 8. §. Quintus* Secundo in eo qui petijt cum

Q habi.

habitu fratrum sepeliri, *Syl. loco cit.* Tertio in nouitio qui non habuit proposito mutandi vitam, *Syl. supra verb. Quintus.* Quarto in ijs confratribus, qui ingrediuntur in loco Religiosa, retentis bonis suis, quia etiam delegatis factis per ipsos debetur canonica portio. *Syl. loco cit. nu. 12.* & *Barbosa ubi sup. cap. 25. num. 46.* Limita tertio, vt non soluatur quarta delegatis factis Ecclesijs vel locis pijs pro fabrica, ornamentis, cercis, luminaribus, anniuersarijs post sextum diem, & alijs ad cultum diuinum perpetuum, *Molina ubi sup. disp. 215. num. 8.* *Barbosa cum alijs sup. num. 47.*

5 Sequitur tertio. Canonicam portionem debere solui de rebus quomodolibet donatis, seu relictis, siue sit donatum vni ex regularibus, siue toti monasterio, *Clementina Dudum, §. Verum,* & ibi *Gloss. de sepult.* etiam si donatum sit vni fratri, & consanguineis, *Syl. verb. Canonica portio num. 15. §. Sexto.* Modo tamen dictæ donationis sint factæ causa mortis, vel legatum factum in infirmitate sit solutum in vita,
Gloss.

Gloss. in verb. *Datis*, in dict. Clem. *Dudum*, & si contrarium teneat Rodrig. dict. q. 39. art. 2. & hoc propter priuilegia & consuetudinem, ubi refert declarationem Pij V. & Molina d. *disput.* 215. num. 4. ubi ait hoc non procedere, si fiat in fraudem per Abbatem in cap. *De his, de sepult.* Non autem debetur de vestibus datis pauperibus, Ioan. de la Cruz de *statu Religioso* p. 2. cap. 9. d. 16. 5 nec de frumento in illis regionibus in quibus datur, Caral. de *quarta fune rali*, cap. 3. verb. *De frumento*. Nec debetur de donatis in vita, & in sanitate Oldrad. *cons.* 225. nu. 23. Petrus de Vbald. de *canon. port.* cap. 4. nu. 2. & Barbosa de *off. & potest. Parochi* cap. 25. num. 48. & 49.

6 Sequitur quarto. Funeralem quartam deberi de omnibus illis, quæ iure institutionis relinquuntur monasterij, siue alijs locis pijs, Molina dict. *disput.* 215. n. 4. Abb. c. 1 n 7. de *sepult.* Syl. verb. *Canonica portio*, n. 10. Barbosa *sup.* n. 50. Non tamẽ debetur de illis, quæ testator iussit distribui in vfos pios, in vasa, luminaria, ornamenta Ecclesiæ

Couarr. *cap. ult. num. 8. de testamentis*, quia ab ipso testatore facta censetur huiusmodi distributio. Hoc autem non procedit quādo aliquis regularis electus est distributor, ut distribuatur aliquam summā pro suo arbitrio, & ipse inter fratres distribuit, quibus nihil erat relictū, *Gloss. verb. Obuentionibus, & verb. Indirectè, in dict. Clement. Dudum. Syluest. ubi sup. num. 15. verb. Secunda*, ubi loquitur, etiam quando fratribus nihil erat relictum, sed mandatur executoribus, ut dent, vel promittant aliquid fratribus.

7 Sequitur quinto. Deberi quartam funeralem de omnibus legatis factis Ecclesie, in qua quis eligit sepulturam, *cap. 1. & 2. de sepult. Oldrad. conf. 225. num. 18. Rodrig. loco cit. art. 2. Molina dict. disp. 215. n. 4.* ubi tenet deberi de omnibus quæ relinquuntur in ultima voluntate, etiam si legata facta sint Prædicatoribus, aut Mendicantibus, *Couarr. ubi sup. num. 8. per dict. Clement. Dudum.* Hæc autem procedunt, si legatum relinquatur ratione loci, non autem

autem ratione personæ, neque in fraudē quartæ canonice, Syluest. *verb. Canonica portio, num 7.* Oldrad. *conf. 225. num. 16.* qui tamen indistincte dicit quartam deberi, vt refert Barbosa *sup. num. 51.* Limita tamen, vt non procedat, primo in legatis factis Monasterio, quod est exemptum per aliquod privilegium, Syluest. *sup. num. 8.* Rodrig. *tom. 3. quest 46. art. 1. & tom. 1. q. 39. art. ult.* Ioan de la Cruz *de statu Relig. par. 2. cap. 9. dub. 5.* Secundo in legatis factis Ecclesiæ, in qua testator sepelitur, Syluest. *sup. num. 8. §. Sextus,* per Gloss. *in cap. 1. de sepul.* quod non procedit, si tale legatum factum est Ecclesiæ, ad hoc vt construat capellam in Ecclesia in qua sepultus est, vel si factum sit in fraudem Ecclesiæ parochialis. ita com Alexand. & Zabaral. Barbosa *dict. cap. 25. num. 52.* Tertio non procedit in legatis factis Ecclesijs, vel locis pijs pro ornamentis, cereis, luminarijs, aniuersario post diem sextum, Oldrad. *conf. 225. num. 20.* Molina *disp. 215. nu. 8.* Quarto non procedit in legatis re-

licitis Ecclesiæ pro fabrica, quia ex tali legato non detrahitur quarta, Couar. *in cap. ultim. num. 5. de testamen.* quod verum est, si Ecclesia tunc egeat reparatione, secus si non egeat, Couar. *sup.* & Barbosa *loc. cit. num. 52.*

D V B I V M VI.

Quid disponat circa Canonicam portionem, siue quartam, Synodus Valentina.

S V M M A R I V M.

D. D. Martinus ab Aiala Archiepiscopus Valent. quid disposuerit in sua Synod. circa quartæ solutionem num. 2. & 4.

D. D. Ioannis à Ribera Archiepiscopus Valent. quid disposuerit circa quartæ solutionem, num. 3. 5. 6. 7. 8. 9. 10. & 11.

D. D. Fr. Isidoro Aliaga Archiepiscopus Valent. quid disposuerit circa quartæ solutionem in sua Synodo, num. 12.

An soluere quartam sit contra ius commune, num. 13. & 14.

Quarta parochialis an debeatur ex elemosynis, num. 15.

Parochus an possit renuntiare quartæ sibi debita,
num. 10.

1 **C**Um huiusque dicta circa quartæ solutionem procedant de iure communi, & cum ius commune sit in hac materia sit valde mutatum vel per consuetudinem, de qua *sup. dub. 4.* vel per leges synodales, videndum est nunc, quid dispositum sit in nostra Diœcesi Valentina.

2 Primo igitur D. D. Martinus ab Aiala in iuribus parochialibus, ordinat. 43. & Dominus meus D. Ioan. á Ribera Archiepiscop. Valent. in synodo Diœcesana de an. 1584. decreto 2. disponunt, quod quarta in funeribus sic exigatur. Ex interstitijs, seu funeralibus cereis maioribus, quæ funus comitantur, accipiantur duo pro quarta, quos maluerint: si minoribus cereis afferantur, aut sine cereis mortuus sepeliatur, accipiant sex solidi pro quarta: aut ex parvis illis cereis tot, quot ex consuetudine loci accipi solent.

Addit

Addit Aiala *ubi sup.* prædictam quartam
 posse accipere quemlibet cur. tū; cum etiã
 à non suo Parocho, ac sedis armariarium,
 sed id peracta sepultura, & Missa atque
 tantum semel, nisi fiat commemoratio, si-
 ne remembrance post sepultum funus:
 tunc enim iterum debent quartare. De
 Abbatis, siue paruulis qui non feretro, sed
 manibus deferuntur ad sepeliendum, ac-
 cipiant duos cereos pro quarta, si defe-
 rantur alioquin duos solidos. Post modũ
 verò D. D. Fray Iúdro Archiep. Valent.
 in synodo de anno 1631. cap. 81. statuit, cũ
 qui curam armarij Ecclesiæ Matricis ge-
 rit, & quemlibet Rectorem in funeribus
 adultorum duo interstitia, si in eis portẽ-
 tur, pro iure quartæ sumere possint, quæ
 si ipsis displicuerint, decem solidos pro
 illis accipiant; octo verò solidos, si nulla
 sint interstitia. In funeribus autem paruu-
 lorum, qui ad sepeliendum ducuntur in
 feretro, octo itidem solidos; si in vltis de-
 ferantur, duos cereos, vel tres solidos ad
 suum arbitrium recipere valeãt, hæc ille.

Quæ

Quæ dispositio est in viridi obseruan-
tia.

3 Secundò, D. D. Ioan. à Ribera ann.
1584. decreto 8. disponit quod quando
quarta funeralis ceræ accipitur, sit prima
in accipiendo Parœcia. vnde funus effor-
túr; secunda illa in quam infertur, quod
etiam nunc obseruatur,

4 Tertio, D. D. Martinus Aiala in iu-
ribus funeralibus ordinat. 44. disponit:
*El modo que a de quartar el Asseo quando
viniere la Cofadria de nuestra Señora del
Asseo. Y en la ordinacion 45. dispone: Que
quando de vna Iglesia, o Monasterio se bu-
uere de rebazer la quarta por la cera a otra
Iglesia, no se parta por medio la bacha, o ci-
rio, sino que se rebagan por la quarta de las
bachas quatro sueldos, y por la de los cirios
de los Albades seis dineros, y quede en fa-
cultad del que ha de rebazer, pagarlos, o que
se los paguen.*

5 Quarto, D. D. Ioan. à Ribera in syno-
do ann. 1590. decreto 21. statuit: quod
quarta canonica seu funeralis, quæ hæcte-
nus

nus, ex Clementina Dudum de sepult. & antiqua consuetudine huius Dicecesis solvi solita est, solvatur iuxta formam sequentem. Statuit ergo primo: delegatis quacumque via factis, sedi, vel Parœciæ Valentini non deberi quartam parœciæ, cuius erat defunctus, nisi talia legata fuerint dimissa pro expensis exequiarum ipsius defuncti; nam tunc debetur illi quarta, ultra duos cereos, qui virtute privilegij Regis Iacobi debentur Cruci Parochiæ defuncti. Quod si fortè defunctus omnes cereos, quamvis multi sint, qui in suis exequijs deseruiunt, legaverit Ecclesiæ, vel monasterio, ubi sepelitur, de omnibus illis, cuiuscumque formæ fuerint, datur quarta pars parochiæ defuncti.

6 Statuit secundò. Si defunctus dimiserit alicui Ecclesiæ, vel monasterio, vexilla, tapeta, serica, vel aurea, calices, cruces, aut alia quæcumque ornamenta, quæ solum in honorem, & cultum Dei, & Ecclesiæ deseruiunt, vel quantitatem aliquam, ad

ea facienda, de istis non debetur quarta parœciæ defuncti: sed si talia fuerint dimissa, vt post obitum illius conuertantur in vsum, vel vtilitatem propriam Sacerdotum, vel fratrum Ecclesiæ, vel monasterij, vbi fuerit sepultus; si talis dimissio sortitur suum effectum, tunc debetur quarta portio.

7 Statuit tertio. Si defunctus dimiserit pecunias, vel Missas aliquas Ecclesiæ, vel monasterio, & etiam dimiserit suæ Parœciæ, in qua sepultus fuerit, aliquid de prædictis legatis, tunc non debetur quarta portio dictæ Ecclesiæ de legatis aliarum Ecclesiarum. Si verò non memiserit Parœciæ suæ, in qua sepultus est, tunc de melioribus legatis alijs Ecclesijs relictis primo debetur sibi vn̄ quia mater defuncti fuit, vbi ecclesiastica Sacramenta sunt illi ministrata. Statuit quarto. Si defunctus elegerit sepulturam, in aliquo monasterio, seu Ecclesia quæ non fuerit sedes Valentina, nec aliqua Parochiarum eiusdem, & dimiserit illi Ecclesiæ seu monasterio

cen-

centum, ratione sepulturæ ibi electæ, & suæ parochiæ dimisserit decem pro canonica portione ei debita, tunc de illis centum debent superaddi parochiæ quindécim, pro complemento viginti quinque, quæ propriæ parochiæ debentur, pro quarta portione dictorum centum. Si autem talis absolutè legauerit dictæ parochiæ decem, non intentione soluendi dictam quartam portionem, tunc integrè percipiat dictos decem, & ultra hoc viginti quinque pro sua quarta portione, & hoc fuit inductum in compensationem damnorum, quæ sedes, & parochiæ prædictæ patiuntur propter priuilegium quod habent audiendi confessiones, & recipiendi parochianos dictarum Ecclesiarum parochialium ad sepulturam.

8 Statuit quinto. Si quis elegerit sepulturam in alieno Diœcesi, etiam si de iure nō sit soluenda canonica portio parochiæ defuncti; tamen quia talis est consuetudo in Valent. Diœcesi, si euenerit casus quarta portio debet solui parochiæ defuncti.

9 Statuit sexto. Si quis dimisserit Rectori, vel Curato Ecclesiæ, vbi sepelitur Missas Rector, vel Curatus propriæ parochiæ debet habere quartam partem ipsarum; sic tamen quod ipsæ Missæ celebrantur per Sacerdotes residentes in dictis Ecclesijs. Sed si legauerit dictas Missas alicui Beneficiato, seu Presbytero Ecclesiæ vbi sepelitur, tunc de illis non debetur quarta pars Rectori, vel Curato propriæ parochiæ; nam dimittens vni Sacerdoti, vt est vna particularis persona, & nõ est caput Ecclesiæ, non sic intelligitur dimittere, quod totus Clerus dictæ Ecclesiæ habeat vtilitatem ipsarum, nisi in dicta Ecclesia sit consuetudo, quod Missæ relictæ vni particulari sint communes omnibus, quia tunc quarta pars debetur propriæ parochiæ.

10 Demum declarat. per has constitutiones in nullo derogari, vel præiudicium inferri Religiosorum priuilegijs, veris, expressis, & confirmatis, ac in viridi obseruantia existentibus hætenus cõcessis à

Sede Apostolica, Mendicantium Ordinibus seu alijs personis, hæc ille.

II Quintò, idem Dominus meus D. Ioann. à Ribera in sua synodo ann. 1599. adidit Nuntiatum nobis est, plena Synodo, inuecta esse in Ecclesiam vnam, aut alteram, paucis ab hinc mēsis noua anniuersaria, quæ tamen nouo ac commentatio nomine, vocantur, *doblas de requiem*, vt hoc prætextu, dolofo illo quidem, & fraudulentò, fraudetur Rector tua illa quarta anniuersariorū debita. Nos igitur vt ius debitum Rectori in tuto colloceamus, volumus, & mandamus, vt ex nouis illis duplis de requiem vocatis, quarta pars seruetur Rectori, vt in cæteris anniuersarijs, cum duplæ huiusmodi, quamuis mutato nomine, sint reuera anniuersaria. In quo quidē decreto, dominus Archiep. duo facit, primo tollit abusum, *de las doblas de requiem*, & confirmat ius quartæ partis, quod habet Rector in anniuersarijs, quæ quotannis perpetuo celebrantur pro defunctis.

12 Sextò. Domino D. Frater Isidoro Aliaga Archiepiscop. Valentin. in suo Synodo de ann. 1631. cap. 43. statuit, & disponit modum extrahendi quartam ex anniuersarijs perpetuis & amortizatis, his verbis : *Volumus & ordinamus, vt ex tota & vniuersali cuiuslibet anniuersarij, vel anniuersariorum accumulatorum pecuniarum summa, primo capsouium desumatur; deinde tres solidi pro singulis Missis extrahantur, quibus detractes, quãritatis residuæ quarta pars detur Rectori pro sua quarta; relique verò tres partes inter ipsum Rectorem, & Beneficiatos celebrationi interessentem, æquis portionibus diuidatur: quod etiam seruari volumus in anniuersarijs, quæ necessario sunt amortizanda, licet aliqua ex causa amortizatio differatur, quamcumque aliam consuetudinem derogantes.*

13 Sed dices, esse contra ius soluere hanc quartam ex anniuersarijs, vt tenet Syluest. verb. *Canonica portio, numer. 3. quest. 3.* & alij apud Francisci Leo. in suo thesauro

thesauro part. 2. cap. 14. num. 6. & 7. ex cap.
*Cum creatura, de celebrat. Missarū, & cap.
 De his vlt. de testament. Respondeo tamen
 non obstare huic decreto Valentino, cap.
 Cum creatura; quia ibi solum reprehendit
 Pontifex negligentiam in celebrando
 Aniversaria, & Sanctorum festa. & præci-
 pit, vt deinceps ea celebrentur. Nec ob-
 stat dict. cap. fin. de testam. Nam hoc caput
 correctum est, & mutatum per Clemen-
 tinam Dudum de sepult. §. Verum, quæ,
 vt ibi dicit Gloss. de iure, facit ius nouum,
 & corrigit vetus; & disponit, vt ex omni-
 bus ratione fueris obuenientibus, solua-
 tur quarta, etiam si antea, de iure, vel con-
 suetudine non solueretur: quæ quidem
 dictio, *omnibus*, cum sit generalis omnia
 comprehendit, & nihil excludit. Et esto
 quæ dispositio dict. cap. fin. de testament.
 maneat integra, nihilominus dici potest,
 quod detractio quartæ partis ex Aniver-
 sarijs non est contra dictam dispositionem;
 nam ibi solum disponitur ne deducatur
 quarta pars ex proprietate & sorte prin-
 cipali,*

cipali, quæ legatur pro anniuersario, vt patet illis verbis: De ijs quæ in ornamen-
tis, vel pro eis, seu fabrica, luminaribus,
anniuersario, septimo, vigesimo, trigesimo die; siue alijs ad perpetuum cultum diuinum legantur Ecclesijs, vel reliquis pijs locis, canonica portio (dummodo in fraudem non fiat, vt ea Episcopus, seu parochialis Ecclesia debeat defraudari) deduci non debeat. Vbi Pontifex expresse prohibet, ne ex legato pro anniuersario deducatur quarta, & hoc vt defraudetur suffragio anima defuncti legantis, & maneat integra fors, seu quãtitas legata pro anniuersario: quod non militat in quarta, quæ in nostro Archiepiscopatu detrahitur ex anniuersarijs; nam hæc non deducitur ex proprietate, & sorte principali legati pro anniuersario, sed ex fructibus, seu pensione legati; qui quidem fructus, seu pensio dantur pro distributionibus Clericis celebrantibus anniuersaria; & in distributione illorũ reseruatur quarta pars Rectori, & hoc ne ex admisione

beneficiarios in totum Parochi damnum sentirent, eo quod de iure ad ipsos tota distributio spectaret, vt infra, & *cap. seq.* ex quo fit non defraudari animam defuncti, eo quod anniuersarium singulis annis celebratur, manente integra quantitas legati pro eo: declaratur etiam, relinquat v. g. Petrus Ecclesie S. Stephani 100. aureos pro anniuersario singulis annis celebrando, quæ 100. singulis annis reddunt 100. solidos pro pensione; hoc anniuersarium celebratur à toto Clero; deducitur tamen ex illis centum solidis quarta pars modo dicto *sup. n. 12.* & datur Rectori: & hoc pro obligatione ministrandi Sacramenta suis parochianis, pulsandi campanas pro anniuersario, & pro luce in illius celebratione. Tum etiam & præcipuè, quia antiquitus, vt constabit *cap. seq.* in vna parochiali solus residebat Rector, seu Curatus, ac proinde omnia emolumenta, & obuentiones in totum in eius utilitatem cedebant. Tempore autem procedente creata sunt beneficia simplicia in
 paro.

parochialibus, & admissi beneficiati á Re-
 ctoribus ad distributiones, & emolumēta
 Ecclesiæ, in quorum admissione parochi
 auctoritate Ordinarij reseruarūt sibi quar-
 tam anniuersariorū, ne ex admissione be-
 neficiorum detrimentū in emolumentis
 sentirent: nā vt constat ex *cap. 3. de vita &
 honestat. Cler.* Parochus solū tenetur vnum
 Clericum admittere, vt illum adiuuet ad
 cantandum, & ad celebrandum diuina
 & Trident. sess. 21. cap. 4. disponit, si po-
 pulus est numerosus, vt adhibeat tot Sa-
 cerdotes, quot sunt necessarij pro Sacra-
 mentorū administratione, vt infra *cap. seq.*
 Etenim cederet in maximū Parochorum
 præiuditiū, si tot beneficiarios admitteret,
 sine reservatione quartæ: ac proinde me-
 rito, iure nostro Valentino cautum est, vt
 in diuisione distributionum pro anniuersa-
 rio, quæ fit inter Clericos interessentes
 reseruetur quarta pars pro Parocho, modo
 vt *sup. n. 12.* vt aliquo modo reficiatur dā-
 nū, quod ex admissione tot beneficiario-
 rū ad sua percacia, & emolumēta patitur.

Qui quidem funus, seu ratio, & si expresse non habeatur in nostra synodo; præsumendum tamen est, talem fuisse mentem eorum, qui á principio hanc quartam constituerunt: est enim tam antiqua, vt eius memoria non extet, nec in synodo reperitur locus, vbi constituatur de nouo; nam in dicto decreto synodi de ann. 1599. supponitur huius quartæ solutio tanquã res certa, ac indubitata, antiquissima, ac de iure debita.

14. Quod si iterum obijcias, iura supracitata & diximus hoc *cap. dub. 5.* solum disponere, vt quarta soluat ex legatis, & funerarijs factis Ecclesiæ, vbi quis relicta propria sepelitur, vt patet toto tit. de sepult. & Clementina Dudum eod. tit. Respondeo, & si iura ita expresse disponant; non tamen prohibent ne ex relictis Ecclesiæ in qua sepelitur detrahatur quarta, seu aliqua portio pro Parocho; quare talis solutio non est contra, sed præter ius, consequenter rationabiliter potuit assignari talis quarta solutio, aut cõsuetudine intro-

introduci, cui maximé fauet, cap. Certificari de sepult. & cōmunis consensus Doctorum ad quem introducendam, cum non sit contra ius, sufficiunt decem anni, vt dictum est hoc *cap. dub. 4.* Quid quod, hæc quarta anniuersariorum non detrahitur ex sorte, seu massa legati, sed ex eius fructibus pensione, seu distributionibus; ideo manet legatum integrum, similiter, & iuris communis dispositio. Etenim si canonica portio non detraheretur in hac Dicecesi ex funerarijs factis in propria Ecclesia modo, vt in *num. 12.* aut ex anniuersarijs, seu ex distributionibus eorum, vt dictum est *num. cit.* omnino Parochi defraudarentur canonica portione: nam de legatis alteri Ecclesiæ factis, non soluitur quarta, quia hæc abiit in disuetudinē: nec soluitur de legatis factis in monasterijs, quia sunt per sua privilegia exempta, vt dictum est hoc *cap. dub. 3.* ergo ritè soluitur de funerarijs in propria, & anniuersarijs ibi celebratis, iuste q; assignata est & determinata per cōstitutiones synodales.

15 Nota tamē pro complemento huius dictis D.D. Fr. Isidorum Aliaga Archiep. Valent. in synod. an. 1631. c. 80. statuisse, ut deinceps Parochi absq; ipsius licentia in scriptis, vllum prætextu licentiarum admittant ad petendā eleemosynā : & ut ex collectis eleemosynis, quarta pars parochiali Ecclesiæ illius loci, vbi fuerint collectæ tribuatur : exceptis tamē factis pro Hospitali gñli Valentix & pro christianis redimēdis, & pro domibus Dñæ n̄æ Virginis Mariæ del Poig, & pro pueris, quos vocāt, *S. Vincentij*, & cæteris eleemosynis, quæ virtute alicuius indulti Apostolici, à dictæ quartæ solutione fuerint immunes, & Religiosi, aut Religiosæ Mendicantes.

16 Sed quæres an possit Parochus renūtiare quartæ sibi debitæ de iure cōmuni, vel synodali, seu cōsuetudine legitimæ approbatæ. Respondeo negativè; quia ut docet Archid. *cap. Pactū de pactis, lib. 6. pactū*, in quo damnificatur Ecclesia, non valet; at per tale pactū damnificantur Ecclesiæ, & parochorum successores; ergo tale pactum

pañtum, & renuntiatio nõ valet. Et ita in terminis tenent Angel. *verb. Canon. portio n. 6. Syl. eod. verb. n. 3.* concessio enim canonicæ portiois non solũ cedit in vtilitatẽ solius Parochi, vt talis persona est, sed potius est beneficiũ, & fauor Ecclesiarũ parochialium, & eorũ Parochorũ, ita vt sit fauor nõ personæ, sed status: & sicut Clericus nõ potest renuntiare priuilegio fori, quia non personæ tantum, sed potius statui est concessum; sic nec Parochus poterit renuntiare beneficio canonicæ portiois; quia nõ personæ, vt talis est, sed Ecclesiæ & statui Parochorũ, est concessum.

C A P V T XIV.

De ultimo iure Parochi.

D V B I V M V N I C V M.

In quo ius hoc consistat.

S V M M A R I V M.

DE essentia parochialis est quod tantum habeat vnum Rectorem seu Parochum, num. 1.

Omnia iura quæ pertinent ad Ecclesiam Parochialem pertinent etiam ad Parochum, num. 2.

Parochus tenetur habere alium clericum, ut illa adiuuet, num. 3. Et Episcopus si populus est numerosus potest illam ad id compellere, ibid.

Ecclesia fundari non debet nisi habeat dotem competentem pro duobus clericis, num. 3.

Episcopus quando populus est numerosus potest iuxta Trident. potest cegere Rectorem, ut sibi assistat coadiutores ad Sacramenta ministranda, numer. 4.

Episcopus quando possit novas Parochias erigere, seu desin. mbrare, num. 5.

Rector an possit sibi asciscere Vicarium temporalem, num. 4.

Vltimum ius, seu qualitas ac conditio constituens Ecclesiam Parochialem est, quod solum habeat vnum pastorem Parochum, Presbyterum, seu Rectorem, quæ qualitas, ut dictum est *cap. 1.* non solum necessaria, sed omnino essentialis est, ita quod si duo præficiantur, iam nõ sit Ecclesia parochialis, ut latè probat *Gonzales super 8. regul. Cancell. gloss. 6. nu. 42. vsq; ad num. 47. Gomesio in regula de idio-*

idiomate, q. 11. Felino in cap. In ratione, n. 10 corollario prope finem, verb. Vt scias, de rescript. & Barbosa de off. & potest. Parochi, cap. 1. num. 43. & deducitur aperte ex cap. Sicut unaqueq; 21. quest. 1. ibi: Sed unum tantum habeat Rectorem, qui illam castè, & sincerè regat. Quia sicut vna mulier non potest duos, vel plures sponfos habere cap. 1. de sponsa duorum: nec vnum corpus duo capita, quia esset monstruū, cap. Quia plerisque de off. Ordinarij; sic nec Ecclesia duos, aut plures Parochos, cap. Cum ignores de præb. ita etiam Filescus de origine Paræciarum, cap. 4. circa finem verb. Verum enim vero, vbi id probat ex varijs Conciliorum authoritatibus. Ex quo fit, quod quando Ecclesia collegiata habet curam animarum, talis cura non possit spectare ad singulos canonicos illius, sed ad totum collegium, seu capitulum, vnā personam Rectoris representans. Obijdq; Concil. Trident. sess. 24. cap. 17. mandat Episcopis vt diuidant non diuissas Parochias, peculiaremque Parochum assignent, qui oues

cog.

cognoscere valeat, & á quo solo Sacramēta suscipiant.

2 Cum ergo ad constitutionem parochialis Ecclesiæ de essentia sit, vt vnum tantum habeat Rectorem, consequenter fit, vt omnia iura, quæ pertinent ad Parochiam, pertineant etiam ad Parochum; illumq; in Parochi, & Rectoris esse constituent. Vnde ad Parochum pertinet primo Sacramentorū administratio regulariter loquendo, modo supra in singulis explicato. Secundo, vt populus sibi subiectus in sua Ecclesia Baptismū suscipiat. Tertio, vt quisq; semel in anno sua peccata confiteatur. Quarto, vt Santissimū Christi Dñi corpus quotannis ab eo accipiat. Quinto, vt debito tempore Extremam vnctionem suscipiat. Sexto, vt Matrimonio, & nuptijs suorum assistat. Septimo, vt suos parochianos in sua Ecclesia sepeliat. Octauo, vt sui in sua Parochia diebus festis Missam audiant. Nono, vt decimarū fructus á suis ipse percipiat. Decimo, similiter vt fructus primitiarum ipse á suis expostulet. Vndecimo,

cimo, itidē & oblationes, quæ fiunt intra ambitū suæ Parochiæ ipse percipiat. Duodecimo, vt ipsi canonica portio, seu quarta de funerarijs, seu legatis ratione sepulturæ soluantur, modo in horum omnium singulis suo loco explicato.

3 Aduertendum tamen primo *in cap. Vt quisque 3. de vita & honestate Cler.* dispositum, & statutum esse, vt quisque Presbyter, qui plebem regit, Clericum habeat, qui secum cantet, & Epistolam, & Lectionem legat, & qui possit scholas tenere, & admonere suos parochianos, vt filios suos ad fidem discendam mittant ad Ecclesiam, quos ipse cum omni castitate erudiat. Ex quo colligit Gloss. quod duo ad minus debeat esse in Ecclesia; & quod solus Presbyter non debet diuina celebrare, & quod Ecclesia nō debet dedicare, nisi duos ad minus sufficiat pro duobus clericis *1. q. 2. cap. Placuit, & de consecrat. d. 1. cap. Nemo, & in cap. Cum sicut, de consecrat. Eccles. vel Altar. in glossa Nec etiam, quam vide, & Abb. in dict. cap. Vt quisque,*
qui

qui in *cap. Dudum 16. de presumpt. num. 2.* tenet, quod Rector Ecclesiæ, non solum debet habere Clericum iuxta dispositionem, *dict. cap. Ut quisque*, sed etiam potest compelli, ut illum suscipiat in titulum Ecclesiæ suæ, vel sic censeatur uti beneficiarius, frater, & socius quod, & bene limitat *Gloss. in d. cap. Dudum, verb. Sufficiant.* Si facultates Ecclesiæ pro omnibus sufficiunt, quod probare tenetur ille, qui dicit, non sufficere, ostendendo redditus Ecclesiæ, vide *Riccium decis. 350. n. 2. Fulcum lib. 2. de visit. Eccles. cap. 2. n. 23. Zerolam in praxi p. 2. verb. Parochus, verb. ad septimū, Cenedo collectanea 63.* ubi citat multos circa quod etiam vide declarationem Cardinalium, *in d. cap. Trid.* tenoris sequentis. Episcopus, ob multitudinem populi, potest compellere Rectorem ad sibi adiungendos alios Sacerdotes pro Missis, atque alijs Officijs divinis celebrandis, aut Sacramentis administrandis, cum moderamine tamen multitudinis Missarum, ne omittas *Filescum de orig. Parœciarum cap. 4. sub finem*

finem, §. Verū enim vero, vbi ait, si Ecclesia parochialis satis amplios haberet redditus, cogebatur Presbyter Parœcus aliquot saltem Clericos sibi asciscere, qui illum in Officijs adiuuarent: sic enim statutum est in Concil. Emeritensi, cap. 18. statuit hæc sancta Synodus vt omnes parochiani Presbyteri, iuxta vt in rebus sibi adeo creditis sentiunt habere virtutem, de Ecclesiæ suæ familia, Clericos sibi faciant, quos per bonā voluntatem ita nutriant, vt Officiū sanctum digne peragant, & ad seruitium suum aptos eos habeant: ij etiam victum, & vestitum dispensatione Presbyteri merebuntur, & domino, & Presbytero suo, atq; vtilitati Ecclesiæ fideles esse debent. Ita Concil. vbi Filefacus, & bene, aduertit Domini vocem Parœco attributam, nō tam pro imperij erga Clericos auctoritate, quam dignitatis, & venerationis gratia explicandum, esse censerem. Idem probat ex Concil. Nannensi in cap. Vt quisque cit. & alijs Concilijs, quæ ibi vide.

4 Aduertendum secundo, nouissimè

per Trid. sess. 21. cap. 4. Statutum esse posse
 Episcopos tanquam Sedis Apostolicæ de-
 legatos, quando populus est numerosus,
 vt vnus Rector non possit sufficere Sacra-
 mentis ministrandis, & diuino cultui per-
 agēdo, cogere Rectores, vel alios ad quos
 pertinet, vt sibi tot Sacerdotes adiungāt,
 ad hoc munus, quot sufficiant ad Sacra-
 menta exhibenda, & cultum diuinū cele-
 brandum. Vbi Conciliū loquitur, quando
 populus est numerosus, & vnitus & conti-
 nuus, siue cōtiguus: nā de populo dissi-
 so, seu diuiso in partes inter se valde distan-
 tes loquitur, §. seq. quod desumpsit ex
 cap. *Ex temporis* 16. q. 1. & cap. *fin. de Eccles.*
edif. & nota Concil. illis verbis: *Quod Re-*
ctores adiungant sibi ministros necessarios.
 Innuere posse Rectores propria auctori-
 tate assumere sibi Vicarios temporales,
 dummodo sint ab Ordinario approbati.
 Pro quo facit declaratio Cardinalium,
 quæ super eodem cap. adducitur, his ver-
 bis: *Parochus potest sibi alium Presbyterum,*
ad Curam animarum adiutorem acci-
 pere

pere modo sit ab Ordinario approbatus, vide Syl. verb. Excomm. excomm. 14. quest. 12. & infra cap. 15. dub. 8.

5 Addit Tridentinum vbi supra: *In ijs verò parochijs in quibus ob locorum distantiam siue difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina Officia audienda accedere non possunt, nouas Parochias, etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam constitutionis Alex. III. quæ incipit, cap. Ad audientiam in lib. 3. decretal. tit. 48. de Ecclesijs edific. ipsos tanquam Sedis Apostolicæ delegatos, constituere posse, assignata congruenti portione Presbyteris, qui nouis parochijs præficiuntur, eiusdem Episcopi arbitrio, ex fructibus ad Ecclesiam Matricem quomodocumque pertinentibus; & si necesse sit, compellere populum possit, ea subministrare, quæ sufficiant ad vitam dictorum Sacerdotum sustentandam. Vbi nota, vt nouæ Ecclesiæ erectio valeat, deberi seruari dispositionem dicti cap. Ad audientiam: nam Tridentinum dicit, iuxta*

iuxta formam capituli Ad audientiam. Secundo antequam noua parochia erigatur oportet primum, vt remedio declarato huius capituli Tridentini; ita vt si possit succurri necessitati parochianorum, per constitutionem Capellani, vel Vicarij temporalis, nō erigatur vicaria perpetua, iuxta declarationem Cardinalium sequentem. Ad succurrendum autem parochianis foris habitantibus, vt supra dictum est, erigatur vna capellania extra Ciuitatem, quæ non sit Ecclesia per se, sed in potestate Matricis Ecclesiæ, in qua ponatur Sacerdos amouibilis approbatus ab Ordinario, qui administret Sacramenta illis, qui sunt extra Ciuitatem, ad quos non est accessus ex vrbe de nocte, quia portæ Ciuitatis clauduntur. Quæ declaratio circumfertur in eod. cap. Trident. de hac materia vide Abb. in dict. cap. Ad audientiam, & Doctores quos citat Barbosa in remissionibus ad Trident. sess. 21. cap. 4.

& infra cap. 15.

dub. 2.

CAP.

CAPVT VLTIMVM.

*De Vicarijs perpetuis, &
temporalibus.*

DVBIVM PRIMVM.

Quid & quotuplex sit Vicaria.

SVMMARIVM.

VICARIVS *ijs dicitur qui alterius vices gerit, & in loco illius sufficitur, num. 1.*

Summus Pontifex dicitur Vicarius Christi, num. 1. habet Romæ suum Vicarium, ibid.

Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi late dicuntur Vicarij Papæ, num. 2. ij habent suos Vicarios generales, & foraneos.

Doctores qui agunt de Vicarijs generalibus, & foraneis Episcoporum, num. 3.

Vicarij Parochorum alij sunt perpetui, alij vero temporales, num. 3.

1 **V**ICARIUS generaliter, & communiter loquendo ijs dicitur, qui alterius vices gerit, vel qui in eius loco est subrogatus, *l. Vicarius, ff. de legationib. vnde in Codice habemus, titul. de off. Vicarij, vbi agitur de Vicarijs magistrarum, & militum: similiter in iure Canonico. Latissimè ergo omnis qui alterius vices gerit, & in locum illius sufficitur Vicarius nuncupatur. Ita Azor 2. tom. lib. 3. quest. 1. Gonzales in 8. regulam cancell. gloss. 5. §. 3. num. 2.*

2 Iure autem canonico multipliciter dicitur: nam incipiendo à capite, Summ⁹ Pontifex dicitur Vicarius Christi Domini, prout etiam fuit D. Petrus, *cap. Quanto; cap. Inter corporalia de translat. Episcopi, cap. Vbi periculum, §. Cæterum de elect. in 6.* Deinde Romanus Pontifex quamuis sit sūmus Ecclesiæ Pastor, & Christi Domini Vicarius, tanquam vrbis tamen Episcopus habet suum Romæ Vicarium, de quo loquitur textus *in cap. Sua nobis, de officio Vicarij, & lato saltem modo omnes Patriarchæ,*

hæ, Archiepiscopi, & Episcopi dicuntur vicarij Papæ. Selua *de benef. 2. part. quæst. 1. num. 2.* Gonzales *sup. num. 6.*

3 Item dantur Vicarij Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Prælatorū, de quibus loquuntur *cap. 1. 2. & 3. de off. Vicarij in 6. cap. 2. de consuet. eodem lib.* qui etiam Officiales appellantur, *cap. fin. de off. Vic. in 6. vbi Officialis, aut Vicarius generalis Episcopi, de quibus latè Rebuf. in praxi tit. de forma vicariatus, nu. 242.* Azor *2. tom. lib. 3. cap. 43. 44. 45. & 46.* Garcia *de benef. per varia capita,* Barbosa *de off. & potest. Episcopi & lib. de iure vniuerso, & in tract. de Canonicis & dignitatibus cap. 42. vbi agit de vicario capituli.*

Dantur etiam alij vicarij inferiores pedanei, seu foranei nominati de quibus in Clementina 2. & ibi Gloss. *verb. Foraneo, de rescript.* Mohedanus *decis. 5. de appellat. & DD. citati.*

Denique in beneficijs parochialibus, seu curatis constituntur Vicarij ad cu-

ram animarum legendam, ex quibus alij dicuntur, & sunt vicarij perpetui: alij verò vicarij temporales, seu amovibiles. Vicarius perpetuus est ille qui ab Episcopo ad ipsius vicarij vitã est constitutus: temporalis verò vicarius, seu amovibilis ille dicitur, qui ad tempus, & ad nutum constituentis cõstituitur & amouetur. In hoc autem opusculum solum agemus de Vicario perpetuo, & temporali curã animarum habente. Et primo de Vicario perpetuo.

D V B I V M II.

A quo, in qua Ecclesia, & quibus de causis possit Vicarius perpetuus constitui.

S V M M A R I V M.

Vicarius perpetuus quis, num. 2.

Vicarius perpetuus à quo, quando, & quomodo instituendus, num. 2.

Vicarius perpetuus habet Curam animarum suã Vicariã, & non Parochus cui vicaria perpetua est anexa, num. 3.

Rector

Rector non potest Sacramenta ministrare in Vicaria perpetua sibi anexa, ibidem.

1 **D**E Vicario perpetuo agitur *capite Extirpanda*, §. *Qui vero, de præb. cap. 1. de Capell. Monach. Clement. unica de offic. Vicarij, & Textus in cap. 1. 2. 3. & 4. & cap. fin. de off. Vicarij, & latè Rebus. in præxi iii. de Vicaria perpetua, per totum.*

2 Perpetuus autem Vicarius is dicitur qui Episcopi auctoritate, & canonica electione electus parochiali Ecclesiæ constituitur, & quæ certa ex annuis prouentibus Ecclesiæ portio assignatur, tanquã laboris merces, iuxta ea quæ habentur *in d. cap. Extirpanda, & in cap. Ad hæc de off. Vicarij, & Gloss. in cap. Ex parte, eodem tit. in verb. Perpetuos Vicarios, Abb. in cap. Postulas de rescript.* Hunc ergo vicarium non potest sine Episcopi auctoritate, & munere remouere, nec assignatam ei portionẽ ei minuere Rector, qui in beneficio, & Ecclesia parochiali præcedit, *ex d. cap. Ad hæc de off. Vic & c. 1. de capell. Monach. in 6.*

3 Dico igitur, Episcopi auctoritate esse constituendum Vicarium perpetuum, & in Ecclesia parochiali, quoribus beneficiū aliquod parochiale curā animarū habens alicui alteri Ecclesiæ, vel Collegio Canonorum, vel Seminario Clericorum. vel alteri loco pietatis causa extructo, & fundato, vel dignitati, vel præbendæ fuerit annexum, *cap. Extirpandæ, §. Qui verò, de præben.* Item quando in parochia capella constituitur, eo quod populus parochiæ subiectus sit magnus, & parochiā conuenire non potest; tunc enim solet auctoritate Episcopi capella ædificari, & in ea cōstitui Vicarius perpetuus, iuxta ea quæ habentur *in cap. Ad audientiam de Eccles. edific.* & disponit Trident. sess. 21. cap. 4. in hoc ergo casu ex beneficio principali detrahitur iusta, & idonea portio ad commodum Vicarij perpetui sustentationē, *ex dict. cap. Extirpandæ, §. Qui verò, cap. Ad hæc de off. Vicarij.* Et merito quidem, quia ijs, qui habet vicariam perpetuam sibi annexam, sit immunis à cura animarum, & ab

ab obligatione, & præcepto inferuendi, & residendi in vicaria perpetua ei annexa, vel de nouo in sua parochia crecta, & tale onus, ac cura in Vicarium perpetuum transfertur, qui ideo instituitur, vt curam animarum habeat, ac eam Ecclesiam administret, vt insinuatur in *cap. 1. de præb. in 6. & cap. 1. de Capell. Monach. eo. lib. & cap. Extirpandæ, §. Qui vero de præben.* Vnde cura animarum vicariæ perpetuæ non apud Rectorem Ecclesiæ principalis, sed apud Vicarium perpetuum residet; ideoque Rector Sacramenta non debet, neque conferre potest in vicaria perpetua sibi annexa. Ita Azor 2. tom. lib. 3. cap. 6. q. 2. §. *Queret aliquis, in fine, ex Abb. in dict. cap. Extirpandæ, §. Qui vero, n. 6. de præb.*
& cum alijs Barbosa *de off. & potest.*

Parochi cap. 1. à numero. 53.

D V B I V M III.

An Vicarius perpetuus habeat beneficium Ecclesiasticum, seu an Vicaria perpetua sit beneficium Ecclesiasticum.

S Y M M A R I V M.

Vicaria perpetua est verum beneficium curatum, num. 1.

Vicarius perpetuus remanet mortuo Rectore, ibid.

Vicarius perpetuus an dici possit Rector, n. 2.

Rector principalis an possit exercere suam iurisdictionem in Vicaria perpetua sibi adnexa, n. 2.

I **C**onclusio est affirmans, & probatur ex cap. Perpetuus de fide instrumentorum, cap. Postulasti de rescript. cap. Ad haec de off. Vicarij, & Clement. unica eo. tit. & ita tenent Abb. in dict. cap. Postulasti, Azor 2. tom. lib. 3. cap. 6. quest. 5. Gonzales sup. 8. regul. Cancell. gloss. 5. §. 3. num. 19. Gomez in regul. de idiomate, quest. 11. num. 2. & alij quos Gonzales & dixi sup. cap. 1. verbo *Ex dictis*, & tenent cū alijs Barbosa de offic.

offic. & potest. Parochi, cap. 1. nu. 56. Et confirmatur, quia Vicarij perpetui habent verum titulum *cap. Ad hęc. cit. & ibi Abb. & Gloss. in dict. Clement. de off. Vic. ex quo fit, vt iura omnia loquentia de beneficijs curatis circa vocationem per ascensionem, & per non promotionem, & de eorum ætate, locum habeant in huiusmodi Vicarijs perpetuis, ita Azor *sup. quest. 2. Gonzales sup. num. 20. & 21. ex dict. Clement. 2. de off. Vicarij.* Probatum etiam, quia Vicarius perpetuus nõ potest remoueri, etiam si principalis Rector moriatur, vt habetur *in dict. cap. Ad hęc, de off. Vic. Gonzales ubi sup. cum alijs num. 22.* Item quia sicut vicarius Episcopi non potest conferre beneficium sine speciali facultate, *cap. fin de off. Vicarij in 6.* ita nec potest conferre vicariam perpetuam, nec illum erigere, *Gonzales sup. num. 25.**

2 Sed quæres, an Vicarius perpetuus sit Rector. Respondeo propriè, & in rigore non esse Rectorem, sed Vicarium perpetuum Rectoris principalis, ita Gonzales

les *sup. nu. 23.* ex Vitalino in *dict. Clement. de off. Vicarij*, Barbosa cum alijs *sup. num. 55.* & supponit Azor *lib. 3. cap. 6. quæst. 2.* colligitur ex Trident. *sess. 21. cap. 4.* & ex *cap. Ad audientiam de Eccles. edific.* vbi illum non Rectorem, sed Presbyterum nominat, & confirmat praxis nostræ Diœcesis, & etiam Dertusen, vbi talis non vocatur Rector, sed Vicarius perpetuus, colligitur etiam aperte ex *cap. Ex parte; de offi. Vicarij*, & *cap. Extirpanda, §. Qui vero, de præb.* & confirmat Pius Quintus in *sua constit. quæ incipit, ad exequendū, tom. 2. Bullarij pag. mihi 243.* vbi semper hunc vocat Vicarium perpetuum, & non Rectorem. Etenim quamuis cura animarum actualis auferatur Rectori principali, & transferatur in Vicarium perpetuum, vt sit in praxi, & docet Nauar. *consil. 21. num. 7. de Clericis non resident.* In habitu tamen residet cura penes Rectorem, idem Nauar. *supra num. 8.* Azor *sup. quæst. 2. §. Quærat aliquis*, Gonzales loco citat. *num. 23. & 24.* Barbosa *supra numer. 53.* late Abb. in *cap.*

Extirpandæ, §. Qui vero, num. 15. viden-
dus, vide etiam illius additionatorem in
cap. Quoniam, ne Prælati vices el 2, lit. B.
vbi citat Glossam in cap. Super eo de præb.
in 6 in verbo Annexæ, vbi dicit: Rectorem
posse exercere iurisdictionem spiritua-
lem in Vicarium perpetuum, eum excom-
municando, quod limitat & bene Gloss.
marginalis ibidem, habere, scilicet iuris-
isdictionem in habitu, vt cum Nau. & Bar-
bosa dictum est; non vero in actu, quod
est iure conformius, & tenendum, nisi
aliud legitima consuetudo introduxerit.
Vide sup. cap. 2. num. 10.

D V B I V M III.

An Vicarius perpetuus habeat ius percipiendi
decimas.

S V M M A R I V M.

V*icarius perpetuus multum ius habet ad deci-*
mas seu primitias si in erectione vicaria ei est
assigna

assignata certa portio, nu. 1. si non est assignata solum habet ius ad decimas pro sua sustentatione, num. 2. quid si nullus adesset R. Etor, ibid.

Vicarius perpetuus sic debet honorari in loco, & alijs, sicut ijs cuius vices gerit, num. 3.

Regula de idiomate habet locum in Vicario perpetuo, num. 4. item regula de annali, num. 5.

Iura omnia (præter decimas) parochialia competunt Vicario perpetuo, num. 6.

Vicarius perpetuus tenetur subiectionem præstare Matrìci, num. 6.

Vicarius perpetuus non potest alium substituere, num. 7. an temporalem, ibid.

I Deo primo, si in erectione vicariæ perpetuæ intercessit transactio, & compositio inter vicarium perpetuum, & Rectorem Ecclesiæ Matrìcis, seu Baptismalis, ut omnes decimæ & primitiæ cedant Rectorem Matrìcis, & ex alia parte prouisum sit commodè sustentationi vicarij perpetui, tunc vicarius perpetuus nullum ius habet ad decimas, seu primitias, sed solum ad illam partem suæ sustentationi assignatâ, quod tanquam certum supponunt DD. & latè docet Suarez *lib.*

3. *de Relig. cap. 24. num. 4.* & ego ipse dixi cum illo in Decalogo *lib. 3. cap. 3. dub. 8. n. 7.* vide ibi. Dubium procedit quando de tali translatione non constat.

2 Dico secundo, Vicarius perpetuus de iure communi solum habet fundatam intentionē in iure percipiendi decimas, & iure parochialia pro sua sustentatione congrua assignata in vicariæ perpetuæ cōstitutione, & erectione, vt tenet Rota *decis. 5. de off. Vicarij in antiquis*, & alij quos Gonzales *super 8. regulam Cancell. gloss. 5. §. 3. num. 26.* cum alijs. In reliquis autem decimis habet Rector fundatam suam intentionem, seu ijs cui est beneficium vnitum Cardinalis in Clementina *fin. ad finem de decimis*, & alij quos Gonzales *sup. 27.* Quod si nullus adesset Rector, nec appareret de vnione, tunc Vicarius perpetuus fundatam habet de iure communi intentionem quoad decimas, seu primitias omnes tales vicariæ. Ita Rebus. & quos Gonzales *sup. num. 28.*

3 Ex his collige primo cum Gonzales *sup.*

sup. num. 28. & seqq. Quod vicarius perpetuus sic debet honorari in loco, & alijs, sicut ijs cuius vices gerit, *cap. Præcipimus distinct. 93. & per textum in dict. Clement. unica.*

4 Secundo, quod regula de idiomate habet locum in Vicario perpetuo, vt latè Gomez *in regula de idiomate, questione 11.*

5 Tertio, quod regula de annali habet etiam locum in vicario perpetuo, vt latè Mandosius *in regul. 33. de annali, quest. 13. per totam*, quod procedit, & locum habet siue vocetur vicarius, siue curatus, siue Rector, siue alio quo vis nomine, vt advertit Gonzales *sup. num. 32. cum Rebufo de congrua, num. 112.*

6 Colligitur 2. vt omnia quæ dicta sunt de iuribus parochialibus possint accommodari proportionabiliter vicario perpetuo, exceptis decimis modo proximè explicato, in hoc dubio. Ratio est, quia vicarius perpetuus habet titulum, & beneficium curatum, ac parochiale, vt proba-

tum est dub. 3. excepto etiam iure subiectionis Rectori principali debito: etenim Vicarius perpetuus tenetur aliquid præstare Rectori principali, seu Matrìci in signum subiectionis, vt disponit expresse *cap. Ad audientiam de Ecclesijs edific. & cõfirmat Tridentin. sess. 21. cap. 4.* Quod maximè procedit in vicarijs, quæ de nouo in parochiali habente populum numerosum eriguntur ex *dict. cap. Ad audientiam & Tridentin.* apperte constat. Sic vicarius perpetuus loci de Benimaclet Rectori principali seu Matrìcis sancti Stephani singulis annis in festo Purificationis Beatæ Mariæ semper Virginis soluit vnum cereum ceræ albæ ponderis vnus libræ in signum supradiçtæ subiectionis.

7 Sed quæres, an Vicarius perpetuus possit alium vicarium sibi subrogare. Respondeo, tanquam certum non posse sibi alium Vicarium perpetuum substituere, vt late Abb. *in cap. Clericos, de offic. Vicar. num. 2.* Vicarius namque perpetuus, vt supradiçtum est, & latius infra, nõ potest

potest sine Episcopi auctoritate institui. Poterit tamen vicarium temporalem sibi substituere, vt docet Abb. *sup.* modo id faciat magna ex causa impeditus, & ad modicum tempus, puta ad vnā hebdomadam vel duas, quia modicam in iure pro nihilo reputatur, & dummodo raro substituat Azor *to. 2. lib. 3. cap. 6. quæst. 10.* Hoc autem intellige, modo quo infra dicetur de Parocho respectu Vicarij temporalis.

D V B I V M V.

A quo debeat fieri presentatio & institutio Vicarij perpetui.

S V M M A R I V M.

Patronatus vicaria perpetua spectat ad Rectorem principalem si patronus sit laicus presentat quem voluerit: si Ecclesiasticus, si vacat in mense non reseruato, nominat duos aut tres quos examinat Ordinarius, & ex illis patronus eligit quem voluerit. Si in mense reseruato patronus non nominat, sed Episcopus præmissis concursu, num. 1.

Concur?

Concurfus an requiratur in vicaria perpetua, nu. 2.
 Vicaria perpetua quando, & quomodo erigenda,
 num. 3.

DE hac re latè Gonzales in 8. regula
 lam Cancell. gloss. 5. à num. 19. &
 48. & Garciam p. 5. de benef. cap. 1. & p. 9.
 cap. 2. à num. 285. Vbi etiam explicant, an
 hæc vicaria comprehodatur in reserva-
 tione dictæ regulæ octauæ, & an ad huius
 prouisionem requiratur concurfus à Tri-
 dentino statutus, pro praxi tamen sufficiat
 nobis scire. Primo patronatum vicariæ
 perpetuæ spectare ad Rectorem princi-
 palem, cap. Ad audientiam de Eccles. & dif.
 Pius Quintus in constit. 47. ann. 1567. quæ
 incipit Ad exequendum, pag. mibi 243. tom.
 2. Secundo si patronatus sit laicalis, ipse
 præsentat quem voluerit, & Ordinarius
 approbat, & instituit: si autem sit Eccle-
 siasticus, & vicaria vacat in mense non re-
 seruato Papæ, vt sunt Martius, Iunius, Sep-
 tember, & December, patronus nominat
 duos, aut tres, quos Episcopus examinat,

& postea ex approbatis ab illo eligit patronus quem voluerit. Quod si vaccat in mense reservato, tunc patronus Ecclesiasticus non potest presentare, aut nominare, sed Episcopus presentat, aut nominat præmissis concursu, sicut fit in Rectoris vacantibus in mense reservato, & eligit digniorem, qui expeditis litteris, seu bullis Apostolicis accipit à Papa institutionem, seu collationem.

2 An autem concursus fieri debeat in Vicarijs perpetuis tractat Garcia *sup. dict. cap. 9. a num. 284. usque ad 297.* ubi absolute tenet, in Vicarijs alicui beneficio, vel loco unitis, non requirit concursum: bene verò, si vicaria perpetua nulli loco, vel beneficio sit unita, sed est parochialis de per se, de quo vide etiam Barbofam *de offic. & potestate Episcopi, allegat. 60. numer. 3. & de offic. & potestat. Parochi cap. 2. num. 20. & in collectaneis super Tridentinum sess. 24. cap. 18. numer. 7. & 11. Gonzales ubi supra num. 54. & Bellarminum in declarationibus super Tridentinum*
sess.

sess. 14. cap. 18. vbi refert sequentem declarationem Cardinalium : Congregatio censuit Vicarios perpetuos in parochialibus unitis non esse praeuio concursu instituendos, die 18. ann. 1594.

3 *Quomodo autem erigenda sit vicaria perpetua, vide sup. cap. 14. vbi de ultimo iure Parochi in fine verb. Addit, & in Decalogo lib. 3. cap. 3. dub. 7. numer. 7. vide etiam cap. Ad audientiam el 1. de Eccles. edif. Concil. Tridentin. sess. 21. cap. 4. de reformat. vbi praescribit formam erigendi vicarias, Abb. in dict. cap. Ad audientiam, Zerolam in sua praxi, part. 1. verb. Parochia §. 6. Azor tom. 2. lib. 3. cap. 12. quaest. 7. Franciscum Leo. in thesauro fori Ecclesiastici, part. 2. cap. 2. numer. 68. Riccium in praxi fori Ecclesiastici decis. 554. & alios quos Barbosa de off. & potest. Episcopi allegat. 68. qui cum Riccio resoluit, non licere nouam separationem, seu creationem, si in loco minimè difficili, nec immo modo Oratorium adesset, vel Capella cū fonte baptismali, & caeteris ad*

parœciam necessarijs, vbique proponeret in sui adiutorium, Sacerdotem qui ibi resideret, & Sacramenta posset administrare, citant Costam, & Meoochium, & fauet apperte declaratio Cardin. in sess. 21. cap. 4. Trident. vbi dicit, in hoc casu ponendũ Vicarium temporalem, non verò perpetuum, vt dictum est *sup. cap. ult. de ultim. iure Parochi in fine verb. Addit Trident.* vide etiam bullam Pij Quinti quæ incipit *Ad exequendum to. 2. pag. 243. in meis*, vbi etiam statuit portionem assignandam Vicario perpetuo non debere esse minus, quam quinquaginta, nec magis quam centum scuta.

D V B I V M VI.

Quibus de causis soleat Vicarius temporalis constitui.

S V M M A R I V M.

Vicarius temporalis ijs dicitur qui ad tempus constituitur, num. 1.

Vicarius temporalis ex multis causis constituitur
num. 2.

Consuetudo apponendi Vicarium multus operatur,
num. 3.

1 **S**uppone Vicarium temporalem dici eum qui ad tempus, vel ad voluntatem constituentis constituitur, & ad nutum ipsius constituentis reuocari potest. Azor 2. tom. lib. 3. cap. 6. quest. 1. in fine. Gonzales in 8. regula Cancellariæ gloss. 5. num. 12.

2 Respondeo igitur Vicarium temporalem ex multis causis constitui, de quibus Azor sup. quest. 3. & Gonzales loco citat. num. 12. Prima est, quando quis habet duas parochiales æque principaliter unitas: tunc enim vnus curatus est vtriusque, qui non tenetur constituere in altera Vicarium perpetuum, sed sufficit ad tempus, videlicet, quando illi non vult ipse inservire colligitur ex cap. Temporis 16. quest. 1. & cap. 1. ne sede vac. & tenent Azor sup. quest. 3. Gonzales dict. num. 12.

cum Rebuso & alijs. Secundo, quando
 venit beneficium simplex : tunc enim
 Vicarius non perpetuus, sed temporalis
 solet constitui, *Glossa in verbo Parochia-*
lium, & ibi DD. *in Clementina unica de*
officio Vicarij, *Gonzales supra numer. 15.*
 Tertio, quando vicariæ perpetuæ uniu-
 tur, nam tunc efficitur temporalis, & ad
 nutum possidentes instituitur Rector,
Gonzales supra num. 16. Quarta, negotia
 & occupationes quibus ipse Rector causa
 sui muneris, & officij destinetur, quo iure
 Episcopus plures Vicarios instituit *cap.*
Ad hæc de offic. Archidiacon. & cap. 1. de ce-
lebratione Missæ. Quinta ratione pere-
 grinationis ad pia loca susceptæ, & præ-
 fertim ad terram sanctam, *cap. ultim. de*
voto, & voti redempt. Sexta, ratione ægri-
 tudinis corporis, & valetudinis incōmo-
 dæ, *ex tit. de Clerico ægrotante, & per ali-*
quot capita. Septima est, iusta absentia au-
 ctoritate Episcopi approbata, ut ratione
 studij litterarum, vel alterius occupatio-
 nis iustæ, & idoneæ, *cap. Relatum de Cle-*
ricis

ricis non resident. & cap. Non oportet, de consecrat. distin. 5. Octaua, ratione diuersæ nationis alio sermone, & lingua loquentis, cui Rector præficitur, cap. 5. de offic. Ordin. Nona est, causa habendæ conditionis ad populum, cap. Inter cætera de præbend. & cap. Quod Dei timore, de statu Monachorum. Nam causa utilitatis, vel necessitatis Ecclesiæ Vicarius constituitur, cap. Exposuisti, de præb. Decima, cum Rector è ministerio, & officio deijcitur, vel remouetur à loco, cap. Ad audientiam de Eccl. edific. Undecima, cum Rector ad vitæ religiosæ statum se transfert, & in probatione versatur, capite De Monachis, de præbend. Duodecimo, cum id cedit in maius diuini cultus incrementum, capite Illud, & capite Nihil, quest. 1. Azor videndus tom. 2. lib. 3. cap. 6. quest. 3.

3 Aduertit tamē, & bene Gonzales *sup. num. 17. & 18.* multum operari consuetudinem apponendi Vicarium perpetuum,

aut temporalem; & quod sit attendendus status vltimus, ad inspiciendum, sit ne vicaria perpetua, vel temporalis, fuit re-
solutum in voa Pampilonen. decimarum,
1. Aprilis ann. 1591. vt ipse Gonzales, *sup.*
numer. 18.

D V B I V M VII.

An Vicaria temporalis sit beneficium.

S V M M A R I V M.

Vicaria temporalis non est beneficium, num. 1.

Rektor potest ponere Vicarium temporalem
sine consensu patroni, num. 1.

Vicarius temporalis potest ad nutum amoueri per
apponentem, num. 3.

Vicarius temporalis non gaudet prerogatiuis Re-
ctoris, num. 4.

Ordinari non potest ad titulum vicariae temporalis
num. 5.

In vicaria temporali non intrat octaua regula can-
cellariae, nec de annali, num. 6.

Episcopus potest apponere Vicarium in beneficio re-
seruato dum vacat, nu. 7.

Simoniam committentes in vicaria temporali non incurrunt illius pœnas, num. 8.

1 **R**espondeo negatiuè. Ita communis DD. & deducitur *ex cap. Peruenit et 2. de appellat. cap. Cum ex eo, verb. Porro septenio, de elect. lib. 6. Extrauag. execrabilis, ibi Gloss. verb. Temporales, Ioann. XXII. & Trident. sess. 24. cap. 18. de reformat. post principium.*

2 Ex quo fit primo, vt Rector Ecclesiæ patronatæ possit ibi ponere Vicarium sine consensu patroni.

3 Secundo, Vicarius temporalis potest ad nutum amoueri per illum, qui eum instituit.

4 Tertio, Vicarij temporales non gaudent prærogatiuis, quibus gaudent Rectores, & Vicarij perpetui, nisi id ex speciali priuilegio Papæ sit concessum quale est concessum vicarijs temporalibus apponendis per inclitum Collegium Compluten. in beneficijs eidem Collegio vnitis, *Gonzales super octauam regulam Cancell. gloss. 5. num. 41.*

5 Quar-

5 Quarto neque ad titulum vicariæ temporalis potest quis ordinari sacris Ordinibus.

6 Quinto, in ijs Vicarijs non intrat octava regula Cancellariæ, nec regula de annali. Denique in nihilo istæ vicariæ, temporales regulantur, vt beneficia Ecclesiastica, nec comprehenduntur in reservationibus.

7 Consequenter, Episcopus potest apponere Vicariũ temporalem in beneficio reservato, vt inserviat illi dum Papa non providet. Ita Gonzales cum multis *dicta glossa* 5. §. 3. *anum.* 35. *vsque ad num* 47.

8 Consequenter sequitur, committentes simoniam in vicaria temporali non incurrere pœnas impositas contra simoniacos in beneficio, vt Papæ dixi in tractatu de simonia.

D V B I V M VIII.

An Vicarius temporalis Parochi, seu Vicarij perpetui possit suam facultatem, & potestatem quam habet ex commissione, & ratione vicariatus alteri demandare, seu delegare.

S V M M A R I V M.

Delegare potest annis suam iurisdictionem qui eam habet ordinariam : secus si eam habeat delegatam, nisi sit delegatus à Principe, num. 1.

Delegatus ad vniuersitatem causarum etiam non à Principe delegatus potest vnā, aut alteram causam delegare, num. 3.

Delegatus non à Principe ad certas causas non potest suo nomine subdelegare, bene vero nomine delegantis & quomodo, num. 4.

Delegatus etiam à Principe non potest subdelegare cum facultate subdelegandi, num. 5.

Delegatus inferioris à Principe non potest totam causam, sed vnum articulum, vt receptionem testium subdelegare, num. 6.

Ordi-

Ordinarius vt Parochus non potest inconsulto totam suam iurisdictionem in perpetuum delegare bene ad breui tempus, num. 7.

Parochus non potest abesse, nisi per duos aut tres menses cum licentia Episcopi, num. 7.

Parochus an possit sibi assumere Vicarium ad longum tempus, num. 7. & 8.

Vicarijs temporales quatuor modis constitui possunt num. 9.

Vicecurati ab Episcopo constituti, & à Parocho (casu quo illum possit constituere) potest vnam, aut alteram causam delegare, non vero totam curam nisi sit in consuetudine positum, num. 10.

Delegati subdelegare possunt vbi est in consuetudine positum num. 10.

Vicarij, seu Vicecurati qui possunt vnum alteram causam subdelegare, non possunt subdelegato dare facultatem subdelegandi, possunt tamen suo subdelegato dicere de facultatem, v. g. assistendi matrimonio Sacerdoti quem in delegaueris, num. 11.

Vicarius constitutus à Parocho presente, an possit vnam aut alteram causam delegare, num. 12.

Solutio huius quæstionis pender ex illa quæstione videlicet quinam possit delegare, vel subdelegare suam iurisdictionem.

dictionem, de qua latè Conninch. *diff. 8. de ministro Pœnitentiæ, dub. 4.* & latius Sanchez *lib. 3. de matrimon. diff. 3. per totam,* & dixi, *ubi de ministro Pœnitentiæ, & in matrimonij materia cap. 9. dub. 5. circa quod breuiter.*

2 Dico primo, ij omnes possint suam iurisdictionem delegare, qui eam habent ordinariam patet, *cap. Cum Episcopus de off. Ord. in 6.* sub quibus comprehenditur Vicarius Episcopi, ut docet Conninch *sup. dub. 4. cit. num. 23.* cum Sanchez *lib. 3. diff. 29. nu. 15.* Contra vero qui solum habet iurisdictionem delegatam non potest eam subdelegare, nisi sit legatus summi Principis, qualis in rebus sacris est solus Summus Pontifex, constat *ex cap. Cum causam 62. de appellat. & cap. fin. de off. delegati in principio.* Ratio horum est, quia Ordinarius habet iurisdictionem propriam, & officio commensuratam, quare potest eam exercere omnimodo, quod officium exerceri postulat. At legato non committitur totum ipsum officium, sed
tantum

tantum aliqua eius pars, ideoq; habet iurisdictionem restrictum ad certam functionem, v. g. ad ferendum iudicium ad hæc, vel illa Sacramenta ministranda, vel hanc, aut illam causam terminandam, quare non potest ea iurisdictione aliter vti, nisi ei expresse concedatur. Legato autem summi Principis conceditur, vt possit subdelegare: alijs veró legatis non est concessum, patet *ex dict. cap. Cum causam.*

3 Dico secundo, delegatus ad vniuersitatem causarum potest subdelegare, etiam si non sit delegatus á summo Principe, vt cum multis tenet Sanchez *lib. 3. disputat. 31. numer. 2. & 5.* atque communem sententiam, qui *numer. 4.* explicat, quid intelligatur per delegatum ad vniuersitatem causarum, circa quod placet nobis explicatio Conninch *dict. disput. 8. dub. 4. num. 25. 26. & 27.* Nempe quando alicui committitur officium aliquod, cui annexa est iurisdictione, vt sit quando alicui committitur etiam ad tempus Vicarium officium pastoris absentis, aut vicaria gubern-

bernatio vrbis, aut proconsulis; ij enim possunt, & si non omnes, vnam aut alteram causam delegare, quia reputantur Ordinarij.

4 Dico tertio, nihilominus tamen delegatus inferioris Principis nō ad vniuersitatem causarum, sed ad certas tantum causas, etiam si nomine suo non possit subdelegare; potest tamen nomine Ordinarij delegantis, quando scilicet Ordinarius delegans concessit illi subdelegandi facultatem, vt cum multis tenet Sanchez *sup. diss. 31. num. 6.* Quia tunc non videtur ipse delegatus subdelegare, sed Ordinarius delegans, ad quod, ait Sanchez, sufficit tacita licentia Ordinarij, quod contingit, quando Ordinario sciente, & patiente, delegatus subdelegat, vel quando ex casu, & coniecturis sufficientibus apparet, id velle Ordinarius, vt docet Nauarr. *in cap. Placuit de Pœnitent. num. 71.* Non tamen poterit Ordinarius concedere facultatem subdelegandi nomine ipsius delegati, sic dicens, *Subdelega*

nomine tuo ; quia potestas subdelegandi non potest fundari in persona delegati, sic Sanchez *sup. num. 8.* cum Felino, *cap. Sa per questionum § Si vero, num. 18. verb. Limita, de off. delegati.*

5 Dico quarto, nullus delegatus etiã Principis potest delegare sub facultate subdelegandi, quia non habet iurisdictionem ordinariam, & ex alio capite nullibi reperitur in iure talis potestas, Sanchez cum multis *sup. num. 9.*

6 Dico quinto, delegatus inferioris à Principe ad vnã causam non potest totã illam, seu articulum iurisdictionem continentem delegare ; potest tamen articulum, qui nudi ministerij est, qualis est nuda receptio testium, de quo late Sanchez *sup. num. 10.*

7 Dico sexto, Ordinarius nequit totã suam iurisdictionem, inconsulto delegare in perpetuum, vt cum multis tenent Sanchez *sup. num. 11.* Potest tamen ad breue tempus, idem Sanchez *dict. num. 11.* vnde colligit, Parochũ inconsulto Episcopo

copo non posse in perpetuum alteri curā
demandare, posse tamē ad breue tempus
ex aliqua iusta causa, per breue tempus
intelligitur spatium trium hebdomadarū
per *cap. Si quis in clero 7. quæst. 1.* quod non
possit in perpetuum probatur, quia non
potest per Vicarium deservire Ecclesiæ,
vt habetur expresse *cap. Extirpandæ, §.*
Qui verò, de præb. nec potest id consuetu-
dine obtineri, vt docet Azor tom. 2 lib. 3
cap. 6. quæst. 4. cum Abb. in dict. cap. Extir-
pandæ. Probatur etiam *ex cap. Cum eo, de*
elect. in 6. vbi dispensatur, quod per sep-
tenium Parochus studij causa possit à sua
parochia abesse, dummodo Episcopus eu-
ret, vt eo septenio durante per Vicarios
ab Episcopo designatos cura administre-
tur. Et Tridentinum sess. 7. 3. cap. 1. decre-
uit, Parochus non posse abesse, nisi per
duos, aut tres menses, & id ex licentia E-
piscopi, & relicto Vicario idoneo ab ipso
Ordinario approbando. Ex quibus patet
per longum tempus, vt per spatium duo-
rum mensium non concedi, posse parocū

assignare Vicarium , & sic intelligendi sunt, qui dicunt absolute, non posse Parœcum , curam animarum alteri committere.

8 Aduerterem tamen (si mihi liceat aduerrere) iura quæ prohibent Parœco, sibi assignare Vicarium in perpetuum, seu ad longum tempus, inconsulto Episcopo, loqui quando ex tali assignatione Vicarij, Parœcus à se abdicat curam , & totam in vicarium transfert , ita vt Parœcus nullo modo inferuiant curæ: non verò quando Parœcus retenta cura, & actualiter ei inferuiens assumit sibi vicarium tanquam coadiutorem, eo quod populus est numerosus, & ipse solus non sufficit ad ei inferuendum iuxta dispositionem Tridentini sess. 21. cap. 4. dummodo non in perpetuū, seu ad titulum Parœcus ei conferat curā animarum, sed ad tempus cum limitatione. Fauet Cardinalium declaratio in dict. cap. Trident. *Potest Parochus sibi alium Presbyterum ad curam animarum adiutorē accipere, modo sit ab Ordinario approbatus.*

Et cum domini Cardinales non limitent tempus, nec ex postulent licentiam Ordinarij (modo sit ab eo approbatus) colligitur ex dicta declaratione, posse Paroecum absque licentia Episcopi sibi coadiutorem assumere ad longum tempus, dummodo non in titulum seu in perpetuum assumat illum. Facit etiam quod dicit Sylvest. *excommunicatio 7. excommunicatione 19. dub. 12 num. 40. his verbis: Parochialis quantumvis simplex sit ei cura commissa, in adiutorium curæ potest ad tempus Sacerdotem Religiosum, vel alium sine alicuius superioris licentia assumere, qui eum adiuet ad Sacramenta ministranda. Vide quæ diximus hoc cap. dub. 3. verb. Quod limita. Quod autem cap. Extirpanda de præb. cap. Cum ex eo de elect. in 6. & Trident. sess. 23. cap. 1. Loquuntur de cōstitutione Vicarij quando ei tota cura demandatur, non inferuiente Rectore, patebit legenti: quia loquuntur, quando absens est Rector, vel studij, vel alia iusta causa absens inferuire non potest; in tali ergo casu absens Re-*

ctor nō potest sine licentia Episcopi substituere Vicarium ad longum tempus: bene veró ad breue tempus, vt trium hebdomadarum. In hac tamen re standum est consuetudini scitæ, & approbatæ, nam si Ordinarij sciunt suos Rectores per vnū, aut duos menses abesse à suis Ecclesijs, constituendo in ipsis Vicarium tempore absentia, videntur id concedere, & approbare.

9 Vt autem propositæ principali quaestioni respondeamus, claritatis gratia est aduertendum, Vicarios Parochorum varijs modis posse constitui. Primo constituntur ab Episcopis in parochijs subiectis immediate ipsis Episcopis carentibus particulari Rectore, eo quod ipsi Episcopi sint earum Rectores, & Parochi totius Diœcesis, vt contingit Hispali, Cordubæ, Granatæ, & in alijs Diœcesibus, in quibus non existunt beneficia curata, de quo Sanchez *lib. 3. de matrim. disp. 31. num. 13.* Secundo constituntur etiam ab Episcopis in Ecclesijs habentibus proprium Rectorem,

ctorem, in absentia tamen illius, vel parochiali vacante. Tertio, constituuntur ab ipsis Episcopis, in parochia tamen habente Rectorem in adiutorium illius, quibus Vicarijs Episcopi concedunt facultatem regendi curam plenam, & absolutam, & independētem à licentia Parochi. Quarto, possunt constitui ab ipsis Parochis, & hoc duplici modo, vel hoc absentia Parochi ad breve tempus, modo sup. explicato, vel in præsentia Parochi in adiutorium eius, & in parte sollicitudinis his positus.

10 Dico septimo, Vicarij, seu Vicecurati ab Episcopo constituti in parochialibus nullum præter Episcopum habentem Rectorem possunt vnum, aut alteram causam delegare alteri, vt audire confessionis, vel assistere in matrimonio. Idem dic de constituto ab Episcopo secundo, & tertio modo; tum etiam ab ipso Rectore in absentia ipsius Rectoris, casu quo illi concessum est, posse Vicarium constituere, modo sup. explicato, ita tenet Sanchez

sup. disp. 31. num. 13. cum Angelo, Syluest. Nauarr. & alijs, & Henriquez lib. 6. cap. 7. num. 3. lit. N. & Manuel Sà verb. Sacramentum, num. 6. Ratio est, quia ij sunt delegati ab Ordinario ad vniuersitatē causarum officij parochialis in tota parochia; tales autem delegati possunt vnā, aut alteram causam subdelegare, vt dictum est *conclus. 3. num. 3. & tenet Gloss. Clem. 1. de priuileg. verb. Presbyteri*, quod procedit, siue tales vicarij, seu vicecurati ad longum, siue ad breue tempus fuerint constituto, vt bene Sanchez *supra numer. 14. contra Syluest. verb. Vicarius, num. 8.* nam & si ab breue tempus fuerint constituti, sunt vere delegati (vt sopponimus) ad vniuersas causas. Attamen & si ij vicarij, seu vicecurati ad vniuersitatem causarum delegati possint vnā, aut alteram causam delegare; non tamen possunt omnem curam, etiam ad modicum tempus, dum absunt, delegare, quia delegatus ad vniuersitatem causarum tantum potest vnā, aut alteram causam delegare,

gare, vt tenet Sanchez *sup. n. 15.* & dictum est *conclus. 3. num. 5.* & docet S. Thom. *Qualibet. 12. artic. 33.* vbi dicit: Vicarium non posse totam suam potestatem, sed solum partem delegare. Hoc tamen limita, nisi consuetudo esset, vt ij vicarij, seu vicecurati, dum ad breue tempus absunt, substituunt alterum subministraturum Sacramenta in ipsa parochia, nam Episcopus vicecuratos instituens, & conscius talis consuetudinis, & tacens, videtur tacitè dare facultatem ad dictam substitutionem, vt docent Syl. *verb. Vicarius, quæst. 5.* Barbosa *de off. & potest. Parochi, cap. 17. num. 38. cap. 19. nu. 38.* cum Squillan. *de priuileg. Cleric. cap. 2. n. 35.* & Nauar. *cap. Placuit, de Pœnit. nu. 71.* vbi hanc appellat licentiam tacitam, quando ex vsu ita apparet, & Medina *tractatu 1. de Confessione, quæst. de licentia Vicecurati,* hanc consuetudinem vbiq; observari, vt vicecurati ab tempus absentes delegent alicui, Sacerdoti Sacramentorum ministerium. Et confirmatur, quia stante consuetudine

vt delegati delegent, possunt delegare, vt habetur expresse *l. cum præter 12. verb. Itē ij quibus*, & ibi *DD. ff. de iud.* vide *Bertrach. in reportorio lit. D. verb. Delegatus subdelegat. post principium*, & *Sanchez sup. p. 15. qui nu. 16. infert*, hunc substitutum à Vicecurato, vbi est consuetudo, vt talis curatus dum abest, substituat ad vniuersam Parochiæ curam, posse legare licentiam assistendi matrimonio, aut ministrandi aliud Sacramentum, quia est delegatus ad vniuersitatem causarum, & non censetur delegatus illius Vicecurati; ijs enim non poterat delegare sic, sed est delegatus ipsius Ordinarij scientis, & patientis ipsam consuetudinem, quæ scientia, & patientia est quædam tacita licentia, vt dictum est. Vide *Ioann. Valero in differentijs vtriusque fori, differ. 3. num. 6. verb. Iurisdictio*, & *Ioann. Capeauillam in tractatu de modo administrandi Sacramenta tempore pestis.*

II Dico octauo, Vicarij, seu Vicecurati delegati ad vniuersitatem causarum, quã

nis possint delegare aliquam partem, v. g. licentiam assistendi matrimonio, vel ministrandi aliquod Sacramentum, vt dictum est *conclus. 7.* Non tamen possunt illi subdelegato facultatem iterum delegandi, seu dare licentiam, vt possit illi concedere alteri Sacerdoti facultatem assistendi matrimonio, quia vt supradictum est, nullus delegatus potest delegare cum facultate subdelegandi, Sanchez *sup. num. 17.* Attamen esto ij delegatus non possit delegare cum facultate subdelegandi; potest tamen suo delegato dicere, ex nunc ego do facultatem, v. g. assistendi matrimonio Sacerdoti quem tu designaueris, ita Sanchez *sup. num. 18.* quia tunc ipse delegatus non facit gradum, nec censetur delegare, sed censetur nudus minister principalis delegantis.

12 Dico nono, quando Parochus residens, & præsens assumit Vicarium locantem operas suas, vt illum adiuuet, hic Vicarius nō potest delegare, quia Parochus, seu Rector non censetur illi plenas suas vices

vices committere. Henriquez *lib. 6. cap. 7. num. 3. lit. N.* Facit Navar. *cap. Placuit, de pœnit. dist. 6. num. 69.* vbi dicens Parochi Vicarium posse delegare, loquitur de Vicario in absentia Parochi constituto. Ita Sanchez *supra numer. 19.* Barbosa *de offic. & potestat. Parochi, cap. 17. num. 38.* cum Squillan. *de priuileg. cleric. part. 2. num. 34.* Quod quidem verissimum iudico, quando Parochus præsens huic vicario, suoque coadiutori non demandauit totum officium vicarij, nec commisit plenariè totas suas vices, & facultatem, quia sic nõ est delegatus ad vniuersitatem causarum. At si Rector tali Vicario totas suas vices commisserit, non video cur Vicarius iste ab ipso Rectore constitutus tanquam ipse coadiutor, non possit vnã aut alterã causam delegare, cum sit ad vniuersitatẽ causarum delegatus ab habente ordinariam iurisdictionem, quidem delegatus, vt latè docet Sanch. *per totam diff. 31. cit.* potest ad vnã aut alterã causam delegare, & parum facit ad præsens, quod sit delegatus

gatus à Parocho absenti, vel præfenti, quia ad subdelegationem quod requiritur secundum Sanchez est, quod sit delegatus ad vniuersitatem causarum, ad quod facit sententia Emanuelis Sà *verbo Sacramentum, numer. 6.* his verbis, cui generaliter committuntur omnia exercenda in Parochia potest dare alteri Sacerdoti licentiam administrandi Sacramenta, approbato tamen ab Ordinario, & facit Conninch *disput. de ministro Pœnitentiæ dub. 4. num. 30.* his verbis. Sequitur tertio, hoc ipso quod aliquis, siue ab Episcopo, siue à Pastore ægroto, aut peregrinante, etiam ad certum tempus Vicarius in pastoratu constituitur, eum posse alteri Sacerdoti approbato subdelegare facultatem audiendi confessiones, nisi sit ei prohibitum. Et ratio est, quia demandatur ei non nuda potestas, sed officium. Secus (ait) est de his quos pastor assumit, vt eum in audiendis confessionibus adiuuent, quia ijs demandatur nuda potestas audiendi confessiones

hæc ille. Vbi assignat rationem quare hic ultimo modo designatus, videlicet quia nuda potestas est ei demandata, & particularis; ergo si plenaria fuerit ei concessa, & totum officium demandatum potuisset subdelegare, vt docet ipse de pastore ægrotante, & non distinguit de pastore præsentis, vel absentis; ergo si taliter delegare licet vicario, seu vicecurato, absente pastore, seu Parocho, idem ei licebit præsentis pastore delegante, proindeque existimo hanc sententiam valde probabilem, & tutam.

F I N I S.

INDEX CAPITVM ET
DVBIORVM QVAE IN
hoc opere continentur.

CAPVT PRIMVM.

De institutione parochiæ, seu parœciæ,
& parochorum, eorumque præ-
eminentiæ.

Parochi nominis origo, & æthimo-
logia, num. 1. 3

Quid sit parochus. ibid.

Parœciæ, seu parochiæ æthimologia
& definitio, num. 2. 4

Paræcorum, & parœciarum institutio, & à quo, &
quando initium habuerit. num. 3. 7

Paræcus, quibus nominibus in iure donetur, n. 4. 9.

Paræci præeminentiæ, & dignitas, & an sit Præ-
latus, num. 5. 6. 7. 8. 9. 11. 12. 13. & 14

Beneficia curata non veniunt absolute nomine bene-
ficiorum, ideo horum debet fieri mentio in impe-
tratione, num. 5. 11

Rector in sua Ecclesia tantam habet potestatem,
quantam Prælatus cum Capitulo in Ecclesia Col-
legiata, num. 6. 12. In sua Ecclesia est velut in
dome

Index Capitem,

domo propria, vt dicitur, Imperator ac Rex, num. 7.	13
Rectores succedunt 72. discipulis: assumuntur ab Episcopis in partem sollicitudinis, n. 9.	14
Status paræcorum in ordine est proximus statim Episcoporum, num. 8.	15
Rector venit nomine pastorum, n. 10. 16. Non verò nomine dignitatis, ac proinde non committitur ei rescriptio,	ibid.
Parochialis cura tanto est pretiosior, quanto est pe- riculosior, num. 11.	16

OMNIA CAPVT II.

In quibus ius Parochiale consistat.

I us parochiale, seu paræci ad duodecim capita reducitur, & referuntur, num. 1.	18
Quanam pertineant ad essentiam Ecclesiæ parochia- lis, num. 2.	20
Vicaria perpetua est propriè Ecclesiæ parochialis, & eius Presbyter est verè paræcus, n. 3.	22
Sepultura non probat Ecclesiam esse parochialem, num. 4.	23
Ecclesia nõ desinit esse parochialis, eo quod nõ per- cipiat decimas, num. 5. 23. Nec sequitur Eccle- sia percipit decimas, aut primitias, ergo est paro- chialis, nec è contra, num. 6.	24

& Dubiorum.

Alleganti esse parochialem incumbit onus id probandi, num. 7. 25

Ecclesia ut sit parochialis, requirit auctoritatem Episcopi, & dotem pro Sacerdote, & vno ministro, num. 8. 26

Bene sequitur Ecclesia est parochialis, ergo est beneficium curatum, non tamen est beneficium curatum, ergo est Ecclesia parochialis, nu. 9. 26

Cura animarum potest sumi largè & strictè, ac propriè, n. 10. 27. Alia est actualis, alia habitualis sola, actualis facit beneficium curatum, n. 11. 28.

C A P V T III.

De prima conditione, seu iure parœciali Ecclesiam constituyente, quod est ius ministrandi Baptismum.

S*acramentorum administratio (Ordine & Confirmatione exceptis) ad solos Parochos spectat, num. 1. 32*

Parochus tenetur Sacramentum, quod administrat populo declarare. ibid.

De officio Parochi remissivè. ibid. 33

Minister Baptismi, triplex nu. 2. 34. Ex officio est solus Sacerdos, sub quo intelligitur Episcopus, cui primo & per se de iure competit baptizare. nu. 3. Alij vero Sacerdotes secundo, ibid. 34

Soli

Index Capitum,

- Soli Episcopi & Parochi possunt licite baptizare;*
num. 4. 36
- Vagabundi baptizandi sunt in parœcia ubi inueniuntur,* num. 6. 41
- Baptizare potest quilibet Sacerdos etiam regularis, ex commissione, seu licentia Episcopi, vel Parochi,* num. 7. 41
- Ordinarius potest suam facultatē delegare,* n. 7. 42
- Baptizandus est quisque in sua parochia, secundū dispositionem Synodalem Valent. n. 8. 43*
- Baptizare possunt solemniter Diaconi ex commissione Episcopi, vel Parochi, ex iuxta causa, nō autem alij inferiores Cleri, nisi de licentia Papæ,* num. 9. 43
- Clericus Diacono inferior (secus si sit merè laicus) solemniter baptizans, fit irregularis. n. 9. 44*
- Baptismi minister in necessitate est quilibet homo, siue clericus, siue laicus, siue vir, siue fœmina, siue fidelis, siue infidelis, hæreticus, aut schismaticus,* num. 10. 46
- Ius proprium Parochi est solemniter baptizare,* n. 12. 50

CAPVT III.

De secundo iure Parœci, quod est ministratio Poenitentia.

Proprium ius Parochi est, ut ipsius oves cum eo saltem semel in anno confiteantur, vel cum alio;
de

& Dubiorum.

de licentia tamen illius, num. 1. & 3. Aliter confessio erit inualida, nu. 1. & 2. Quod procedit de iure communi, ibid.

51. 52. & 53

Parochiani possunt ex priuilegio etiam tempore Paschalis cum alieno confiteri, num. 4.

53

Regulares ab Ordinario approbati, possunt uti suis priuilegijs, circa confessionem etiam inuitis parochis, num. 4.

55

Pœnitenti asserenti se habere licentiam à proprio confitendi cum alieno credendam, &c. nu. 5.

56.

Limita, ut ibi, de ministro pœnitentiæ remissive, num. 5.

57

C A P V T V.

De tertio iure Parochi, quod est ministratio Sacræ Eucharistiæ.

Minister consecrationis Sacræ Eucharistiæ est solus Sacerdos, quamuis sit excommunicatus, &c. num. 2.

60

Minister sacre Eucharistiæ, ex officio, debet esse Sacerdos: in necessitate, & ex commissione Sacerdotis si habere potest, poterit Diaconus etiam corpus ministrare, num. 3.

62. *Sacram Eucharistiam ministrare, solum licet pastoribus Ecclesiæ, ut Pontifici, Episcopis, & Parochis, num. 4. & 6.*

64. & 66

Index Capitum,

- De licentia proprij post simplex Sacerdos etiam regularis, ministrare Sacram Eucharistiam, n. 7. 68*
- Sufficit licentia tacita prasumpta, seu interpretativa, n. 8. Quid de extrema necessitate, ibid. 69*
- Sacram Eucharistiã sumens de manu alterius, quã proprij pastoris, non satisfacit communioni Paschali, nisi sit peregrinus, aut habeant licentiam Parochi, num. 9. 72*
- Parochianus non satisfacit præcepto sacre Eucharistiæ, accipiens illam à Parocho Ecclesiæ Cathedralis, num. 10. 75*
- Archipresbyter Cathedralis non potest ministrare Sacramenta alienis ouibus ad illum venientibus. ibidem. 75*
- Religiosi, ministrantes laicis sacram Eucharistiam prasumptuose, incurrunt excommunicationem, num. 11. 76. Quid si laicis sit in articulo mortis, ibid. Et Parochus denegat Religiosis licentiam, num. 12. 78*
- Religiosi habent priuilegia ministrandi in suis domibus sacram Eucharistiam laicis, excepto die Paschatis ibid. 79*
- Religiosi an possint ministrare sacram Eucharistiã suis familiaribus, seu famulis, aut Tertiarijs per sua priuilegia, num. 14. 81*
- Quid de Religiosis in partibus Indiarum existentibus, num. 15. 82*

& Dubiorum.

C A P V T VI.

De quarto iure Paroeci, quod paroeciam
diebus festis in propria paroecia
Missam audiant.

L Audabilis consuetudo audiendi Missam in pro-
pria paroecia, num. 1. 85. An hoc sit in præ-
cepto num. 2. 86

Antiquitus prohibitum nõ dicere Missas priuatas
ante conuentualem, seu parochialem, quæ tele-
brabatur hora Tertia: & monetur vt populus
ieiunus ad eam accedat, num. 2. ibid.

Quas pœnas incurrat in assistens Missæ parochiali,
num. 2. ibid.

Causæ cū Missa parœcialis audienda, sit in propria
paroecia, num. 3. ibid.

Missæ parœcialis est veluti tesera fidei catholicæ,
num. 4. 88

An parœciani ita teneantur in sua parœcia Mis-
sam audire, vt si illam extra propriam parœ-
ciam audiant, & peccent, & præcepto de au-
diendo sacro satisfacisse minime censeantur.
num. 5. 6. 7. 91. & 92

Missam audiens extra suam paroeciam sine iuxta
causa, & contempto Rectore, peccat secundum

Index Capitum,

- ius commune. num. 7. 92. Hoc ius commune est abrogatum per contrariam consuetudinem, modo absit contemptus parochi proprii. nu. 8. 94. Ideo satisfaciunt audientes Missam in Monasterijs, aut in Oratorijs, modo Parochus non contemnatur. n. 9. & 10. 95. & 96.*
- Paulus V. quomodo prohibuerit ne Missa dicatur in Oratorijs. num. 10. 96*
- Episcopus an concedere possit. vt dici possit Missa in Oratorio. num. 10. 97*
- D. D. Ioan. à Riberaprohibuit, ne Missa in diebus festis audiatur in Oratorijs, nisi sint infirmi. num. 10. 97*
- Episcopus Andegauensis quid disposuerit circa Missam paroecialem. num. 10. 98*
- Episcopus non potest præcipere sub excommunicatione, aut alijs pænis (bene simplici præcepto) vt parochiani in suis parochijs Missam audiant. nu. 11. 98. An teneantur ibi concionem audire. num. 12. 99*
- Vtilissimum est Paræco, & paræcianis, vt ij in sua parochia Missam audiant. num. 11. 99*
- An paræciani teneantur in sua paræcia Missam audire, si paræcus non possit vitam sustentare, nisi ex oblationibus, num. 14. 102*
- Paræcus an teneantur offerre Missam pro populo: & quid circa hoc dispositum sit in synodo Valent. num. 15. 103*

& Dubiorum.

C A P V T VII.

De quinto iure Parœci, quod est ministratio Extremæ vocationis.

Solus Sacerdos est minister Extremæ vocationis, num. 1. 104

Religiosi ministrantes hoc Sacramētum secularibus sine licentia pastoris quomodo peccant, & quas pœnas incurrant, qualis licentiam sufficiat, n. 4.

107. Quis possit eam concedere, num. 6. 111

Religiosi oblati nouitij & seruatoribus an possint ministrare hoc Sacramentum, nu. 5. 110

C A P V T VIII

De sexto iure Parœci, quod matrimonij celebratio.

Matrimonium debet celebrari in propria parœcia, & à proprio Parocho, n. 1. 114

Matrimonij ministri sunt ipsi contrahentes, num. 2. ibid. Sacerdotis præsentia nõ est essentialis, sed conditio necessaria, num. 3. 115

Matrimonia clandestina an fuerint valida ante Trident. & annum aliquando valeant, n. 3. 116

Parœcus debet esse proprius contrahentium sufficit vt sit vnus contrahentis, num. 4. 117

Index Capitulum.

Quas pœnas incurrat alienis ouibus assistens, aut
illis benedicens, ibid.
Parœci, & curati possunt dare alteri Sacerdoti
etiam regulari, vt suarum ouium matrimonio
assistat, n. 5. 118. Qualis licentia sufficiat & quis
curatus possit eam dari, ibid. & n. 7. 121.

C A P V T IX.

De septimo iure Parœci, quod est suos pa
rœcianos sepultura Ecclesiastica
donare.

Doctores de sepulturis agentes, num. 1. 122

D V B I V M P R I M V M.

Quibus Ecclesijs competat ius sepeliendi.

Ius sepeliendi corpora defunctorum competit Ec
clesiæ parœciali, num. 1. 123. Ceteris ex prui-
legio, ibid. 124

Religiosi possunt sepeliri in suis Ecclesijs eos qui ibi
eligerint sepulturam, n. 2. 125. Salua quarta, &
iustitia parochiali, ibid. An possint processiona-
liter & Cruce erecta à sociari cadauer, & non
requisito Parœco, n. 3. & 4. 127 & 128

Reli-

& Dubiorum.

Religiosi an possint suos seruitores & famulos in suis Ecclesijs sepeliri, eisque Sacramenta ministrare, num. 5. 131

D V B I V M II.

Ad quem spectet ius sepulturæ concedere.

- I**us sepulturæ concedere spectet ad Episcopum, num. 1. 133
Quid disposuerit Concil. Prouinciale Valentinum, ibidem. 134
Episcopus quomodo possit ius sepulturæ concedere, num. 2. 135
Admittere ad sepulturam propriam, quinam & quomodo possunt, num. 2. 136
Potest quis habere sepulturam propriam. ibid.
Ius sepulturæ quomodo probetur. ibid.
Simonia an sit aliquid accipere pro iure sepeliendi, num. 3. 137

D V B I V M III.

Vbinam sint defunctorum fidelium corpora sepelienda.

Cadauera sepelienda sunt in loco sacro, aut benedicto, aliter sepultura non erit Ecclesiastica, num. 1. 140

Index Capitulum.

Antiquitus cadauera non in Ecclesijs, sed in cæmeterijs, & locis ab Episcopo assignatis sepeliabantur, n. 2. 143. postea in atrio porticue Ecclesie: deinde verò intra ipsam Ecclesiam, ibid.

D V B I V M III.

Vbinam sepeliendus Parœcianus qui non eligit sepulturam.

D*efunctus quando non eligit sepulturam sepeliendus est in sepulchro maiorum si non habeat propriam sepulturam, n. 1. 145. Si non habeat sepulchrum maiorum sepeliendus est in propria parœcia, num. 2. 146*

Exteri, & viatores sepeliendi sunt in Ecclesia: vbi moriuntur, nisi elegerint sepulturam, aut velit ad aliquem locum adsportari, num. 3. 146. Quid distictum sit in Diœcesi Valent. circa hoc, ibid. Quid si in vna Ecclesia audit diuina, & in alia percipit Sacramenta: aut si Ecclesia in qua sepeliendus erat sit interdicta, num. 3. 148

Vxor non electa sepultura vbi sit sepelienda: & quid obseruetur in Diœcesi Valent. nu. 4. 148

Fily legitimi, & spurij vbi sunt sepeliendi, n. 5. 150

Nouitij sepeliuntur in Monasterijs, num. 6. 151

Prelati regulariter sepeliuntur in Ecclesia sua parœciali, num. 7. ibid.

Reli.

& Dubiorum.

Religiosi regulariter sepeliendi sunt in suis Mona-
sterijs. n. 8. 153. Limita vt ibi tertiarij vbinam
sint sepeliendi. nu. 9. 154

Admittentes ad sepulturam in casu non concesso
peccant mortaliter, & tenentur cadauer, & emo-
lumenta restituere, num 10. ibid.

Cadauer non potest retineri exhumatum propter ius
sepultura non solum, num. 11. ibid.

DUBIVM V.

Vbinam sepeliendi sint, qui sepulturam ele-
gerunt.

Eligere potest quis sepulturam etiam in Ecclē-
sia regularium, num. 1. 158

Electio sepultura vt valida sit requirit, quod sal-
ua sit quarta canonica, de iure cōmuni, n. 2. 159

Eligens sepulturam debet habere liberum arbitriū,
num. 3. 160

Impubes non potest eligere sepulturam, bene vero
pubes, etiam sine consensu patris, nu. 4. 161

Pater aut mater an pro filio impubere possit elige-
re sepulturam, nu. 5. & 6. 161. & 163

Synodus Valent. quod disponat circa electionem se-
pultura à patre pro filio, num. 5. 162

Vxor, sicut maritus, potest sibi eligere sepultu-
ram, num. 7. 164

Ele.

Index Capitem,

- Electio sepulturae in alterius arbitrium commissa valet, num. 8.* 164
- Electio sepulturae potest probari per testes singulares, num. 9.* 165
- Sepulchrum familiae quomodo probetur, n. 9.* 165
- Pactum, iuramentum, seu votum de eligendo sepulturam ad suggestionem regularium, vel clericorum factum est nullum. est nullum & inducit simoniam, & electio est inualida, n. 10. 165. Secus si sola nuda & simplex interrogatio adsit, ibid.*
- Pactum, iuramentum, seu votum, & eligenda sepultura, vel de obligando se ad certam sepulturam, libere, & sine suggestionem factum validum est, & potest cogi ad illius observantiam, n. 11. 167*
- Accipiens fidei commissum, maioratum aut donationem, & ad stringens se ad eligendum sepulturam ad voluntatem testatoris, tenetur, n. 11. 167*
- Electio sepulturae voto, iuramento, aut promissione facta ad inductionem clericorum, vel regularium est nulla, & peccatum mortale, num. 12. 168*
- Potest quis sua sponte, voto, &c. se obligare ad eligendum sepulturam, num. 13. 169*
- Inducentes ad eligendam sepulturam, & non ad iurandum, &c. an peccent, & valeat electio, num. 13. 170*
- Pactum inter Rectorem & Religiosos ne ipsi in suis Ecclesijs parochianos ad sepulturam recipiant an sit validum, n. 14. 170. Violans dictam constitutionem*

& Dubiorum.

- tionem peccat mortaliter, num. 15. 170
- Iurans sepeliri in sepulchro maiorum an possit ibi
sepeliri, num. 16. 171
- Eligens sepulturam in Ecclesia S. Francisci, si á
Religiosis alterius Ordinis inducatur ad eligen-
dum sepulturam apud ipsos, potest in Ecclesia S.
Francisci sepeliri, num. 16. ibid.
- Decretalis Bonifacij non habet locum, quando laici
inducant ad sepulturam, num. 16. ibid.
- Decretalis Bonifacij solum loquitur de Religiosis,
& clericis, n. 16. ibid. & sufficit quod vnus Reli-
giosus, vel clericus inducat ad sepulturam, vt
electio sit nullam, n. 17. 172. Sola inductio absq;
effectu promissionis, &c. non sufficit, ibid. 173
- Religiosi, vel Clerici inducentes ad sepulturam eli-
gendam tenentur restituere cadauer, & omnia
emolumenta proprie Ecclesie, n. 18. ibid.
- Religiosi, aut clerici inducentes, ad promittendam,
iurandum, vel vouendum eligere sepulturam, aut
electam non mutandum, sunt excommunicati.
num. 19. 174
- Rapiens, aut spolians funus perdit ius quod habet,
& tenetur restituere, num. 19. 175

DUBIUM VI.

Qui non possint eligere sepulturam.

Eligere sepulturam non potest Religiosus amens,
nec

Index Capitem,

nec decapitandus, vt in num. 1. 177. in quibus attendendo consuetudo, & quid in nostro Regno, ibid. 178

D V B I V M VII.

Qui nam careant Ecclesiastica sepultura.

Carent Ecclesiastica sepultura primo concubinarij notorij, nisi in articulo mortis pœniteant, num. 1. 179. Secundo, interdicti notorij, num. 2. 179. Tertio, publici, & manifesti vsurarij nisi satisfecerint, num. 3. 180. Quarto, infidelis, index, hæretici, num. 4. 180. Quinto, manifesti raptores, nisi &c. num. 5. 180

Sexto, decedentes in torneamentis, vel in duello morientes, vt in num. 6. Septimo qui semel in anno confessus non est, nec suscepit Eucharistiam, num. 7. 181

Octauo, priuantur Ecclesiastica sepultura Religiosi proprietarij, n. 8. 182. quid si mortuus fuit cum bursa denariorum, ibid. Nono, decedens in pœnitens in peccato notorio. Decimo, occidentes se ipsos, num. 10. 182. Quid si reperiatur mortuus in puteo, ibid. Vndecimo, debent priuari Ecclesiastica sepultura non restituentes decimas Ecclesiæ. Item parricidæ, n. 12. 183. Item publice blasphemantes Deum, nisi &c. num. 13. 183. Denique Clericus concubinarijs notorius perseuerans vsque

& Dubiorum.

- vsque ad mortem, num. 14. 184
Paræcus sepeliens quas pœnas incurrat, sepeliens
eum qui caret sepultura Ecclesiastica, n. 15. 184

DUBIVM VLTIM.

In quo aliquæ circa sepulturas resolutiones
referuntur.

- H**A Eredes defuncti quod clericos conuocare
possint, num. 1. 186.
Confraternitates non possunt accedere ad funeralia
nisi vocentur expressæ, num. 2. 187
Parochus non potest excludi ad sepeliendum cada-
uer, num. 3. 187
Regulares quando vocantur ad funus an debeant
prius accedere ad parochialem, num. 4. *ibid.*
Nulli licet leuare cadauer de domo irrequisito pro-
prio Rectore, num. 5. 188
Religiosi an possint cum Cruce intrare Parochias ad
leuanda corpora defunctorum ad suas Ecclesias
num. 6. *ibid.*
Religiosi decedentes extra claustra possunt deferri
ad suas Ecclesias Parochis inconsultis, n. 7. 190
Tertiarij an possint sepeliri in Ecclesijs regularium
inconsultis Parochis, *ibid.* 191
Cadauera que sepeliuntur in Monasterijs cum prius
deferenda sint ad paræciam ad vltimum vale,
num. 8. *ibid.*

Quan-

Index Capitulum.

Quando defunctus deponitur in parochiali, ut defocatum ad regulares an aliquid debeatur parochiali, num. 9. 192.

Parochus cum cadauere ingredi Ecclesias regularium, & ibi permanet, non tamen in Officio decantando se intromittere, attendenda tamen est consuetudo, num. 10. ibid.

Cruce propriae parochiae, & non illa à qua desmembrata fuit deferenda est in funerarijs, n. 11. 193

Parocho spectat facere Officium in funerarijs intra limites suae Parochiae, num. 12. ibid.

Parochus secularis deferre potest stolam dum cadauer sepelitur in parochia fratrum, n. 13. 193

Ita etiam Parochus regularis in aliena parochia, num. 13. 194

In funerarijs quod Cruces deferendae, & quo ordine incedendum, num. 14. 194

C A P V T X.

De iure Paroeciali quod est perceptio decimarum.

C A P V T XI.

De iure Paroeciali, quod est primitiarum perceptio.

& Dubiorum.

C A P V T XII.

De iure Parochi, quod est oblationum perceptio.

C A P V T XIII

De iure Parochi, quod est ius accipiendi canonicam portionem.

D V B I V M P R I M V M.

Quid, & quotuplex sit canonica portio, & quibus debeatur.

- C**anonica portio quid, & quare solvatur
num. 1. 198
- Canonica portio alia Episcopalis, alia parochialis:
Episcopalis quid & an sit in usu, n. 2. 199
- Cathedralium, quid & quare solvatur Episcopo, ibid.
- Canonica parochialis, quid, & quare solvatur,
num. 3. 202
- Religiosi seclusis privilegijs tenentur solvere quartam parochialem, num. 6. 205
- Consuetudo legitima maximam habet vim circa quartam, & modo soluendi eam, n. 7. ibid.
- Quid si parochianus eligit in Ecclesia alienam sepulturam & propriae reliquit legatum aequala quartam, num. 8. 207
- Synon

Index Capitum.

Synodalis constitutio circa quartam, & modo solvendi servanda est, num. 9. 207

D V B I V M II.

Cui debeat quartam Parochialis.

- Q**uarta parochialis debetur parochia in qua quis suscipit Sacramenta, & audit divina, num. 1. 2. & 3. 209. 210. & 211
- Quarta an debeat ex morte novitij, num. 4. 212
- Quarta cui debeat si tempore sepulturæ propria parochia erat interdicta, num. 5. ibid.
- Quid si quis eligat sepulturam in propria parochia, illi nihil legans, alijs vero multum, n. 6. 213
- Quarta aliquando debetur Ecclesiæ Cathedrali, num. 7. 214
- In dubio an quarta debeat Parocho, aut Episcopo Præfertur Parochus, num. 7. 215
- Parochus potest petere suam quartam tãquam debitum, num. 8. 216
- Quarta parochialis à quibus solvenda sit de iure communi, n. 9. ibid.

D V B I V M III.

Quomodo, & quo iure teneantur regulares, solvere quartam ratione sepulturæ ibi electa.

Religiosi secundum ius commune tenentur solvere quartam, nu. 1. 219. à quo tunc cogendo sine

& Dubiorum.

- sint ad huius solutionem, ibid.* 220
- Religiosi exempti sunt à solutione quartæ per priuilegia Papa, num. 2. 222. vt autem priuilegium valeat, quod per illud fuerit expresse derogatū Clementinæ Dudum de sepult. n. 3. & 4.* 223
- Communicatio priuilegiorum non extenditur ad ea quæ sunt alijs præiudicialia, num. 5.* 224
- Priuilegia regularium circa exemptionem quartæ an sint per Tridentinum reuocata, nu. 6. 224. aut per Bulla Greg. XIII. num. 8.* 227
- Alleganti incumbit onus probandi n. 7.* 226
- Religiosi casu quo teneantur soluere quartam, de quibus illum soluere debeant, n. 9.* 228
- Pacta cum Rectoribus parochialium, & Prioribus Monasteriorū circa quartā, an seruari debeant, nu. 10.* 229

D V B I V M III.

Quomodo consuetudo excuset à solutione quartæ Canonice,

- C**onsuetudo vt liberet à solutione quartæ debet esse præscripta, num. 1. 231. quātum temporis requirat ibid. & num. 2. 233
- Renuntiatio aut compositio circa quartam, an sit valida, num. 3.* 234
- Priuilegium ad non faciendum non perditur, vno aut bino actio, num. 4.* 235
- Y
- Præf-

Index Capitulum.

*Prascriptio contra bona regularium debet esse cœ-
tenaria, num. 5.* 236

D V B I V M V.

De quibus soluenda sit quarta Parochialis.

Quarta parochialis soluenda est de omnibus quæ
obueniunt ratione funeris, n. 1. 237

Funeralia quæ dicantur, ibid.

Cerei possunt accipi in die defunctionis, & die se-
quenti, si solemniori pompa pro defuncto Missa
cantatur num. 2. 239

Quarta debetur de cereis, seu candelis quæ cum ca-
dauere deferuntur, item de illis quæ in feretro
deferuntur, nu. 3. 239. Limita tamen in quatuor
casibus alia, num. 4. 240

Quarta canonica debetur de omnibus donatis, vel
legatis causa mortis, ut in num. 5. 240. & seqq.

D V B I V M VI.

Quid disponat circa canonicam portionem,
sine quartam, synodus Valentina.

D. D. Martinus ab Aiala Archiepiscopus Va-
lent. quid disposuerit in sua synod. circa quar-
tæ solutionem, n. 2. & 4. 247. & 248

D. D.

& Dubiorum.

- D. D. Ioannis à Ribera Archiepiscop. Valent. quid
disposuerit circa quartæ solutionem, n. 3. 5. 6. 7.
8. 9. 10. & 11. 249. 250. 251. 252. 253. & 254.*
- D. D. Fr. Isidoro Aliaga Archiepiscop. Valent.
quid disposuerit circa quartæ solutionem in sua
synodo, num. 12. 255*
- An soluere quartam sit contra ius commune, n. 13.
& 14. 256. & 260*
- Quarta parochialis an debeatur ex eleemosynis,
num. 15. 262*
- Parochus an possit renuntiare quartæ sibi debitæ,
num. 10. 262*

CAPVT XIII.

De ultimo iure Parochi.

DYBIVM VNICVM.

In quo ius hoc consistat.

- D**E essentia parochialis est quod tantum habeat
vnum Rectorem seu Parochum, n. 1. 264
- Omnia iura quæ pertinent ad Ecclesiam parochia-
lem pertinent etiam ad Parochum, n. 2. 266
- Parochus tenetur habere alium clericum, vt illa
adiuuet, num. 3. 267

Index Capitem,

- Episcopus quando populus est numerosus potest iuxta Trident. potest cegere Rectorem, vt sibi assistat coadiutores ad Sacramenta ministranda, num. 4. 270*
- Episcopus quando possit nouas parochias erigere, seu desmembrare, num. 5. 271*
- Rector an possit sibi asciscere Vicarium temporale, num. 4. 270*

CAPVT VLTIM.

De Vicarijs perpetuis, & temporalibus.

DVBIVM PRIMVM.

Quid & quotuplex sit Vicaria.

- V***icarius ijs dicitur, qui alterius vices gerit, & in loco illius sufficitur, n. 1. 274*
- Summus Pontifex dicitur Vicarius Christi, num. 1. 274*
habet Romæ suum Vicarium, ibid.
- Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi late dicuntur Vicarij Papæ, n. 2. 274. ij habent suos Vicarios generales, & foraneos, ibid.*
- Vicarij Parochorum alij sunt perpetuo, alij verò temporales, num. 3. 275*

& Dubiorum.

D V B I V M II.

A quo, in qua Ecclesia, & quibus de causis possit Vicarius perpetuus constitui.

Vicarius perpetuus quis, num. 2. 278
Vicarius perpetuus à quo quando, & quomodo instituentus, num. 3. 278
Rector non potest Sacramenta ministrare in vicaria perpetua sibi anexa, ibid.

D V B I V M III.

An Vicarius perpetuus habeat beneficium Ecclesiasticum, seu an vicaria perpetua sit beneficium Ecclesiasticum.

Vicaria perpetua est verum beneficium curatum, num. 1. 280
Vicarius perpetuus remanet mortuo Rectore, ibid.
Vicarius perpetuus an dici possit Rector, n. 2. 281
Rector principalis an possit exercere suam iurisdictionē in vicaria perpetua sibi adnexa, n. 2. 282.

D V B I V M IIII.

An Vicarius perpetuus habeat ius percipiēdi decimas.

Vicarius perpetuus multum ius habet ad decimas seu primitias si in erectione vicariæ ei est assignatus.

Index Capitum.

- assignata certa portio, num. 1.* 284
Vicarius perpetuus sic debet honorari in loco, & alyis sicut ijs cuius vices gerit, n. 3. 285
Regula de idiomate habet locū in vicario perpetuo nu. 4. item regula de annali, nu. 5. 256. & seqq.

D V B I V M V.

A quo debeat fieri præsentatio & institutio Vicarij perpetui.

- P**atronatus vicariæ perpetuæ spectat ad Rectorem principalem si patronus sit laicus præsentat quem voluerit, num. 1. 289
Concursus an requiratur in vicaria perpetua, num. 2. 290
Vicaria perpetua quando, & quomodo erigenda, num. 3. 291

D V B I V M VI.

Quibus de causis solet Vicarius temporalis constitui.

- V**icarius temporalis ijs dicitur qui ad tempus constituitur, num. 1. 293
Vicarius temporalis ex multis causis constituitur, num. 2. 293
Consuetudo apponendi Vicarium multis operatur, num. 3. 295

& Dubiorum.

D V B I V M VII.

An vicaria temporalis sit beneficium.

Vicaria temporalis non est beneficium, num. 1.

Rektor potest ponere Vicarium temporalem sine consensu patroni, num. 1. 297

Vicarius temporalis potest ad nutum amoueri per apponentem, num. 3. 297

Vicarius temporalis non gaudet prerogatiuis Rectoris, num. 4. 297

Ordinari non potest ad titulum vicariae temporalis num. 5. 298

In vicaria temporalis non intrat octaua regula cancellaris, nec de annali, num. 6. 298

Episcopus potest apponere Vicarium in beneficio re seruato dum vacat. nu. 7. 298

Simoniam committentes in vicaria temporalis non incurrunt illius pœnas, num. 8. 298

D V B I V M VIII.

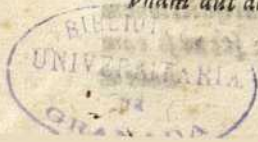
An Vicarius temporalis Parochi, seu Vicarij perpetui possit suam facultatem, & potestatem quam habet ex commissione, & ratione vicariatus alteri demandare, seu delegare.

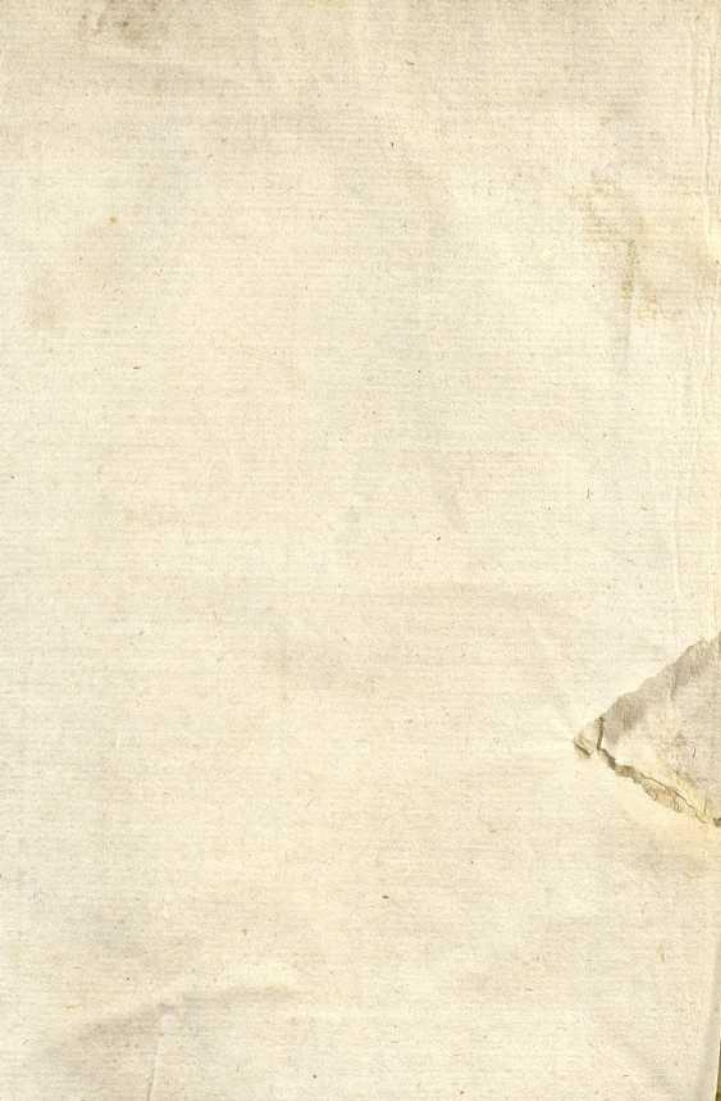
Delegare potest amnis suam iurisdictionem qui eam habet ordinariam; secus si eam habeat

Index Capitem,

- habeat delegatam, nisi sit delegatus à Principe,*
num. 1. 300
- Delegatus ad vniuersitatem causarum etiam non*
à Principe delegatus potest vnam, aut alteram
causam delegare, nu. 3. 302
- Delegatus non à Principe ad certas causas non po-*
test suo nomine subdelegare, bene vero nomine de-
legantis & quomodo, n. 4. 5. & 6. 303
- Ordinarius vt Parochus non potest inconsulto to-*
tam suam iurisdictionem in perpetuum delegare
bene ad breui tempus, num. 7. 304
- Parochus non potest abesse, nisi per duos aut tres*
menses cum licentia Episcopi, num. 7. 305
- Parochus an possit sibi assumere Vicarium ad lon-*
gum tempus, num. 7. & 8. 306
- Vicarij temporales quatuor modis constitui possunt*
num. 9. 308
- Viccurati ab Episcopo constituti, & à Parocho*
(casu quo illum possit constituere) potest vnam,
aut alteram causam delegare, non vero totam
curam, nisi sit in consuetudine positum, n. 10. 309
- Delegati subdelegare possunt vbi est in consuetudi-*
ne positum, num. 10. 311
- Vicarij, seu Viccurati qui possunt vnum alteram*
causam subdelegare, nu. 11. 313
- Vicarius constitutus à Parocho presente, an possit*
vnam aut alteram causam delegare, n. 12. 314

FINIS.

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

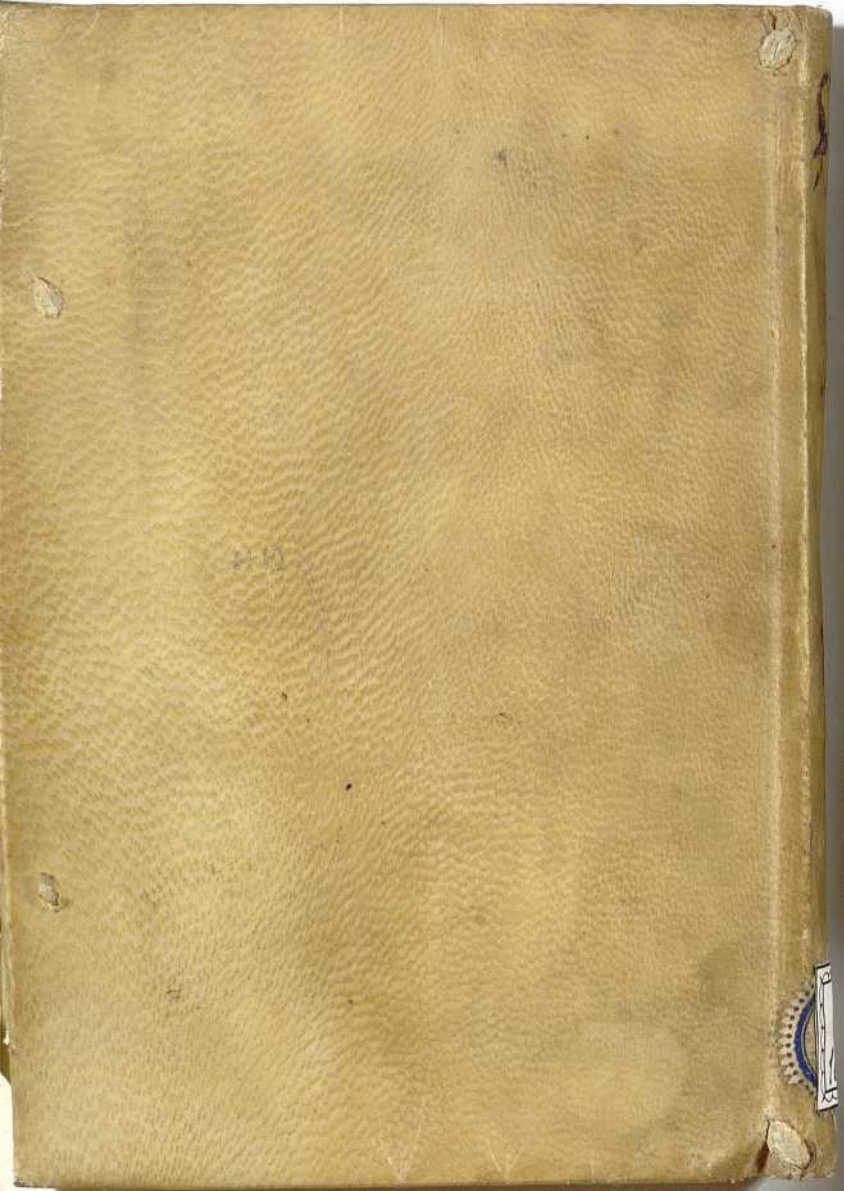
... ..

... ..

... ..

... ..

Handwritten text in a stylized, possibly Hebrew or Arabic, script, oriented vertically on a parchment-like background.

A

16-481